

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

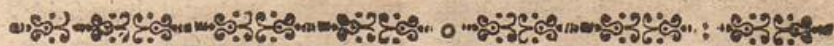
Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Ex Tractatu De Beneficiis Ecclesiasticis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

EX

TRACTATU DE BENEFICIIS ECCLESIASTICIS.

CASUS LXXVI.

In Tit. 5. lib. 3. Decret. de Prab. & Dig.

De naturâ, proprietate, & divisione Beneficiorum Ecclesiasticorum.

A Mon Juris Candidatus interrogatur 1. Quid sit Beneficium? An debeat erigi auctoritate Episcopi? 2. An possit possideri vel conferri à Laico. 4. Quid sit Beneficium majus & minus. 5. Regulare, seculare, & quid in dubio. 6. An Regulares & in specie Præmonstratenses capaces sint Beneficiorum Secularium. 7. An revocabiles sine consensu Episcopi. 8. Quid sit Beneficium collativum, electivum, manuale, titolare; quid si in manuale quis instituat perpetuo. 9. Quid sociabilia, uniformia. 10. Quid Capellania. 11. Commenda. 12. Coadjutoria. 13. Vicaria. 14. Præstimonium, pensio. 15. Præbenda Ca-

R. D. Jansen Pars I.

nonessatum regularium, an simul plures haberi possint, an sint materia simonia, obligentque ad Horas, an possideri possint à maritata vel corrupta. Pro resolut.

QUÆR. I. Quid sit Beneficium Ecclesiasticum?

1. Beneficium est jus perpetuum percipiendi redditus Ecclesiasticos ratione spiritualis officii, Ecclesiasticâ auctoritate institutum, & persona Ecclesiastica ab Ecclesiastica collatum: ita quoad rem omnes. Dicitur imò, jus percipiendi redditus, per quod distinguitur à simplici Canoniam, quæ solum est jus habendi sedem in Choro & vocem in Capitulo, imò ex usu quarundam Ecclesiarum simplex

Q99 Ca-

Canonicus nequidem habet vocem in Capitulo nisi residentiam expleverit, & juxta præscriptum Trid. Sess. 22. c. 4. de refor. in majoribus Ordinibus constitutus sit, Canoniam tamen causat suo tempore jus ad fructus, *Dicitur 2do: jus perpetuum*, quia de naturâ beneficii est, ut non conferatur ad certum tempus, sed perpetuò & regulariter ad vitam beneficiati, in eoque beneficiatus intituletur, seu ut practici vocant investiat, per textum in c. *Sanctorum 2. dist. 70. dicitur 3. ratione officii spiritualis*; nam beneficium datur propter officium spirituale, c. *fin. de re scrip. in 6.* unde qui propter officia sæcularia ab Ecclesia annuos redditus percipiunt, velut Advocati, Syndici, Medici, Musici, &c. propriè non habent beneficium &c. *Dicitur 4to Ecclesiasticâ auctoritate institutum*; nam si aliquis sine approbatione Episcopi certas Missas & anniversarium perpetuum fundet, hæc non erunt propriè beneficium, sed pia donatio vel legatum, nec appellatione beneficii veniunt quoties in jure vel litteris Papalibus de beneficiis mentio fit. *Pirh. lib. 3. dec. tit. 5. & ibi. Reiff. n. 14.* unde ejusmodi donatio vel donatio non sufficit ad titulum Ordinationis, nec ille qui fruatur ejusmodi fundatione, vi illius tenebitur ad Horas Canonicas, quia nondum est beneficiatus, potest tamen aliunde obligari ad Horas v. g. ob susceptos majores Ordines vel Professionem

religiosam; ad hoc ut aliqua fundatio Altaris vel Capellæ reputetur veterum beneficium, sufficit institutio tacita Episcopi, quæ hoc ipso contingit, quòd Episcopus altare vel sacellum ab alio fundatum scienter consecraret, aut alicui consentiente patrono ejusmodi Missas vel capellam conferat in titulum Ordinationis; econtrâ si tantum det nudam facultatem Missas legendi in tali Altari vel sacello, nullatenus ea per hoc in beneficium Ecclesiasticum erecta censentur, cum id etiam competat privatis oratoriis in quibus sine licentia Episcopi celebrare non licet. c. *si quis etiam de consec. dist. 1. Pirh. Robert. König tit. 5. n. 20. Dicitur 5. persone Ecclesiastica collatum*; quia persona Laica est incapax etiam ad horam possidere beneficium utpote rem in se vel saltem ratione annexi sacri mysterii spirituale, c. *cum adeò 17. & ibi glos. de re script. ex quo fit, ut collatio Laico facta etiam superveniente postmodum Clericatu non revalidetur. Garc. de benef. p. 1. c. 2. n. 28. Dicitur 6. à persona Ecclesiastica*, puta Papa, Episcopo vel alio Prælato collatum; Laici enim tametsi ex speciali juris privilegio capaces sint juris patronatûs, vi cujus præsentare possint aliquem ab Episcopo instituendum, ipsius tamen juris conferendi vel instituendi omnino incapaces sunt per c. *si quis 12. & seq. c. 3. de instit. Proinde si aliqua Capellania seu onus legendi certas Missas aut anniversarium ita fun-*

fundatum sit, ut hæres vel alius Laicus sine institutione Ordinarii talem Capellaniam conferre possit, hoc ipso beneficium Ecclesiasticum non erit, nec in impetratione alterius beneficii [uti ceteroquin per c. 23. de prebend. & dig. in 6. requiritur] hujus mentio facienda est.

4. QUÆR. II. Quotuplex sit beneficium?

1. Beneficium variè dividitur, nam
 1. Aliud dicitur majus, aliud minus; beneficium majus est quod habet annexam dignitatem, personatum, vel officium; minus non habet simile quid annexum; dignitas est præcedentia cum jurisdictione, qualem habent Episcopi, inferiores Prælati, & Superiores locales Ordinum, qui plenam rerum Ecclesiasticarum Administrationem habent. *Personatus* est præcedentia sine jurisdictione, qualem habet Senior in Capitulo Cathedrali, vel alius, qui in Choro vel processione locum honoratiorem obtinet; *Officium* est administratio sine præcedentia & jurisdictione, qualem habent Sacristæ, Cantores, Thesaurarii, & similes. 2do Dividitur beneficium in sæculare & regulare; *Sæculare* est, quod ex fundatione, dotatione aut præscriptione, solis sæcularibus Clericis, *Regulare*, quod solis Regularibus ex simili causa conferri debet. c. 5. c. 32. h. t. in 6. ut autem beneficium sæculare per præscriptionem transeat in regulare, vel econ-

trà, requiritur ut quis tale beneficium per quadraginta annos bonâ fide possederit. *Garc. p. 7. de benef. c. 10. num. 35. Gonzales reg. 8. Cancel. glos. 7. num. 36. Barb. jur. Eccl. l. 3. c. 4. num. 45. Leur. foro benef. p. 1. c. 2. n. 38.* in dubio, an beneficium sit regulare, vel sæculare, non statim præsumitur sæculare, ut vult *Sanch. & alii*, sed regulariter status ultimus inspiciendus est, utrum nempe vacaverit per obitum personæ regularis vel sæcularis. c. *querelam* 24. de elect. *Garcias l. c. Pirhing. num. 120. Reifensst. numer. 24. König sup. num. 5. Krimer l. 3. quest. 5. num. 163.* ubi dicunt, quod beneficium si fundatum sit in Monasterio, & de modo fundationis non constet, præsumi debet regulare, & eâ intentione fundatum, ut per regulares eidem provideatur, imò *Less. de just. l. 2. c. 34. num. 6. Tamb. Bordon. Murga de benef. quest. 2. num. 4. König nu. 17. Schmier p. 2. c. 3. numer. 34. Engel. privil. 45.* cum aliis docent contra *Gonzales & Pirhing. sup. numer. 118.* Regulares de jure absque dispensatione Pontificiâ capaces esse beneficiorum sæcularium curatorum per clarum textum & Glos. in c. *Parochia* & c. *doctos* 21. & *segg. causa* 16. c. 1. *Clem. 1. de elect.* idque speciatim de Canonicis Præmonstratensibus docet *Zypaus lib. 3. consult. 1.* & clarè habent Ord. privilegia, ac declaravit Maximilianus Henricus

Q99 2

Archi.

7. Archi-Episcopus Colonienſis 14. Martii 1670. in reſcripto ad Abbatem Steinfeld. & Knechtſtedens. & de Canonicis Regularibus generatim concedit *Gonz. gloſſ. 7. nu. 55. Wieſner. Penot. Pignat. conf. 44. nu. 1. & 2.* ubi refert Declarationem Cardin. de An. 1602. Canones, qui in contrarium ſolent allegari, ad ſuum loquuntur de iis Monachis, qui ſolitariam & eremiticam vitam ducunt, aut qui non ex commiſſione ſuorum Prælatorum, ſed propriâ auctoritate beneficia ſuſcipiunt; an autem & quomodo Religioſi è beneficiis ſine conſenſu Episcopi revocari poſſint, præclare diſcutit Petrus de Murga *qu. 2. a. 1. num. 259.* Si beneficium ſit regulare & Monasterio pleno jure incorporatum ſeu unitum ad menſam, ita ut Monasterio redditus temporales ſint incorporati, & ipſe Abbas ſit principalis Paſtor, deſerviens autem ejus Vicarius manualis, tunc ad nutum revocari poterit. *Pirhing. l. 3. t. 5. nu. 218. Barboſ. in Trid. ſeſſ. 25. de reg. 6. 11. Flores de Mena variar. 199. qu. 10. numer. 10.* dicens ſic fuiſſe deciſum in Curia Rom. & à Congreg. Card. & noviſſimè pro Præmonſtratenſibus contra Ill. Archiep. Colon. Joſephum Clementem & Episcopos Germaniæ Romæ deciſum fuit 2. Xbr. An. 1712. & 3. Febr. 1713. *Quòd liceat revocare abſque Episcopi conſenſu, ipſo tamen certiorato.* Si verò beneficium ſit ſæculare vel non

plene incorporatum, Religioſus per Superiores abſque conſenſu Episcopi revocari non poteſt; quia Religioſus pleno jure tranſiit in poteſtatem Episcopi, *DD. cit.* excipe niſi ſpeciale ad hoc habeant privilegium, quale Ordinem Præmonſt. habere ſuos ad nutum revocandi ex quolibet beneficio unito & non unito teſtatur Carvelz; credo tamen praxin hujus privilegii ab Episcopis difficulter tolerandam. 3. Dividitur beneficium in *collativum*, quod ſcilicet per collationem Episcopi vel alterius obtinetur, & *Electivum*, ad quod quis per viam electionis aſſumitur, veluti Episcopatus, Abbatia; & *patronatum*, quod ad præſentationem patroni conceditur. 4. Dividitur in *manuale*, & *titulare*; manuale vocatur, quod ad nutum dantis revocari poteſt, qualia ferè ſunt omnia beneficia regularia, in his enim conſtituitur Vicarius manualis ſeu revocabilis, & principalis beneficii Rector eſt ipſe Abbas; in dubio beneficia ſæcularia cenſentur perpetua, regularia verò manualia ſeu ad nutum revocabilia. *Tuchus de Luca* & plurimi quos citat & ſequitur *Reiſſenſt. num. 46.* *Titulare* eſt quod confertur in titulum perpetuum, & per ſe loquendo ſemel collatum tolli non poteſt: ſi Episcopus in beneficium manuale aliquem perpetuò inſtituat, vel ſub tali titulo ordinet, adhuc revocari poterit, quia actus Episcopi non debet præjudicare habenti poteſtatem

tem revocandi, nisi hic consentiat. *Leuren. Sc. 5.* Alia sunt beneficia sociabilia, alia insociabilia, seu incompatibilia; sociabilia vocantur, quorum officium ab uno eodemque præstari potest, veluti Canonatus & Decanatus, duo altaria diversa sacra habentia; hujusmodi sine dispensatione Papæ duo vel plura simul haberi possunt, si ita necesse est ad honestam sustentationem. *Trid. Sess. 24. c. 17. de refor. insociabilia* sunt, quorum officium ab uno præstari non potest, velut omnia beneficia, quæ annexam habent curam animarum, dignitatem, personarum, officium &c. Item beneficia uniformia v.g. duo Canonatus sub eodem tecto, aut si sint sub diversis tectis seu Ecclesiis, sed singula residentiam requirant, qui duo vel plura hujusmodi beneficia sine dispensatione Papæ retinere contendit, non tantum primo privatur ipso jure, sed etiam secundum saltem post sententiam judicis amittit, & insuper ad S. Ordines & quodvis beneficium inhabilis existit. *Trid. Sess. 7. c. 4. de refor.* ad hunc tamen effectum requiritur 1. Ut beneficium sit integre obtentum, ita ut non tantum habeatur possessio, sed & fructus percipi valeant, alias enim talis possessio inutilis foret, *c. sibi 26. d. 1. in 6. 2.* Requiritur ut utrumque beneficium vel dignitas sit perpetua, ex hoc enim capite Decanus potest sine dispensatione fieri Vicarius, nam

quamvis Decanatus & Vicariatus sit Dignitas, quia tamen Vicariatus ad nutum revocari potest, est cum alia Dignitate vel beneficio sociabilis. 6. 10. Ad beneficia reducuntur Capellania, Commenda, præstimonium, Vicaria, Coadjutoria, Pensio, Præbendæ Canonissarum &c. *Capellania* est onus legendi ex fundatione certas Missas cum jure recipiendi stipendium pro labore in sustentationem Capellani; si ejusmodi fundatio erecta est autoritate Episcopi in titulum, dicitur Ecclesiastica, & habet rationem veri beneficii, si verò fundatores reservârunt sibi vel suis hæredibus jus eligendi pro libitu Sacerdotem ad has Missas sine institutione Episcopi, dicitur Capellania laica seu electiva, & non venit nomine beneficii. *Reiffenst. l. 3. t. 5. n. 72.* *Commenda* est beneficii vacantis ejusque administrationis facta commendatio, si fiat ad tempus tantum, beneficium dici non potest, hoc enim ex natura sua est perpetuum; si ad vitam fiat commendatio, est verum beneficium & titulus Canonicus. *Gloss. & DD. in c. nemo 15. de elect. in 6. Gonzales Gloss. 5. §. 8. Barb. c. 9. n. 22. Reiffenst. n. 79.* *Commenda* perpetua ideo inventa est, ut persona alias inhabilis [veluti existens in minori ætate vel habens aliud beneficium incompatibile aut sæcularis ratione Abbatix vel Prioratus regularis] saltem sub *Commenda* idem beneficium obti-

neat ejusque fructus lucretur, hinc Barbosa Commendam perpetuam vocat palliatam aut tacitam dispensationem ad obtinenda beneficia, alioquin respectu talium personarum prohibita, ideòque à solo Papa concedi potest, eò quòd ille solus super hujusmodi inhabilitate dispensare possit. *Trid. Sess. 7. c. 4. de refor.* Commendam temporalem etiam Episcopus concedere potest, dummodo Parochia non ultra 6. menses commenderetur. *c. nemo 15. de elect. in 6.* Coadjutoria est facultas seu concessum officium adjuvandi beneficiatum ex morbo, senio, vel aliter impotentem in regimine beneficii sui; alia est temporalis, quæ ad tempus v. g. quamdiu coadjutus vivit, vel quamdiu impedimentum durat, conceditur; hæc non habet rationem veri beneficii & ab Episcopo vel alio Prælato inferiore potestatem habente conferri potest cum proportionata assignatione fructuum &c. *alia est perpetua* & cum spe successionis, quando coadjuto mortuo coadjutor in ejus beneficium vel dignitatem succedit, quæ successionis species, tanquam involvens votum captandæ alienæ mortis in jure est detestabilis juxta *c. 1. & 2. de concessione præb.* ideòque à solo Papa cõcedi potest; juxta aliquos est, juxta alios non est verum beneficium, quia beneficium manet penès coadjutum, nec penès duos esse potest; quidquid de hoc sit, certum est, Coadjutoriam sive

temporalem sive perpetuam sine simonia vendi non posse; quia continet officium spirituale; & perpetua insimul jus ad beneficium. vid. dicta *Cas. 60. n. 17. Vicaria* dicitur à vicibus gerendo; si constituatur ad tempus, non est verum beneficium, nec causat obligationem orandi Horas, potestque possideri à non tonsurato, ab impubere &c. si auctoritate Episcopi constituatur in perpetuum, habet rationem veri beneficii, & quidem si annexam habeat curam animarum, requirit Sacerdotium & eandem ætatem quam beneficia curata. *Vallensis Barb. c. 1. n. 9. Engel 1. 3. t. 5. n. 3. Pirhing ibid. n. 15. Leur. p. 1. c. 86.* in dubio, an beneficium aliquod sit curatum vel simplex, præsumitur simplex; quia in dubiis quod minimum est sequimur, nisi aliunde probetur oppositum. *Præstimonium* est certum stipendium, quod clericis studentibus assignatur ex redditibus Ecclesiasticis, si ejusmodi stipendium detur in titulum & propter officium spirituale, v. g. ob recitandas Horas, veram habet rationem beneficii, secus si tantum ad tempus & non ob officium spirituale detur, ac ita conciliantur AA. quorum aliqui affirmant, alii negant esse verum beneficium. *Engel, Schmalzgruber, h. t. n. 9. Reiffenst. à n. 82.* Pensio est jus percipiendi certam portionem ex alieno beneficio, quale jus sibi persæpe reservant, qui in alterius favorem resignant; verius est ejusmodi

modi pensionem non esse verum beneficium, quia ex ea præcisè non oritur obligatio recitandi Horas Canonicas, nec pensio est ipsum beneficium, sed ex eo constituitur, nec est perpetua, cum extinguatur morte pensionarii, beneficium verò morte beneficiarii non extinguitur.

45. *Prebenda Canonessarum secularium* non sunt propriè beneficia; beneficium enim non potest possideri nisi à clerico, si tamen Collegia ejusmodi sint erecta auctoritate Ecclesiasticâ, & præbendis annexum sit officium spirituale, uti plerumque fit, sunt materia simoniæ, ut definitur S. Congregatio apud *Croix l. 3. p. 1. n. 105. idem lib. 4. n. 230.* dicit, plures ejusmodi præbendas sine dispensatione pontificiâ possideri posse, non tamè duo Collegia uni Abbatiis subesse, prohibente id Concilio Coloniensè; an autem ejusmodi Canonessæ indies obligentur ad chorum & extra chorum sub mortali ad Horas, attendendum est ad mentem fundatorum, quæ videtur esse pro obligatione; videmus enim eas id studiosè observare & à parentibus illud seriò inculcari; opposi-

tum tamen etiam videtur probabile, quia proles honestè educatæ solent etiam ea studiosè observare, quæ à parentibus inculcantur tanquam valde decencia, & cum ex naturali gratitudine ad aliquas preces pro fundatoribus fundendas obligentur & preces in Ecclesia receptissimæ sint Horæ Canonice, non est mirum has à piis parentibus multum filiabus recommendari, indè tamen non sequitur quotidiana & mortalis ad ea obligatio extra chorum. Finis intrinsecus & principalis ejusmodi præbendarum est, ut puellæ nobiles honestiùs educentur, usque dum nubant; hinc occultè maritata videtur incapax ad has præbendas earumque fructus, occultè corrupta autem cum adhuc sit cælebs expectetque honestum matrimonium, est capax, nec tenetur fructus perceptos restituere, quamvis statutum Collegii habeat quòd debeant castè vivere, cum enim hoc sit pœnale non obligat ante sententiam declaratoriam, neque cessat respectu corruptæ finis intrinsecus præbendæ, sicut cessat respectu maritatæ. *Croix l. c.*

CASUS

C A S U S LXXVII,

Ad Tit. 38. lib. 38. Decret.

De Jure Patronatûs.

Balda multa habet conferre beneficia, quarit 1. Quot modis acquirantur? 2. An beneficium alteri quàm presentato conferri possit. 3. Qualiter jus Patronatûs Patrono sit utile, honorificum. 4. An se ipsum presentare possit, an alium ad beneficium nondum vacans. 5. Quid patronatus Ecclesiasticus, laicus, mixtus. 6. An accumulare vel presentato semel indigno variare possit. 7. Quid si presentatio non fiat inter quatuor vel sex menses praefixos. 8. An Papa soleat derogare juri Patronatûs. 9. Quid de Bulla Pii V. qualiter in Julia & Clivia devolutio fiat ad Principem. 10. An Episcopus possit tempus presentandi prorogare, an computari debeat de momento ad monentum, an à die habita notitia vel vacationis beneficii, an currat principibus vel impedito. 11. Quid sit Patronatus hereditarius, gentilinus, 12. Realis, personalis, an competat mari & femina, infanti, impuberi. 13. Qualiter acquiratur fundatione, 14. Constructione, 15. Dotatione. 16. An ad hoc requiratur consensus Episcopi. 17. Qualiter in alios transferatur hereditate, donatione, permutatione, venditione, 18. An

transferatur cum fundo, dote, locato, pignore. 19. Qualiter Patronatus amittatur dote vel Ecclesiâ pereunte vel principali unità. 20. Qualiter amittatur prescriptione, 21. Delicto. 22. An existens in possessione juris presentandi validè presentet ante & post motam litem.

Beneficia praecipuè acquiruntur 1. triplici modo: institutione, collatione, & electione; institutio est concessio beneficii ad praesentationem Patroni; collatio est libera concessio beneficii independenter ab aliquo praesentante; electio est designatio personae idoneae ad beneficium per suffragia, praesentatio est exhibitio personae beneficiandae facta illi, ad quem pertinet instituire; praesentatio & electio dat solum jus ad rem, institutio verò praesentati & confirmatio electi dat jus in re, quemadmodum & libera collatio; sed de his in seqq. pro nunc explicabimus naturam & proprietates juris Patronatûs tanquam causam praesentationis ad beneficium. Igitur:

QUÆR. I. Quid sit Jus Patronatûs?

1. Est jus praesentandi Clericum ad

ad beneficium vacans germanicè, ein Pfarlehn oder geistliches Lehnsrecht / qui tale jus habet, Patronus vocatur; dicitur 1. *jus presentandi*, nam Episcopus alteri beneficium conferens quàm præsentato, non tantùm præsentato, sed & Patrono injuriam facit; & ejusmodi collatio annullari ac beneficiatus amoveri debet, nisi Patronus consentiat, aut intra tempus ad præsentandum à jure concessum non reclamet, tunc enim collatio manebit firma. *Barb. Felix. Vallens. Gonz. ad reg. 8. Glos. 56. n. 78. Schambog. l. 3. t. 38. n. 63. Engel. ibid. n. 2.* hoc autem jus Patrono est honorificum, utile & onerosum; *honorificum*, quia in Ecclesia & Processionibus debetur ei locus dignior: *utile*, quia in casu paupertatis tenetur eum Ecclesia præ aliis pauperibus alere ex iis, quæ detractis expensis necessariis supersunt; est *onerosum*, quatenus ei incumbit Ecclesiæ prospicere, ne ejus bona dilapidentur, vel contra intentionem fundatoris applicentur.

4. Dicitur 2. *jus presentandi Clericum*, hoc est, primâ tonsurâ insignitum, sine hoc enim nemo est capax beneficii Ecclesiastici: Patronus verò se ipsum licet sit Clericus præsentare non potest ob præsumptionem ambitionis, c. 26. *de jure pat.* supplicare tamen poterit Episcopum ut sibi beneficium conferat, supplicando enim non reputatur quis ambitiosus. Econtrà filios alios-

R. D. Jansen Pars I.

que consanguineos præsentare non prohibetur, ne hi sint pejoris conditionis quàm extranei, qui ad fundandum vel dotandum beneficium non concurrerunt. Dicitur 3tio, *ad beneficium vacans*, quia præsentatio ad beneficium nondum vacans reprobatur c. 2. § 13. *de concess. præb.* & promissio etiam jurata de facienda præsentatione postquam beneficium vacaverit est illicita & irrita propter occasionem captandæ mortis alienæ; si tamen Patronus putavit bonâ fide, beneficium vacare, præsentatio valet, & beneficio ex post vacante convalescit. *Corradus lib. 4. c. 6. n. 37.*

QUÆR. II. Quid circa divisionem juris Patronatûs?

R. Dividitur variè: 1. in Ecclesiasticum, sæculare seu laicum, & mixtum. *Ecclesiasticum* est, quod competit Collegio, communitati, personæ Ecclesiasticæ ratione Ecclesiæ, Dignitatis vel Beneficii Ecclesiastici, etiamsi originem habeat ex patrimonio Laici; pariter Ecclesiasticum est, quod ex bonis Ecclesiasticis fundatur vel dotatur. *Laicum* est, quod à Laico vel Clerico non ratione Ecclesiæ, sed ratione foundationis vel dotationis ex bonis patrimonialibus tenetur. *Mixtum*, quod partim ratione Ecclesiæ, partim ratione foundationis laicalis competit. *Barb. Garcias. Vallens. Schamb. Zoës. l. 3. tit. 38. in Patronatu*

Rrr

mix-

mixto si Clericus & Laicus conveniant, ut alternis vicibus presentent, in eo casu & pro eâ vice quâ Laicus presentat, totum jus Patronatûs Laicum censebitur, pro eâ verò vice quâ Clericus, totum Ecclesiasticum; videtur enim tunc mixtorum natura per hanc alternativam pro illis vicibus reducta ad sua simplicia *Reiffenst. numer. 53.* si verò alternativâ non utantur, sed simul & semel presentent, gaudebit favoribus Patronatus Laici, ita ut non conferatur necessariò per concursum, neque in eo reservationi Pontificiæ locus sit. *Garcia de benef. p. 5. c. 1. numer. 582. Barb. l. 3. c. 12. numer. 18. Schmalzgruber l. 3. t. 38. numer. 11. § 29. Krimer l. c. gaudebit pariter favore Patronatus Ecclesiastici, ita ut & Laicus & Clericus sex menses ad presentandum habeant. Robert. König tit. 38. numer. 6.* variæ autem sunt differentia inter jus Patronatûs Laicum & Ecclesiasticum; nam

6. 1. Patronus Laicus ad beneficium vacans plures vel simul vel successivè, re adhuc integrâ & nondum factâ institutione presentare potest, non quidem privativè ut primum privet jure suo, sed accumulativè, ita ut Episcopus, quem voluerit, eligere possit; si tamen unus fuerit indignus, alter necessariò eligendus erit; si neuter sit dignus, Laicus

non amittit suum jus, sed novum presentare poterit; econtrâ Patronus Ecclesiasticus non nisi semel unum vel plures presentare potest; & si scienter indignum presentet, privatur istâ vice jure presentationis, & relinquatur Episcopo libera beneficii collatio. *c. nulla 2. de conc. prob. clem. un. de supp. negl. præl. Vall. §. 5. numer. 2. Reiffenst. à numer. 83. 2.* Beneficia Parochialia, quæ sunt sub Patronatu Ecclesiastico, per concursum concedi debent. *Trid. Sess. 24. c. 18. de reg. non verò quæ subsunt Patronatui Laico, Schmalzgr. numer. 17. 3.* Patronus Laicus ad presentandum habet tantum quatuor, Ecclesiasticus sex menses à die habitæ notitiæ *c. 22. § 27. de jurep. Ratio congruentiæ est, quòd Laicus possit in presentando variare, non verò Ecclesiasticus, cui propterea meritò plus temporis conceditur si intra tempus præfixum vel ex negligentia, vel quia non conveniunt Patroni, Presentatio non fiat, collatio beneficii pro ea vice devolvitur ad eum, ad quem pertinet institutio. *c. 27. h. t. Barb. de pot. Ep. alleg. 72. numer. 141.* si verò presentatio in tempore facta effectum sortita non est ex facto Episcopi, aut ex negligentia, renunciatione, morte vel occultâ inhabilitate presentati, conceditur Patrono novum quadrimestre vel semestre à tempore renunciatio-*

tionis, mortis, vel alterius defectus cogniti, *c. 26. de elect. in 6.* nisi in prædictis fraus intercesserit. *Barb. Schmalzgruber l. c. Konig numer. 27.* Ratio est, quod alterius mors vel negligentia non debeat redundare in præjudicium Patroni. 4. Papa non solet derogare juri Patronatus Laici ejus beneficia reservando, imò Legatus Pontificius ea nequidem potest reservare. *c. 28. h. t. secus est de Ecclesiastico. Azor. Pirh. numer. 135.* Econtra conveniunt Patronatus Laicus & Ecclesiasticus in sequentibus: 1. Vi Bullæ Pii V. ubi eâ recepta est, tam Laicus quàm Ecclesiasticus ad beneficia curata præsentare debent intra 20. dies, & præsentatus institui intra duos menses à die peracti examinis. *Leur. 9. 135.* præsentatio si non fiat intra tempus, pro illa vice devolvitur ad Superiorem *c. quoniam. 3. h. t. in Juliã, Cliviã, & Montibus pro bimestri prius devolvitur ad Principem seu Ducem. 2.* Episcopus vel alius, ad quem pertinet institutio, tam Patrono Laico, quàm Ecclesiastico potest termino nondum elapso prolongare tempus ad aliud quadrimestre vel semestre. *Riccus, Flam. l. 7. de resig. quest. 29. Barb. numer. 143. Wiestn. hic numer. 97.* imò ipsos fundatores tempus illud in littera foundationis,

non tamen ex post prorogare posse docent *Vivian. Wiest. numer. 98. Pirh. numer. 43. 3.* Hoc tempus computandum est de momento ad momentum, non à die quo vacavit beneficium, sed à die habitæ notitiæ, & qui contendit præsentationem non esse factam in tempore, debet probare Patronum habuisse notitiam vacationis, quia non præsumitur scienter voluisse negligere jus suum. *Garcias de Luca de jurep. disp. 64. numer. 5. Reiffenst. numer. 55. 4.* Tempus præsentandi non currit summis Principibus, aut etiam privato legitime impedito, *Garcias c. 2. numer. 38.* neque ignorantia Ecclesiæ vacationem, *Barb. Vallens. Schmalzgruber numer. 220.* Dividitur 2. jus Patronatus in hereditarium & gentilitium; hereditarium est, quod transit ad quoscunque hæredes etiam extraneos, & tale in dubio semper præsumitur, ut notat *Panor. in c. cum saeculum 13. de jure pat. gentilitium est, quod certæ tantum familiæ competit. Lotter. l. 2. de benef. quest. 11. numer. 13. Barb. numer. 20.* Dividitur 3. in personale & reale, illud personæ fundatoris vel hæredis adhæret, hoc castrum vel prædium sequitur, ita ut Dominus castri etiam sit Dominus juris Patronatus, potest autem jus

Patronatûs competere & masculo & fœminæ, impuberi & illegitimo, teste *Laym. lib. 4. tr. 2. c. 13.* si pupillus infans sit, ejus nomine tutor præsentabit, *Garc. c. 9. n. 193.* si verò infantiam egressus septennio major sit, in præsentando tutori præfertur; tum quia est Dominus hujus juris, tum quia patria, minùs tutoria potestas post usum rationis in spiritualibus locum habet, per ea quæ notantur in *c. fin. de jud. in 6. de honestate* tamen erit, ut pupillus auctore tutore præsentet.

QUÆR. III. Quot modis jus Patronatûs primò constituitur?

13. 2. Modi, quibus primò constituitur jus Patronatûs, sunt tres: fundatio, constructio, dotatio, qui singuli disjunctivè sufficiunt, ita ut si unus fundavit, alter construxit, tertius dotavit, quilibet gaudeat jure Patronatûs, ut omnes simul vel alternis vicibus præsentare queant. *Fundare dicitur*, qui concedit fundum in quo construendum debet. *c. nobis 25. de jurep.* ideòque ille Rector, Parochus, vel Abbas, qui in sua Ecclesia permittit erigi Capellam vel altare in titulum perpetuum seu beneficium, in jure præsentandi concurrat cum dotante vel ædificante, quia contulit fundum: ille censetur *construere* Ecclesiam, qui pro illa ædificanda suo nomine expen-

fas sumptusque facit. *c. 25. cit.* aut qui funditus destructam, ita ut novâ indigeat consecratione, reedificat, æquum tamen est ut Episcopus priorem Patronum moneat eumque Ecclesiam reficere volentem præ quovis extraneo admitat. *Garcias c. 9. numer. 51. Dotare* 15. Ecclesiam dicitur, qui jam constructæ annuos proventus in sustentationem ministrorum perpetuò assignat. Econtrà qui post primam dotationem novos fundos vel redditus Ecclesiæ tribuit, etsi plures sint quàm priores, non fundator sed benefactor Ecclesiæ dicitur, nisi prior dotatio injuriâ temporum periisset, ita ut hæc censeretur quasi nova. *Engelhic numer. 21.* idem est de Ecclesiâ planè dirutâ & de novo constructâ, tunc jus Patronatûs non primo ædificanti, sed restauranti debetur. *Garcias numer. 51. Vallens. numer. 16. 3. Zoës. numer. 6. Wistn. numer. 25.* Notandum tamen hic est, quòd ad effectum acquirendi jus Patronatûs, fundatio, constructio, dotatio fieri debeant cum autoritate & licentia Episcopi, per *cit. c. 25.* sufficit tamen consensus etiam ex post accedens, ut si Episcopus templum sine consensu suo ædificatum ex post acceptet, & consecrari jubeat; imò in dubio ex diuturnitate temporis ejus consensus præsumitur. *Garc. numer. 72. Barb. numer. 21.*

Schamb.

Schamb. Menoch. Schmalzg. numer. 36.

QUÆR. IV. Quibus modis jus patronatûs jam constitutum in alios transferatur?

17. *Re.* Quatuor modis: 1. Successione in hæreditatem vel jura patroni, sive mas sit, sive fœmina. *c. 1. h. t. Barb. num. 9. Pirh. num. 44.* 2. Donatione, quæ si fiat Laico, requiritur ad valorem consensus Episcopi, non verò si fiat Ecclesiæ vel loco religioso. *c. illud 8. & c. un. de jurep. in 6.* Si tamen sint plures patroni Laici, unus alteri jus suum irrequisito Episcopo liberè remittere potest. *Passerinus in c. unic. b. t. numer. 7. Vallens. §. 4. numer. 3. Zoës. nu. 14. Eng. nu. 22. Schamb. n. 42. arg. clem. 2. h. t. 3.* Permutatione juris patronatûs cum alio spiritali factâ cum consensu Episcopi; *Dixi,* cum alio spiritali, nam permutatio ad temporalia reprobatur tanquam Simoniaca, *in c. ult. de rerum permut. 4.* Venditione, non quâ ipsum jus patronatûs, sed quâ castrum vel prædium, cui illud jus cohæret, venditur; ut autem evitetur omnis simonia, non debet in tractatu fieri specialis conventio super jure patronatûs, neque propterea augeri pretium, aut haberi alius respectus temporalis, sed hoc ipso quo ejusmodi prædium transfertur, transfertur simul jus ei cohærens, dummodo specialiter non excipiatur. *c. 7.*
18. *de jurep. & ibi DD. communiter: cã-*

dem ratione per contractum feudalem vel Emphyteuticum cum castro vel præsidio transfertur jus patronatûs ei annexum; item si uxor marito ejusmodi bona in dotem afferat, non uxor sed ipse præsentationem faciet, cum ad maritum dominium civile dotis & jus percipiendi fructus ex re dotali pertineat. *Laym. Zoës. h. t. n. 36. Garc. num. 177. Schmalzg. n. 83. Engel. n. 23.* qui etiam dicunt ad conductorem longi temporis scilicet 10. annorum transire jus patronatûs annexum bonis conductis, quia conductor longi temporis verè est emphyteuta & habetur pro possessore. *l. 1. §. 3. ff. de superficieb. & regulariter omnes fructus, qui per contractum vel consuetudinem specialiter excepti non sunt, percipere potest, quod non tenet de conductore modici temporis. Multo minùs jure patronatûs uti poterit creditor, qui ejusmodi castrum sibi oppignoratum habet, per c. cum Bertholdus 18. de sent. & rejud. Lambertin. Barb. Azor. Vallens. §. 4. n. 2. Wistn. n. 186.* Ratio est, quòd creditor non possit ex re oppignorata fructus percipere nisi cum obligatione eos Domino restituendi, vel in sortem computandi; sed præsentatio est fructus, quem nec in sortem computare potest, cum sit quid spirituale, nec restituere, postquam præsentatus sub Episcopo fuerit institutus, ergo.

QUÆR. V. Quibus modis jus patronatûs amittatur?

19. *Re. Seqq.* 1. Si Ecclesia vel dos planè pereat. 2. Si cum patroni consensu ex Ecclesia fiat Monasterium vel Ecclesia Collegiata, cum in his non presentatio sed electio obtineat. 3. Si Ecclesia patronatui obnoxia uniatur alteri Ecclesie vel Monasterio sine juris reservatione, quia Ecclesia alteri principaliori unita censetur quasi extincta. *Pirh. numer. 138.* 4. Deficientibus successoribus aut extincta familiâ patroni. 5. Per non usum amittitur jus patronatus, si saltem duabus vicibus non presentarit. *Riccus. Barb. numer. 5. Eng. num. 26.* intellige, si lapsum simul sit tempus ad prescriptionem requisitum; jus autem patronatus contra Ecclesiam liberam à tali jure non prescribitur, nisi quadraginta annis cum titulo, sine titulo tempore immemorabili. *Trid. sess. 25. c. 9. de reform.* contra alium patronum, si hic Laicus sit & presentens, decem, si absens viginti annis cum titulo, sine titulo annis triginta, contra patronum Ecclesiasticum, cui hoc jus ratione officii vel dignitatis competit, ab Ecclesiastico prescribitur annis quadraginta, à Laico non nisi tempore immemorabili. *Vallens. Barb. Schmalzg. nu. 166. Reiffenst. num. 15. 6.* propter delictum hæresis, scilicet, apostasie, aut læsæ Majestatis. 7. Si in Rectorem vel Clericum Ecclesie patronatæ impias manus injecerit, cum
- 20.
- 21.

vulnerando, vel occidendo. 8. Si reditus beneficii sibi attraxerit, aut beneficiatum ab eorum perceptione malitiosè impediverit. *DD. cit. 9.* Si patronus jus patronatus venditione vel simili contractu à jure prohibito in alium transfulerit. *Trid. sess. 25. de reform. c. 9. & DD. cit. 10.* Excommunicatus non toleratus saltem Ecclesiasticus privatur usu juris patronatus, usque dum absolvatur; quia per ejusmodi excommunicationem tollitur omnis jurisdictio, Laicus non toleratus etsi juxta *Covar. Dian. p. 5. t. 9. resol. 105.* validè presentet, tamen Episcopus ejus presentationem admittere non potest, quia cum eo communicare prohibetur. *Zoës. nu. 59. Schmalzg. nu. 7.* probabiliter dicunt utriusque presentationem valere & presentato jus acquiri, sed Episcopum non posse admittere presentationem factam à vitando, usque dum absolvatur, quia prohibetur cum eo communicare. Notandum etiam quòd jus patronatus ex causa delicti non amittitur nisi post sententiam, declaratoriam judicis, nisi delictum foret notoriū. *Gail. 2. obs. 51. n. 6.*

QUÆR. VI. An validè presentet nudus possessor?

Re. Qui bonâ fide possidet jus presentandi, quamvis tantum unum actum habeat pro se, validè presentat, & ab ipso presentatus est instituendus, etsi ex post mortâ sibi litè in petitorio succumbat.

bat, quia presentatio est fructus possessionis, qui spectat ad bonæ fidei possessorem. *C. consultatio-nibus. 19. h. t. Leur. Reiffenst. Engel. num. 14. Pirh. num. 77.* ubi dicit id tenere, si presentatio facta est ante motam litem; nam lite contestatâ possessor presentatus institui non debet, eò quòd fructus post contestatam litem percepti etiam à possessore bonæ fidei restitui debeant, factâ autem institutione non posset restitui beneficium, eò quòd institutio det jus perpetuum. *Econtra Hofst. Vivian. Hon. hic num. 58. Wiest. num. 57. Schamb. numer. 55. ali-que cum Schmalzg. num. 87.* pro-

babiliùs docent etiam pendente lite à possessore bonæ fidei presentationem fieri & presentatum institui posse. Ratio est, quia favor Ecclesiæ etsi beneficium sit curatum etiam bonum animarum exigit, ne rite presentati institutio differatur & in presentando solùm attenditur possessio *C. cum Ecclesia 3. de caus. post. & prop.* atque per litis pendentiam possessio non tollitur, ergo: *nec obstat ratio* in contrarium allata, quia re evictâ illi tantùm fructus restituendi sunt, qui restitui possunt salvo jure possessionis, & qui sunt pretio æstimabiles, quale quid non est jus patronatûs.

CASUS LXXVIII.

In Tit. 7. l. 3.

De Institutionibus &c.

Cautius beneficiandus interrogatur 1. Quæ etas requiratur ad S. Ordines, 2. Ad beneficia simplicia, 3. Ad curata, 4. Ad Dignitates, 5. An admitti possit presentatio extra tempus facta. 6. An ad beneficium pro certa familia fundatum validè admittatur extraneus. 7. An valeat presentatio uno patrono non vocato. 8. An major pars patronorum consentire debeat, quid si aliqui ex post varient. 9. Quid si major pars presentet indignum vel minùs dignum. 10. Quid sit institutio collativa & corporalis. 11. Qualiter fiat. 12. Ad quem spectet. 13. Quid de institutione auctorizabili. 14. Collatio cui fieri debeat & à quo. 15. An Capiula & Vicarii Generales sede vacante beneficia Episcopi conferre vel presentatos instituere valeant. 16. Ad quem spectet conferre Canonici Cathedralis, 17. Vel collegiales. 18. An & que Parochie per concursum conferenda. 19. An & ad quem fiat devolutio, si institutio vel collatio differatur. 20. An

20. An collatio ante acceptationem revocari possit. 21. Quid de eo, cui beneficium est invalide collatum. 22. An plura beneficia haberi possint. 23. An hic excuset dispensatio Papæ vel consuetudo. 24. An institutio vel collatio à nudo possessore facta sit valida. 25. An ex præscriptione competere possit Laico. Pro resol.

QUÆR. I. Quis ordo & ætas requiratur in instituendo?

I.

R. I. Instituendus debet ante omnia esse Clericus, hoc est habere primam Tonfuram. 2. Debet habere ætatem ad beneficium & Ordines beneficio annexos requisitam: requiruntur autem ex communi DD. ad Tonfuram, lectoratum, ostiatorum, & exorcistatum anni septem, ad acolytatum duodecim, omnes completi; ad Subdiaconatum ex *Trid.* requiritur vigesimus primus, ad Diaconatum vigesimus secundus, ad Sacerdotium vigesimus quartus, omnes completi; docent autem DD. cum *Barbosa* communiter hoc tempus accipiendum esse de momento ad momentum, ita ut si vel una hora desit, Ordines licet conferri & recipi nequeant, dies tamen bissextilis non computetur: qui ante legitimam ætatem Ordines recipit, ipso facto est suspensus, & in suspensione ministrans sit irregularis; ab hac tamen suspensione quilibet Sacerdos absolvere potest, ut docet *Laym.* in *resp. morali dub.* 10. qui bonâ fide processit aut hanc pœnam ignoravit,

eam non incurrit, quia ignorans censuram vel bonâ fide procedens non est contumax contra legem aut censuram, ut dicam *Cas.* 113. 3. Ex *Trid. ses.* 23. c. 6. de *reform.* requiritur ad beneficia simplicia annus 14. saltem inchoatus *Barb. ad d. c. 6. Garc. de benef. p. 7. c. 4. num. 11.* ubi pro hoc adducit decisionem S. Congreg. si verò in fundatione beneficii cautum sit, ut etiam impuberi rectè conferri valeat, tali fundationi non censetur derogasse *Trid. Engel. l. 1. tit. 14. n. 29.* ubi addit, Episcopum non posse dispensare, ut minor 14. annis beneficium habeat, quia dispensatio contra Canones & Concilia regulariter soli Papæ, qui supra Canones est, competit; putat tamen ad pensionem sufficere septem annos, eò quòd pensio in odiosis non veniat nomine beneficii. 4. Ad Prælaturas regulares & beneficia curam animarum habentia præter necessariam doctrinam & morum integritatem requiritur annus 25. inchoatus, & præterea ut intra annum suscipiant Ordinem Sacerdotii, alioquin anno elapso ipso jure sunt privati beneficio, *c. licet 14. & c. commissa 35. de elect. in 6.* si ad Parochiam præsentetur constitutus in solis Minoribus, is repelli non debet, sed admitti & institui, modò intra annum ad Sacerdotium promoveatur. *Text. & DD. in c. si is de instit. in 6. 5.* Ad Episcopatum requiritur annus trigessimus completus *c. 7. de elect. & præterea*
eli-

eligendus debet per sex menses fuisse in Subdiaconatu. *Trid. sess. 22. c. 2. de ref.* ad Dignitates curam animarum non habentes sive propriè sive nominatenus tales sint, veluti Personatus, viginti duobus annis non minores assumendi sunt. *Trid. sess. 14. c. 12.* quod *Barbosa* etiam extendit ad Canonicatus Ecclesiarum Cathedralium; alii econtrà dicunt, ad hos utpote beneficia simplicia & à *Trid.* specialiter non excepta sufficere annos 14. nisi requirant Ordines Majores, nam *Trid. l. c.* dicit generatim de omnibus beneficiis, quæ certum Ordinem requirunt, quòd intra annum talis Ordo recipi debeat, aliàs si beneficium sit curatum ipso facto illud amittitur, aut in aliis beneficiis media pars fructuum subtrahitur, & crescente contumaciâ etiam beneficio per sententiam privari poterit. *Clem. 2. de atat. & qualit. ord.*

5. QUÆR. II. Quid circa præsentationem?

Re. Sequentia: 1. Præsentatio debet fieri intra tempus legitimum, quale pro patrono Laico ut dixi cas. præc. est quadrimestre post habitam notitiâ, pro Ecclesiastico semestri, quo neglecto beneficii provisio ad Episcopum, vel illum cujus est instituere, pro illa vice devolvitur. *c. 3. 22. & 27. de jurep.* ita tamen ut præsentatio extra tempus præfixum facta admitti & præ-

R. D. Jansen Pars I.

sentatus institui possit. *p. c. 4. & ibi gloss. de suppl. negl. Præl.* nisi fortè admissio & institutio ejusmodi cedat in præjudicium tertii legitime præsentati, ut ex *Celso* bene notat *Konig hic numer. 9.* potest tamen Episcopus, vel ille ad quem spectat instituere, tempus præsentandi prolongare ad aliud quadrimestre vel semestri, non tamen ultra; quia hoc tempus in favorem instituentis præfixum est, cui cedere potest. *Leur. Croix de benef. numer. 307. 2.* Si fundator ordinaverit, ut ad beneficium præsentetur vel beneficium conferatur uni ex suis descenditibus, præsentatio & collatio alteri facta est nulla, modò idoneus de familia haberi possit; si nullus intra tempus præsentandi de familia contradicat, præsentatio extranei sustinetur non minùs quàm præsentatio facta spreto patrono. *Corrad. Garc. p. 7. c. 15. num. 1. Reiffenst. l. 3. t. 5. numer. 108. 3.* Si jus præsentandi spectet ad plures, omnes vocari debent, si possint, & si unus prætereatur, tota præsentatio est nulla, ut patet à pari in electione, quia nemo sine sua culpa privandus est suo jure. *Garc. Laym. Leuren. quest. 131. numer. 1.* sufficenter tamen censetur quis vocatus, si vacatio beneficii ita ab Ordinario sit publicata, ut omnibus facillè innotescere poterit. 4. Ut præsentatio valeat, major pars pa-

Sss

tro-

tronorum debet in eam consensisse, hinc si duo Patroni Clericus v. g. & Laicus simul unum idoneum præsentarint, postea verò Laicus alterum præsentando accumularet, Episcopus necesse habet primum instituere, cum sit potior, utpote ab utroque præsentatus, neque Laicus in præjudicium compatroni variare possit. *Abbas in c. cum autem 24. de jurep.* idem est, si tres sint patroni, unus Ecclesiasticus & duo Laici, qui habet duo vota v. g. unum ab Ecclesiastico alterum à Laico, debet institui, quamvis ex post Laicus variet & seniat cum altero Laico, quia hæc variatio non potest privare primum jure quæsito: in paritate vocum & meritorum est locus gratificationi. *C. cum autem de jurep.* nec ab ea gratificatione appellare licet. *Honor. de jurep. numer. 58. Vall. §. 5. num. 5. Pirhing. à numer. 48. §. 9.* requiritur ut præsentatus sit dignus, hoc est, ut sit morum integritate, ætate, scientiâ, prudentiâque sufficiente &c. præditus; si plures compatroni præsentent indignum, & unus tantum dignum, dignus ab uno præsentatus instituendus erit, eò quòd totum jus hoc casu consolidetur in præsentante dignum, & indigni præsentatio habenda sit quasi non facta. *arg. c. dudum 22. & c. congregato 53. de elect.* si præsentati in votis & merito sint æquales, Episcopus potest instituere

quem vult; si unus sit dignior illum præ aliis eligere debet, alioquin peccat contra justitiam distributivam. *c. quoniam 3. c. cum autem 24. & ibi Panorm.* institutio tamen minus digni præ digniore erit valida. *Panor. in c. pastoralis 29. de jurep.* & alii communiter. Si dignus à majori, dignior à minori parte præsentetur, dignus digniori præferendus est, quia dignior in tali casu non censetur præsentatus. *c. quem. 3. & ibi gloss. de jurep.*

QUÆR. III. Quid circa institutionem?

10. *re.* Tenenda esse seqq. 1. Institutio propriè dicta, prout contradistinguitur à collatione, est concessio beneficii ad præsentationem patroni, collatio autem est libera beneficii concessio sine præviâ ejusmodi præsentatione. 2. Institutio est duplex, *collativa* quâ per litteras ut vocant confirmatorias confertur ab Episcopo titulus seu plenum jus in beneficium, cum per præsentationem tantum habuerit jus ad rem; altera *corporalis*, per quam confertur actualis beneficii possessio, quæ etiam investitura, installatio, vel immissio vocatur; ex hoc enim quòd quis ab Episcopo quoad titulum sit institutus, non potest ipsam actualem possessionem sine licentia vel introductione Superioris apprehendere, aliàs punitur pœnâ arbitrariâ, imò si

fi violentiâ utatur priorem possessorem v. g. expellendo, ipso facto amittere omne jus ex institutione quâsitum docent *Engel l. 3. t. 7. numer. 4. Konig ibid. nu. 18.* colligunt hoc à paritate cum electo, sed melius contradicit *Schmalzg. ibid. numer. 6.* quia in odiosis & pœnalibus non valet argumentum à pari. 3. Modus investendi est varius, in aliquibus locis præstitâ in manibus Episcopi vel ejus Vicarii professione fidei à *Trid. sess. 24. c. 12.* præscriptâ, insimul juramento obedientiæ & fidelitatis, imponitur investiendo byretum cum verbis investituram significantibus; alii vocant hanc investituram verbalem, & insuper requirunt realem, sicut in feudis, quâ investendus in locum beneficii introducatur cum traditione clavium & jurium; sic Neo-Parochus verbaliter & realiter investitur, dum per Commissarium Episcopi die festo, quando Parochiani ad divina conveniunt, introducitur in Ecclesiam, publicè juramenta fidei & obedientiæ præstat ac insignia parochialia accipit, demum in domum Parochialem deducitur, claves & fructus beneficiales ei assignando. Abbas investitur per introductionem in templum, collocationem in sede vel promissionem obedientiæ, Canonicus per assignationem stali in Choro & Capitulo. *Pirhing l. 3. t.*

7. numer. 1. debet tamen in beneficiis non tantùm electivis, sed etiam collativis & patronatis per edictum affixum fieri citatio eorum, quorum interest, aliàs electio, collatio aut institutio erit irrita. *Garc. Pirh. numer. 3. Schmalzg. num. 34. & seq.* ubi cum aliis docet in collatione libera hujusmodi edictum non esse necessarium: sed spectanda est Ecclesiarum consuetudo. *Garc. Barb. Leuren. p. 9. fori benef. quest. 192. numer. 3. 4.* Hæc introductio spectat ad Archidiaconum, nisi Episcopus vel alius eam sibi præscripserit. *c. ad hæc 7. de offic. Archid. excipe* Canonicatus, in quibus corporalis institutio de jure competit Decano *c. post 7. de conc. præb.* ipsa verò institutio aut collatio, quâ ipse titulus confertur, regulariter pertinet ad Episcopum loci, ubi beneficium situm est; ex privilegio tamen & consuetudine utraque potestas ad Prælatos inferiores spectare potest *per c. 6. de instit. si desuper lis est inter Episcopum & Prælatum inferiorem, probatio incumbet inferiori, quia Episcopus habet intentionem fundatam in jure, ex quo institutio & collatio ad eum spectare præsumitur, nisi contrarium probetur. Garc. p. 5. de benef. c. 1. nu. 235. Eng. num. 3. 5.* etiamsi constet jus instituendi in aliquo beneficio alicui Prælato inferiori competere, nihilominus Clericus ab illo institutus

tutus tenetur se Episcopo præsentare, & illius examen subire, & si beneficium sit curatum, ad curam approbati seu authorisari, quæ approbatio propterea vocatur institutio authorisabilis, alioquin institutio prima irrita erit & inanis. *Trid. sess. 25. c. 5. de refor. sess. 23. c. 15.* ubi addit: *contrarius privilegii & consuetudine etiam immemoriali non obstantibus.* Concordat Bulla Greg. XV. *Inscrutabili*, & Bulla Urbani VIII. *Cum sicut*; interim hanc institutionem authorisabilem seu approbationem instar aliorum jurium Episcopaliū à Prælati inferioribus præscribi posse, probat *Panor. in c. 12. de præscrip. numer. 17. Barb. de off. & potes. Ep. p. 3. alleg. 72. numer. 185. alleg. 127. numer. 14.* & de Prælati exemptis concedit *Reiffenst. tit. 7. nu. 42.* etsi neget de non exemptis *numer. 38.* neque enim lex, quæ tollit consuetudinem contrariam generalem, tollit particularem præscriptionem. *arg. c. 1. de const. in 6. Rob. König. num. 19. Engel num. 8.* deinde dum *Trid.* dicit: *nulla obstante consuetudine*, intelligitur de consuetudine tunc vigente, non autem de consuetudine ex post inducendâ. *Engel. l. 1. tit. 4. num. 23.* & præcipue *num. 13.* accedit, quod inferiores Prælati possint acquirere jus quasi Episcopale, ut fatentur omnes, ergo & institutionem authorisabilem; hæc sententia est probabilis, etsi op-

posita sit communior, quam tenent *Lotterius, Murga, Pirh. Levr. q. 720. Schmalzg. n. 43.*

QUÆR. IV. Quid circa Collationem?

14. Collatio multa habet communia cum institutione, multa autem specialia, ut patebit ex seqq. nam imò, Collatio & institutio fieri debet Clerico digno, hoc est ætatem habenti, immuni à censuris, irregularitate, interdicto personali, suspensione & excommunicatione, idque tenet etsi excommunicatio non sit notoria aut denunciata. *C. is qui 58. §. is verò de sententia exc. in 6. 2.* Collatio sicut & institutio regulariter competit Episcopo loci, ita ut omnia beneficia suæ Diocesis conferre possit, nisi ea dignoscantur S. Pontifici esse reservata, aut ad aliorum collationem spectare; nam & aliis inferioribus Prælati vel Abbatibus jus conferendi beneficia, ex speciali fundatione, privilegio aut præscriptione competere posse experientiâ manifestum est. Requiritur autem, ut collator non sit excommunicatus, non toleratus, quia tunc invalidè confert. *C. ut. ne sede vacante, excommunicatus toleratus etiam notorius validè confert. Covar. Sayr. Levr. q. 728. num. 22. contra Garc. 3tio Capitula & Vicarii generales etsi sede vacante possint instituere à patronis præsentatos, nulla ramen beneficia ad Episcopum spectantia*

15. con-

conferre valent; *Ratio est*, quòd conferre sit species donationis, quam rei alienæ administrator regulariter facere non potest. *c. fin. de offic. Vicar. in 6.* instituire verò præsentatum est actus iustitiæ, eò quòd præsentato ex præsentatione jus ad beneficium acquiratur. *c. 1. de inst. in 6.*

16. 4. Collatio Canonatum Ecclesiæ Cathedralis de jure communi non spectat ad solum Episcopum, neque ad solum Capitulum, sed ad utrumque simul, ita ut una vox sit penes Episcopum, altera penes Capitulum seu majorem partem Capitularium; quòd si Episcopus velit huic, Capitulum verò alteri conferre, neutra collatio valebit; nec refert, quòd minor pars Canonorum fortè sentiat cum Episcopo, nam vota pauciorum hic non attenduntur, cum penes Capitulum tantum unica vox sit. *Ratio congruentiæ est*, quòd non solius Episcopi sed omnium Canonorum intersit, quales collegas acquirant; ideo hic valet regula: *quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari. c. novit 4. & seqq. de his que fiunt à Præl. c. cum Ecclesia 31. de elect.* ubi reprobatur petitio Episcopi electionem Canonorum sibi soli vendicantis; ergo rectè inferatur eam ad Episcopum simul & Capitulum pertinere. *Dixi de jure communi;* nam consuetudine introduci potest, ut Canonatus vacantes in mensibus Ordinarii vel per solum Episcopum, vel per solum Capitulum, aut

etiam per Episcopum cum consensu & consilio Capituli conferantur. *d. c. 31.* magna autem est differentia, an collatio pertineat simul ad Episcopum & Capitulum, vel an principaliter pertineat ad Episcopum cum consensu tamen & consilio Capituli; nam in primo casu Episcopo à collatione suspensio vel mortuo poterit conferre solum Capitulum, vel suspensio Capitulo Episcopus. *c. un. ne sede vacante in 6.* quia utriusque æqualis est consideratio; altero autem casu Episcopo mortuo vel suspensio Capitulum se intrmittere non poterit, quia principalis collatio est penes Episcopum. *Konig. Engel. 3. 1. 5. à num. 66. Schmalzg. ibidem Reiffenst. à n. 186. 5.* In Collegiatis Ecclesiis collatio regulariter fit per præsentationem Prælati & Capituli ac institutionem Episcopi. *Barb. in tract. de Canonis. c. 14. Gonzales Reiff. n. 199.* attendenda tamen & hic locorum consuetudo, ex qua nonnunquam soli Episcopo, Præposito, aut Decano cum consensu Capituli institutio Canonica competit. 6. Parochiæ non arbitrio Episcopi, sed per concursum conferri debent illi, qui post examen dignior inventus fuerit. *Trid. Sess. 24. c. 18. de refor.* Idque tenet etiam de Parochiis S. Pontifici reservatis in tantum, ut Episcopus Papæ illum pro collatione denunciare debeat, qui in concursu extiterit melior; excipiuntur tamen Parochiæ, quæ sunt

17.

de jure Patronatûs Laicorum, in quas Episcopus illum instituere debet, quem Patronus præsentat, dummodo habilis fuerit; item excipiuntur Parochiæ Monasteriis vel aliis Ecclesiis incorporatæ, quia in his non propriè Parochus, seu Vicarius ponitur.

Pius V. constit. 47. ad exequendum Barb. Reiffenst. à n. 142. notandum hic, quòd licèt Episcopi ex rationabili & iustâ causâ ante collationem possint ex beneficio certam pensionem reservare, applicandam scholæ pauperum aut simili Ecclesiæ utilitati vel necessitati, vel denique uni ex litigantibus, qui jus suum amore concordie & pacis colligatori suo cedit cum reservatione ejusmodi pensionis &c. tamen non possunt Ecclesias Parochiales, quæ summam 100. ducatorum non excedunt pensionibus gravare, prohibente id *Trid. Sess. 24. c.*

19. *13. de reform. 7.* Pro facienda institutione nullum tempus à jure est præfinitum, ideòque non fit devolutio, etsi habens potestatem instituendi negligens sit. *Garc. p. 10. c. 4. n. 1. Barb. alleg. 72. n. 191. Pirh. n. 19.* collatio tamen fieri debet intra 6. menses à tempore habitæ notitiæ, collator si nens hunc terminum elabi, vel conferens indigno, pro eâ vice jure suo privatur, idque in Ecclesiis Cathedralibus ab Episcopo ad Capitulum, illo etiam negligente ad Archi-Episcopum, demum ad S. Pontificem devolvitur, in Ecclesiis verò Regularium post elapsos sex menses jus conferen-

di non ad Capitulum sed ad Episcopum spectabit, qui in non exemptis propriâ & ordinariâ potestate, in exemptis Apostolicâ autoritate beneficia neglecta confert, ita tamen ut regularia regularibus, sæcularibus sæcularia concedat. *Clem. un. de sup. negl. Præl.* illud autem est speciale, quòd quoad beneficia regularia, quæ sunt de mensa Prælatorum, hoc est, de quibus Prælati & Religiosi habent sustentationem, seu quæ pleno jure, id est, quoad temporalia & spiritualia sunt Monasterio incorporata, non observetur terminus sex mensium, quia nunquam propriè vacant, cum Prælati sit rector principalis, & exercens curam animarum tantum Vicarius ad nutum amovibilis. *dicta Clem.* notandum etiam, quòd collatio sicut & præsentatio post tempus juris facta, de rigore quidem irritari possit, si tamen per celerem provisionem mora purgata fuerit, debet talis provisio de æquitate tolerari, quia Consilium Lateranense, quod hunc terminum statuit, non tam pœnam negligentium, quam maturam Ecclesiarum provisionem intendit. *c. litteras de supplend. negl. Præl. 8.* Collatio semel facta sub- 20.
jecto idoneo revocari non potest, etiamsi nondum sit acceptata. *c. si tibi de preb. in 6.* quod si quis collationi renunciavit, sed ex post eandem iterum acceperit, antequam collator mutet voluntatem,

21. valet acceptatio. *Laym. & alii. 9.* Si quis est incapax beneficii, vel certò novit illud sibi invalidè esse collatum, nec beneficium nec fructus malà fide perceptos retinere potest, sed debet resignare vel petere à S. Pontifice revalidationem tituli, dispensationem impedimenti, aut absolutionem à censuris: scienter permanens in beneficio nulliter obtento, contrahit vitium intrusionis, idque debet in supplica pro revalidatione tituli coram Pontifice specialiter exprimere, alioquin revalidatio censetur subreptitia. *Abbas in c. 28. de præb. & dig. putat tamen Sanch. Laym. de benef. c. 5. numer. 2.* si nullitas collationis & ipsa intrusio sit occulta, revalidationem tituli in foro conscientie hoc ipso contingere, quòd quis ab aliquo habente potestatem à censura absolvendi, vel impedimento ætatis, ordinis &c. dispensandi absolutus vel dispensatus sit; dixi, si certum sit collationem ipso jure esse nullam, nam in dubio melior erit conditio possidentis: deinde qui jam validè obtinuit beneficium, si ex post propter excommunicationem, irregularitatè, simoniã, vel aliter ipso jure vel facto aut etiã ante sententiã declaratoriam dicitur privatus beneficio, non tenetur dimittere beneficiũ ante sententiã judicis declaratoriam, quia ejusmodi pœna requirit factum hominis, scilicet dimissionem

ex parte beneficiati, & cognitionem causæ ex parte judicis; aliud est de pœnis, quæ consistunt in negativo & exteriorem executionem non requirunt, ut excommunicatio, irregularitas. *Engell. l. 1. t. 6. n. 45. Leur. p. 2. q. 288.* imò si beneficium esset invalidè obtentũ ob defectũ v.g. ætatis, ordinis, potestatis in cõferente aut aliter, dummodo defectus sit occultus, & omnia jure naturæ requisita adsint, plerumque in foro conscientie retineri posse, usque dum per Superiorem tollatur, cum aliis docet *Dian. p. 11. tr. 5. R. 56. Leur. q. 751. excipi simoniacum & intrusum V. Cas. 85. n. 7. q. 10.*

QUÆR. V. Quid circa pluralitatem beneficiorum?

22. Tenenda sunt seqq. 1. Beneficia residentiam personalem per majorem anni partem requirentia, qualia de jure sunt Canonatus & beneficia curata, duo vel plura ab uno sine speciali Papæ dispensatione obtineri non possunt, & per affectuionem secundi vacatio primi ipso jure inducitur. *Trid. Sess. 24. c. 17. de refor. 2.* Plura beneficia simplicia, aut etiam unum residentiam requirens & alterum simplex absque speciali dispensatione eidem conferri possunt, modò unum ad honestam sustentationem non sufficiat & non sint uniformia, id est in una eademque Ecclesia, v. g. duæ Capellanie in uno eodemque Altari sub invocatione ejus-

eiusdem sancti. *Trid. l. cit. Passerin. in c. 19. de preb. in 6. Wiest. t. 5. num. 197.* plura verò beneficia quàm duo, quàmvis ad sustentationem insufficientia, per Episcopum absque dispensatione Papæ concedi non posse definit S. Congreg. apud *Garc. p. 11. de benef. c. 5. n. 316. Barb. p. 3. alleg. 62. num. 6.* potest tamen in eadem Ecclesia quis esse Canonicus & simul Decanus, Præpositus, Scholasticus, Custos, *Garc. l. c.* & ita habet consuetudo, 3. Qui plura beneficia etiam simplicia habet, quàm conditio sui statûs pro honestâ sustentatione requirit, in conscientia securus non est, quia id repugnat intentioni fundatorum & immititur cultus divinus, potestque iis per Episcopum privari. *Trid. loc. cit.* à potiori inexcusabiles sunt, qui sine sufficientibus causis [quales sunt sola necessitas & evidens Ecclesiarum utilitas, aut honesta clerici sustentatio] dispensationem super pluralitatem beneficiorum incompatibilem à Summo Pontifice extorquent. De his *Trid. c. se ipsos non Deum decipiunt, qui ea quæ bene constituta sunt variis artibus eludere & plura simul beneficia obtinere non erubescunt.* Et *S. Bernard. cit. à D. Thom. qd. 9. a. 15. qui non unus sed plures futurus est in simplicibus, & qui poterat ire ad infernum sine dispensatione, jam ibit cum dispensatione.* Neque excusat consuetudo contraria, quia hæc utpote repug-

nans juri naturali est irrationabilis & corruptela. *c. 1. de consuet. in 6. Paris. Barb. n. 9. Garc. n. 270. Pirb. rit. 5. n. 127.* potest tamen consuetudo excusare à pœnis Ecclesiæ, *DD. cit.* illud autem beneficium censetur ad sustentationem sufficiens, ex quo quis servatâ hospitalitate & statûs decentiâ honestè vivere potest. *Vallens. Zyp. apud Reiffenst. n. 222.* ad Clerici sustentationem etiam computantur parentes, consanguinei, pauperes &c. qui honestissimè ex beneficio aluntur.

QUÆR. VI. Quid circa possessionem conferendi, instituendi, eligendi, præsentandi &c.

RE. Capax juris conferendi, instituendi, præsentandi, si possideat bonâ fide & habeat tantum unum actum pro se, confert validè, quod tener, quàmvis ipse nullum actum exercuerit, modò ejus prædecessor fuerit in possessione, aut ipse possideat rem, cui jus conferendi est annexum, etiam si ex post constet proprietatem ad alterum pertinere. *Gonzal. Garc. Leur. l. c. Zoës. num. 14.* nec refert, an collatio à tali possessore facta sit ante vel post contestationem litis motæ super proprietate juris, quia lite pendente in possessoris præjudicium nihil est innovandum. *Leuren. num. 4. Garc. Schmalzg. num. 60.* si verò agatur super possessione, eventus litis expectandus erit; aut si ante factam collationem constet jus conferendi ad

ad alium pertinere, clarum est possidentem nec validè nec licitè conferre posse, quia est in mala fide, & non tam possessior quàm usurpator rei alienæ. *Garc. c. 5. n. 9. 33. & 37. dixi, capax juris conferendi*, quia Laicus sicut jus conferendi possidere non potest, sic nec præscribere nequidem tempore immemoriali, sed debet docere de titulo, & quamvis ex possessione immemoriali juris decimandi, etiam in Laico præsumatur titulus, id tamen non tenet in jure conferendi. *Garc. Barb. Leur. Zões. de præb. n. 8. Engel. ibid. n. 3.* quia jus decimandi ab Ecclesia etiam Laicis ex privilegio concedi solet, non verò jus conferendi ut-

pote magis spirituale, hinc ex possessione immemoriali quoad jus decimandi faciliùs præsumitur titulus quàm quoad jus conferendi, & Ecclesia dum videtur aliquibus Principibus concessisse jus donandi beneficia, id potiùs de jure Patronatùs quàm de jure conferendi intelligendum est. Demum si Prælatus vel Episcopus, qui communiter habetur pro legitimo, conferat beneficium suo officio annexum, validè confert ob titulum coloratum & errorem communem. *L. Babarius ff. de offi. Præl. c. infamis 3. p. 7. & DD. communiter*, quia Ecclesia tunc supplet defectum propter bonum commune.

C A S U S LXXIX.

In Tit. 6. lib. 1. Decret.

De electione & iis, qui eligere possint.

DAphnes super electione varia format dubia, 1. *An extranei jus eligendi acquirere possint præscriptione cum uno actu absque titulo*, 2. *An fundatione*, 3. *An ex consensu Capituli*. 4. *An etiam Laici*, 5. *An impuberes aut nondum Subdiaconi*, 6. *An excommunicati, suspensi, interdicti*, 7. *An religiosi proprietarii*, 8. *An negligentes tempus præfixum, & quod illud*. 9. *An eligentes*
R. D. *Jansen Pars I.*

per abusum secularis potestatis. 10. Quid de eligentibus indignum. 11. Quinam ad electionem vocandi, Quid si non compareant vel protestentur contra tempus præfixum. 12. An vocandi inhabiles. 13. An habiles obligentur comparere. 14. Quid si absentes commodè expectari non possint. 15. An absentes possint constituere procuratorem, an in scriptis vota mittere &c. Pro resol.

QUÆR. I. Quid sit electio?

Tcc

¶. Est

I.

Re. Est personæ idoneæ ad Ecclesiam vacantem per vota Capitularium Canonica vocatio. Vota autem alia dicuntur activa, alia passiva; *activa* sunt illorum, qui eligere possunt; *passiva* illorum, qui possunt eligi, seu capaces sunt dignitatis electivæ.

QUÆR. II. Quinam eligere possint?

Re. Regulariter soli & omnes Capitulares jure non prohibiti, nonnunquam tamen jus eligendi etiam Clericis extraneis, qui non sunt de gremio Capituli, competit, ut 1. *ex privilegio S. Pontificis c. 8. de consuet. 2. consuetudine aut præscriptione quadragenaria, c. 3. de causa possess. & propriet. & quamvis ad quali possessionem juris eligendi sufficiat unus actus, Barb. in collect. ad c. 3. de causa possess. & prop. numer. 10.* ad complendam tamen præscriptionem quadragenariam requiri videntur plures actus, & ad minus duo; nam quomodo erit possessio satis continuata, ubi unus tantum intercessit actus, cum tamen actus hi ex natura sua sint iterabiles, nec argui possit patientia adversarii, quando occasio impediendi non fuit, dum scilicet electus 40. annis vixit, & interea nullus alius electionis casus intervenit; de cætero qui est in possessione juris eligendi etiam per unicum tantum actum, ad electionem admitti debet, quia lite pendente nemo fructu suæ possessionis privari debet,

c. 1. & 2. ut lite pendente Engel l. 1. t. 6. à n. 2. Wiefner ibidem n. 51. ubi dicunt ad præscriptionem quadragenariam juris eligendi non requiri titulum, tum quod *cit. c. cum causa* nullius tituli mentionem faciat, cum tamen ibidem non tantum super possessorio, sed & petitorio, in quo regulariter titulus monstrari debet, actum fuerit; tum quod in juribus incorporalibus scientia & patientia adversarii plerumque loco tituli habeatur. *L. si quis diuturno. 10. ff. si servitus 3. Ex fundatione, scilicet si Patronus Ecclesiasticus in Ecclesia à se fundatâ sibi aut alteri jus eligendi reservet, prout reservare potest. Arg. c. 23. de jurep. Rota decis. 194. numer. 1. p. 2. Fagn. Reiffenst. l. 3. t. 5. à num. 105. 4. Ex pacto vel compromisso eligentium, ut si eligentes omnes in Clericum extraneum v.g. Episcopium compromittant, ut vel solus eligat, vel pro una vice ad coeligendum admittatur; dixi, si omnes; nam si vel unus se opponat, admissio extranei erit nulla. Pirh. l. 1. t. 6. num. 53. Schmalzgruber ibid. num. 7. dixi 2. pro una vice; nam Capitulares jus eligendi sine solemnitatibus Canonice à se in perpetuam abdicare non possunt, quia hoc jus non tam favore eligentium quam Ecclesiæ, cui melius per electionem quam per aliam provisionem consultum est, conceditur: Engel sup. qui extra gremium ad dignitatem aliquam evehitur, jus eli-*

2.

3.

eligendi sibi nequidem cum consensu Capituli reservare potest, ut clarè habetur *c. 47. de elect.* nec obstat, quòd Capitulares Clericum extraneum ad eligendum admittere possint, nam id pro unâ vice etiam concedi posset Capitulari ad dignitatem alibi electo, nam *cit. c. 47.* tantum prohibet jus eligendi concedi ad dies vitæ, ne sit quasi duplex Canonicus vel Monachus participans jura utriusque Collegii. *Pirhing num. 14. 70. Andreas Rob. Konig ibid. n. 4.* Laici jus eligendi nec pacto, nec fundatione, nec quacunque donatione consequi possunt, *c. 51. de elect.* imò nec consuetudine immemoriali, cum spiritualia possidere nequeant, sine possessione autem non procedat præscriptio. *c. 7. de prescrip.* quòd verò sæculares privilegio Apostolico ad ritè eligendum quemadmodum ad jus Patronatûs & similia jura spiritualia qualificari possint, docet *Engel n. 4. Schmalzg. n. 16. à n. 4. h. t.* & olim factum fuisse perhibet *c. 13. 18. 22. § 23. dist. 63.*

QUÆR. III. Quinam à jure prohibeantur eligere?

5. *R.* Prohibentur plures & quidem ex triplici capite, ob inhabilitatem, ob censuram, ob culpam. *Ob inhabilitatem* ab electione arcen-
tet 1. impuberes per *c. 34. de elect.* nec obstat, quòd fortè malitia suppleat ætatem, nam Canon non distinguit, *Zoës. numer. 3. h. t.*

2. Excluduntur Subdiaconatûs Ordine non initiati, *Trid. Sess. 22. c. 4. de refor.* dispensatus in ætate ad Ordinem suscipiendum non censetur dispensatus ad electionem, ut habet communis, quia dispensatio est strictæ interpretationis, etsi oppositum non improbabiliter teneat *Schmalzg. n. 11.* quia inhabilitas eligendi videtur esse ex defectu Ordinis, non ætatis; ex longâ tamen consuetudine apud Regulares admitti posse professos nondum in majoribus constitutos, docet *Engel numer. 6.* *Ob censuram* eligere non possunt 1. Excommunicati excommunicatione majore. *c. 24. § 29. h. t.* minor excommunicatio, cum non exercitio officii sed tantum Sacramentorum susceptione privet, non obstat electioni activæ. *c. fin. de Clerico excom.* 2. Suspensi ab officio, & multò magis suspensi ab officio & beneficio. *c. 16. in fine h. t.* non autem suspensi à beneficio tantum, nam suspensio à beneficio tantum privat fructibus percipiendis, eligere verò non est fructus beneficii, sed potius actus officii vel quasi jurisdictionis, *Barb. l. 1. c. 19. n. 59. 3.* Interdicti interdicto personali, quod importat suspensionem, *d. c. 16.* interdictum locale non impedit electionem, eò quòd solum prohibeat administrationem quorundam Sacramentorû & Sepulturæ Ecclesiasticæ, si tamè quis in loco interdicto celebret

fit irregularis & voce activâ & passivâ privatatur per *c. is qui 18. §. is verò de sent. excom. in 6. Wiestner. post extrav. Martini V. ad evitanda, excommunicati, suspensi, interdicti, irregulares ad eligendum admitti possunt, nisi sint denunciati aut per exceptionem repellantur, Pirhing numer. 31. c. econtrà si vitandus seu denunciatus scienter admittatur tota electio est ipso jure nulla secundum Suar. Nav. Barb. &c. secundum Laym. verò quest. can. 26. tantum irritanda, quia actu irritam esse nullo jure expressum est: si talis admittatur ignoranter vel ex metu gravi, solum votum excommunicati habetur pro non dato, electione in suo vigore permanente. Ob culpam*

7. jus eligendi amittunt 1. Religiosi proprietarii, hi enim biennio voce activâ & passivâ privantur. *Trid. Sess. 25. de regul. c. 2. 2.* Qui scienter negligunt tempus à jure præfixum, eligentes autem ad Ecclesiam Cathedralem seu Episcopalem, item ad Ecclesiam Regularem habent à die notitiæ vacantis Ecclesiæ tres menses, eligentes ad aliam Prælaturam quæcumque non Episcopalem neque regularem in Ecclesia sive Cathedrali sive Collegiata habent sex menses, quo tempore si non eligant, jus eligendi pro ea vice ipso jure devolvitur ad Superiorem, cuius aliàs erat Electionem confirmare, ita tamen ut ex eadem Ecclesia teneatur aliquæ Prælatum eligere, si

idoneam habeat, cæteroquin ex alia, *c. 41. h. t.* quòd si electio intra trimestre vel semestre facta effectum non habuit, eò quòd electus eam vel acceptare noluerit, vel mortuus sit, conceditur novum integrum trimestre pro celebrandâ electione, dummodo non fraudulenter actum fuerit, ut si studiosè ultimo die eligant illum quem sciunt non accepturum, ut sic novum currat tempus electionis. *c. 26. h. t. in 6. 3.* Ab officijs & beneficijs per sententiam judicis ad triennium sunt suspendendi, & ipso facto jure eligendi pro illa vice privantur, qui scienter & spontè eligunt per abusum sæcularis potestatis, id est, petunt vel admittunt Laicos v. g. Principem vel ejus Commissarios, qui se cum autoritate ingerunt electioni & eligentium libertatem impediunt. *c. 43. h. t.* ubi etiam consentiens electioni de se factæ per abusum sæcularis potestatis inhabilitatur ipso jure ad quæcumque dignitatem Ecclesiasticam, donec cum eo dispensetur, & electio ejusmodi irrita declaratur, quòd adeo verum est, ut nec consuetudo in contrarium valeat, *c. 56. h. t.* si tamen eligentes per errorem vel gravem metum sæculares admiserint, pœnam non incurrunt, & valet electio quoad vota Capitularium non verò Laicorum, modò eorum præsentia libertatem electionis non impediverit; hâc enim

va-

valet *regula 37. in 6.* quòd utile per inutile non vitietur; attamen consultum est, ut Capitulares tali casu protestentur Laicorum vota non valitura, ne dum gravem metum aut violentiam probare non possunt, censeantur liberè consensisse, ideoque dictam pœnam incurrisse: potest verò permitti, ut Laicus quâ testis, Notarius, Juris - Consultus & protector, absque tamen voto, electioni assistat; imò *Laym. quest. Can. 22. Engel. num. 3. Konig n. 20. Schmalzg. num. 5.* non improbant consuetudinem, quæ in aliquibus locis invaluit, ut nempe electio novi Prælati tam celebranda quàm celebrata Principi vel patrono Laico intimari ejusque desuper consensus peti debeat, *p. c. c. 51. in fine h. t.* modò per eam nihil derogetur Ecclesiasticæ libertati, & Princeps vel Patronus Laicus consensum super electione celebrandâ vel celebratâ à se postulatum non denegat, nisi Canonicum adsit impedimentum. 4. Qui scienter eligunt Episcopum indignum, maximè ob defectum natalitium, scientiæ, & morum, ipso jure ad triennium sunt suspensi ab omnibus beneficiis in illa Ecclesia obtentis, & pro illâ vice devolvetur ad Superiorem, *c. 23. h. t.* si verò contingat, quòd dignus à minore parte tali casu electus electionem non acceperit, moriatur, vel occulto impedimento laboret, jam alii Capitulares, qui priùs indignum elegerant, ampliùs excludi non poterunt,

10.

Laym. Pirh. num. 52. Ratio est, quia excluduntur tantùm à prima electione, quæ jam à minore parte peracta fuit: imò docet cit. *Pirh. nu. 51.* quòd privati voce propter electionem indigni, si ab aliis liberè admittantur, etiam primâ vice validè votare queant; si enim Capitulares possint extraneos admittere, quare non Concapitulares voce privatos. *c. 40. h. t.* nec obstat, quòd per triennium sint suspensi à beneficiis, nam electio non est actus beneficii. 5. Etiam eligentes ad Dignitates & Prælaturas Episcopatu inferiores scienter indignum, ex communiore sententia incurrunt supradictas pœnas, exceptâ solâ suspensione, quam incurrunt soli eligentes Episcopum indignum. *c. 7. 18. 37. h. t. in 6.* docet quidem *Passerinus* apud *Engel. l. c.* Regulares & alios ad Dignitatem Episcopatu inferiorem eligentes nullam ex dictis pœnis incurrere, sed puniendos esse solâ pœnâ arbitrariâ; at jura citata sunt nimis clara.

QUÆR. IV. Quinam ad electionem vocari debeant?

1. Vocandi sunt omnes Capitulares, qui *debent, volunt, & commodè possunt* interesse, *c. 42. h. t.* & quidem si vel unus è vocandis negligatur, seu non vocetur, eo vel ejus successore prosequente contemptum, electio licet à majore parte Capituli facta aut etiam confirmata sit, est irritanda, cum plus in talibus consueverit contemptus unius obesse, quàm

11.

T t t ;

mul-

multorum contradictio in præfenti, c. 36. h. t. nisi contemptus ob bonum pacis malit suo juri resignare & electioni consentire c. 48. h. t. nec citatio facta præsumitur, sed probari debet ab electoribus, quòd si ob unius vel alterius neglectum electio cassetur, non devolvitur ad Superiorem, sed redit ad Capitulum. *Passer. Leur. p. 2. qu. 314.* Si absentes legitime citati tempore præfixo comparere nolint, soli præfentes electionem efficiunt; nec obstat, quòd fortè major pars sit absens; cum enim sint legitime citati & mora in electionibus sit periculosa, sibi imputent, quòd ad terminum præfixum per se vel procuratorem non comparuerint. *Pirh. num. 126.* quod maximè procedit, si major pars per minorem vocata dicat se nolle eligere, vel electioni interesse, per c. 19. V. item cum post. h. l. aut si in litteris citatoriis expressum fuerit, quòd non obstante absentum contumaciâ ad negotium electionis procedendum sit; hæc enim comminatio designat citationem peremptoriam l. 71. ff. de jud. quod si tamen vel unus protestetur & appellet à tempore præfixo, si non inestet terminus electionis, aut periculum aliquod, audiendus erit, aliàs centebitur contemptus. *Passerin. 12. Leur. qu. 311. Dixi 1.* Ad electionem vocandos esse, qui electioni interesse debent, hoc est, qui de facto jus eligendi habent vel sunt in quasi possessione juris eligendi. c. 55. h. t. idque

ante & post motam litem super jure eligendi *Schmalzg. n. 10. V. Cas. 77. nn. 22. & Cas. 78. n. 24.* econtrà inhabiles seu privati jure eligendi, si negligantur, non poterunt agere de contemptu. c. 18. h. t. quæ doctrina obtinet, etiamsi prius discussum non sit, an non citati, inhabiles aut privati sint aut non sint, modò postea convinci possint. *Gonzal. in d. c. 18. n. 11. Leur. q. 309. Dixi 2do, & volunt,* quia cum cuilibet juri suo renunciare concessum sit, nemo invitatus electioni interesse cogitur aut cogi potest, nisi vel statuto aut consuetudine particulari aliud introductum fuerit, aut certè ob specialem aliquam causam viduatæ Ecclesiæ intersit, ut omnes ad electionem accedant. *Pirh. n. 126. Dixi 3. & 14. possunt* commodè interesse, unde qui commodè aut sine periculo vocati vel expectari non possunt, eò quòd timeantur factiones, scismata, intrusiones, vel abusus Laicæ potestatis, sine iis ad electionem procedendum erit per c. quia propter c. sicut 28. h. t. *Pirh. n. 127.* de cætero sicut consuetudine induci potest, ut absentes omninò non vocentur, teste *Pavor. in c. 35. h. t.* ita de facto in pluribus locis obtinuit, ut omnes sive in sive extra provinciam existentes licet remotissimi debeant citari, dummodo intra tempus à jure statutum adesse possint: proinde hac in re non tam dispositio juris communis, quàm cujuslibet Ecclesiæ usus attendendus erit &c. *Nosandum* autem, quòd

quòd iustè impediti procuratorem constituere possint, qui regularitèr debet esse de Capitulo, & perentibus cæteris Capitularibus in animam principalis jurare, quòd is personalitèr accedere non potuerit. *c. 42. h. t.* procuratorem extraneum Capitulares acceptare non tenentur, etsi nullus de Capitulo absentis procurator esse velit. *c. 46. h. t. in 6.* ubi etiam disertè statuitur procuratorem non posse alium suo, alium principalis nomine eligere. sed pro se & principali eadè conscientia digniorem eligere debere, nisi speciale mandatum habeat de certa persona eligenda, tunc enim illa principalis nomine eligere debet; absentes autem per litteras votum dare non possunt, tales enim litteræ deberent aperiri & manus scribentis à Capitulo recognosci, quod est contra formam scrutini, in quo vota debent dari sigillatim & secretò, & ejusmodi votum in scriptis datum præveniret ipsum scrutinium. *d. c. 46.* in electionibus tamen regularium, in quibus forma scrutini tam

exactè non servatur, sed scedula ob signata in unam urnam conjiciuntur, votum in scriptis ab ægroto vel absente mitti potest, *Laym. q. can. 44.* & quia *Trid. sess. 25. de regul. c. 6.* statuit sub pœna nullitatis, ut electio regularium fiat per vota secreta; hinc regularis absens non poterit constituere procuratorem cum mandato speciali de eligendâ certâ personâ, bene tamen cum mandato generali de eligenda persona, quæ procuratori dignior visa fuerit: Procurator cum mandato generali etiam mandantem eligere potest, & quamvis procurator specialis subdelegare possit, non tamen generalis, quia industria ipsius personæ electa est, eò quòd suo iudicio teneatur eligere quemcunq; digniorem. *Pirh. n. 150.* ubi dicit eundem etiam posse compromittere & sub alijs formis quàm scrutini consentire; e contra procurator cum speciali mandato non potest sub alia forma quàm scrutini in electionem consentire, cum hæc sola ei intelligatur de mandata *c. penult. v. de cert. h. t.*

CASUS LXXX.

In Tit. 8. § 9. lib. 3. § tit. 6. lib. 1. Decret.

De Ecclesia vacante & persona ad eam eligenda.

E Atius Decanus dubitat, 1. An possit conferre beneficia solo jure vel facto vacantia, 2. Vel promittere possit beneficium primò vacaturum. 3. An Capitulum sede vacante possit Confessarios approbare, electiones confirmare, resignationes, permutationes recipere, beneficia Episcopi conferre, dimissoriales concedere, Episcopo extraneo in sua Dia-

Diaecesi vacante confirmandi, ordinandi licentiam dare. 4. Statuta facere, appellationes recipere, excommunicare, dispensare, 5. Vicarium generalem constituere, Moniales exemptas visitare, 6. Reditus Episcopales alienare, ex iis debita solvere. 7. An hec suo modo teneant de Capitulo Regularium. 8. An Capitulares eligendo certas conditiones imponere possint. 9. An eligi possint illegitimi vel rescripto Principis legitimati. 10. An descendentes ex genere maculato. 11. An nondum Sacerdotes, quid si post electionem occurrat impedimentum Sacerdotii, 12. An Novitius, 13. An is qui non est de gremio, 14. An rudis & neophytus. 15. An quis queat eligere se ipsum, an ambitiosus vel plura beneficia habens. 16. Quid de electo per abusum potestatis secularis, vel intruso. 17. An infamis, 18. An Simoniacus, 19. An excommunicati, suspensi, interdicti, irregulares. 20. An minus dignus præ digniore. 21. An sponsus alterius Ecclesie. 22. Quid de Abbatibus.

Casu præc. dictum est, quòd Electio sit vocatio personæ idoneæ ad Ecclesiam vacantem; igitur præsentem examinandum est 1. Quid sit Ecclesiam aut Beneficium vacare. 2. An beneficia nondum vacantia conferri possint. 3. Quid Ecclesiâ vacante possit Capitulum. 4. Quæ personæ ad Ecclesiam vacantem eligi possint. Igitur

1. QUÆR. I. Quid sit Ecclesiam vel beneficium vacare?

ꝛ. Ecclesia dicitur vacare, quando est viduata pastore suo; beneficium vacat, quando caret deservitore, idque fieri potest tripliciter: de facto tantum, de jure tantum, de facto & de jure simul. 1. *De facto tantum* vacat beneficium, quando quis habet jus & titulum sed nondum possessionem, vel possessione injustè est spoliatus; hujusmodi beneficium alteri conferri non potest, quia propriè non vacat & debetur illi, qui jus in eo habet; & qui scienter tale beneficium recipit, dicitur intrusus. *Zoës. l. 3. t. 8. num. 2. Engel ibid. nu. 2. Gonz. ad reg. 8. gloss. 15. num. 18.* 2. Vacat beneficium *de jure tantum*, quando aliquis illud possidet sed injustè, ut contingit, si collator non habuit jus conferendi, vel recipiens fuit inhabilis, aut per pacificam afsecutionem beneficium incompatibilis, primum vacat ipso jure & alteri conferri potest & debet. *C. de multa 28. de præb.* qui tamen beneficium sic vacans à Papa petit, debet in supplicâ exprimere injustam alterius possessionem, aliàs rescriptum impetratum subreptitium censetur, nisi rescriptum contineat clausulam: *motu proprio, vel amoto quolibet illicito detentore*; talis enim clausula tollit subreptionem. *Pirb. l. 3. t. 8. nu. 10. Schmalzg. & Reiffenst. ibidem à n. 11.* 3. Beneficium vacat *de jure & facto simul*, quando nullus jus vel possessionem habet, sic vacat beneficium per mortem naturalem, per resignatio-

10-

tionem, privationem, depositionem &c. hæc est propria ac plena vacatio & beneficia sic vacantia tempore statuto conferenda sunt, tempus autem statutum pro Episcopatibus & Ecclesiis regularibus sunt tres menses, pro aliis beneficiis semestre, ut dixi *Cas. præc. n. 8.*

2. QUÆR. II. An validè concedi vel promitti possit beneficium nondum vacans, sed vacaturum?

ꝛ. Negativè, patet ex toto *tit. 8. l. 3. & Trid. sess. 24. c. 19. de refor.* ratio prohibitionis est, ne detur anfa captandi vel desiderandi mortem proximi, idque tenet etiam in promissione facta in scriptis super beneficio vacaturo in genere vel in specie & quamvis olim tolerata fuerit promissio beneficii sub forma: *Si potero, cum facultas se obtulerit,* modò tamen talis promissio non obligat ob constitut. *Clem. VIII. relatum in c. 2. h. t. Trid. l. c.* similiter præcipitur, *ut nemini amplius in Collegiis, Universitatibus, Senatibus &c. dentur gratia expectativa.*

3. QUÆR. III. Quid possit Capitulum sede vacante?

ꝛ. *Potest omnia ea, que sunt jurisdictionis Episcopalis ordinaria, & ex justitia aut necessitate ab ipsomet Episcopo expedienda forent: et regula generalis, eamque quoad rem tenent Engel l. 3. t. 9. & ibid. Konig Reiffenst. &c.* durat autem sedis vacatio usque dum litteræ constitutivæ vel confirmativæ novi Prælati *Ca. R. D. Jansen Pars I.*

pitulo præsentatæ fuerint. *Barbos. p. 3. de pot. Ep. alleg. 54. numer. 160.* itaque 1. Capitulum per se vel suum Vicarium sede vacante approbat Confessarios, sicut Episcopus habens territorium, *Felin. c. in c. cum olim de maj. & ob. 2.* Confirmat & infirmat electiones, recipit resignationes, permutationes, unit beneficia, non tamen in suum favorem vel successoris præjudicium. *Eng. n. 12. 3.* Instituit præsentatos, non tamen confert beneficia, quorum libera collatio jure proprio ad Episcopum spectat; quia collatio est gratiæ, institutio justitiæ, cum in præsentato supponat jus ad rem *c. illa ne sede vac. Reiffenst. tit. 9. n. 30.* dixi quorum collatio jure proprio spectat ad solum Episcopum, nam si æquè principaliter pertineat ad Capitulum, ea sede vacante à Capitulo fieri potest, ut dixi, *Cas. 78. num. 16. 4.* Clericis beneficiariis impertit facultatem transeundi ad aliam Diæcesin. 5. Olim potuit concedere litteras dimissorias *C. cum nullus 3. de temp. ordin. in 6.* pro nunc solis arctatis, hoc est, iis qui ob beneficium sibi collatum aut conferendum necesse habent Ordines intra annum suscipere, dimissorias concedere potest; *Trid. sess. 7. c. 10. de refor. 6.* Potest extraneo Episcopo dare licentiam in Diæcesi exercendi pontificalia, paramenta consecrandi, confirmandi, non tamen intra annum ordinandi illos qui sunt de Diæcesi vacante. *Trid. l. 6.*

Vuu

7. Facit

7. Facit Statuta pertinentia ad totam
 4. Diocesim, quæ etiam durant ad tem-
 pora novi Episcopi. *c. 11. & c. 14.*
& ibi Panorm. numer. 24. de maj. &
ob. 8. Appellationes, de quibus E-
 piscopus jure ordinario cognosce-
 ret, recipit. 9. Potest excommuni-
 care, suspendere, & interdicere, si-
 cut & absolvere ab omnibus Censu-
 ris & irregularitatibus, nec non &
 dispensare in votis, in quibus possit
 Episcopus, *d. c. un. de maj. & ob. Garc.*
de benef. p. 5. c. 7. num. 40. quod ta-
 5. men intellige, si sit aliqua necessitas
 absolvendi, dispensandi, &c. 10. Po-
 test imò debet Ecclesiæ viduatae intra
 octo dies providere de Vicario gene-
 rali seu Officiali, aut priùs existen-
 tem, cujus jurisdictio simul cum E-
 piscopo interiit, confirmare, &
 quamvis non possit visitare totam
 Diocesim, potest tamen per se vel
 per suum Vicarium visitare illas Ec-
 clesias, quibus visitatio est necessaria.
Konig num. 9. & glos. in c. 1. de here-
ticis. 11. Ad Capitulum sede vacan-
 te etiam pertinent ea, quæ compete-
 bant Episcopo ex consuetudine, quia
 consuetudo æquè juris communis
 & ordinarii est species, quàm jus
 scriptum. *§. constat. 3. instit. h. t.* Un-
 de si ex consuetudine Episcopus de-
 beat alicui electioni in certa Ecclesia
 interesse, mortuo Episcopo non po-
 terit electio fieri irrequisito Capitu-
 lo; ceterùm quæ Episcopo conve-
 niunt ex speciali jure, privilegio, aut
 commissione, in hæc Capitulum non

succedit. *Konig l. c. Reiffenst. à num.*
 42. quia privilegium & specialis
 commissio non excedunt personam.
arg. c. petisti 17. caus. 7. quæst. 1. unde
 Capitulum non potest visitare Mo-
 nasteria Monialium exempta, cum
 Episcopus hac potestate polleat, non
 quæ Episcopus & Ordinarius, sed quæ
 delegatus Sedis Apostolicæ, *Trid. sess.*
25. c. 5. de regul. 12. Quamvis sede
 vacante Capitulum de redditibus E-
 piscopalibus nullatenus in sui com-
 modum disponere possit, sed debeat
 ea reservare futuro Episcopo, ut
 6. decidit S. Congregatio de 17. April.
 1627. debeatque statim œconomum
 statuere, inventarium conficere, &
 super proventibus futuro Episcopo
 reddere rationem adinstar curato-
 rum vel rei alienæ administrato-
 rum, *Trid. sess. 24. c. 16. de refor.* nec
 possit quidquam alienare, quin alie-
 natio à successore rescindi & revocari
 possit; nihilominus potest sede va-
 cante alienationes, quæ fiunt ab Ec-
 clesiis inferioribus, admittere. *Panor.*
in c. cum olim 14. de maj. & ob. qu. 3.
 item non prohibetur facere aliena-
 tiones necessarias distrahendo v. g.
 fructus, qui servando perirent, vel si-
 ne magnis expensis servari nequeunt.
Panor. in c. 1. n. 7. h. t. Item ex fructi-
 bus Ecclesiæ solvere mercedes Mini-
 strorum & Officialium Episcopi, uti
 & debita à defuncto Episcopo pro u-
 tilitate Ecclesiæ contracta, imò si justa
 necessitas exigat potest Capitulum
 mutuum accipere & per hoc Eccle-
 siam

fiam & futurum Episcopum obligare, saltem tunc, quando periculum est in mora & Superior requiri non potest. *gl. in c. cupientes 16. §. ad hæc eod. in 6.*

7. 13. Quæ dicta sunt de Capitulo Ecclesiæ Cathedralis vacantis, cum proportionem etiam dicenda sunt de Capitulo Regularium, ita ut mortuo Prælo jurisdictione immediate non devolvatur ad Episcopum vel Superiorem, ut volunt aliqui, sed ad Priorem Claustralem & Conventum tam in temporalibus quam spiritualibus. *Felin. in c. his qua n. 3. Barb. ibid. n. 4. & hanc sententiam universali consuetudine esse receptam ex Tamb. docet Engel. n. 16. ubi in fine dicit, vacante sede Conventum posse litem [intellige necessariam] intentare & procuratorem constituere, si vacatio sit diuturnior & autoritas Superioris accedat, cum cæteroque in Capitulo non concedatur agere sede vacante, ut notant DD. in c. 3. h. t. advertendum etiam hic, quod Capitulares sede vacante speciali pacto aut juramento se obligare queant, ut quisquis in Episcopum vel Abbatem eligendus fuerit, certa statuta inviolabiliter observare debeat, quæ pacta aut juramenta obligant novum Episcopum & Abbatem ad præstationem fidei interpositæ, nisi forent manifestè in præjudicium Canonum, Ecclesiæ, animarum, disciplinæ, vel Dignitatis Episcopalis aut Abbatialis, tunc enim nec jurata obligabunt, *c. ult. de pactis Eng. l. 1. tit. 2. num. 22. Panor. Barb. Schmalzg. l. 1. t. 6. à n. 41.* idque de*

jure communi; nam specialia Ordinibus nostri Præmon. statuta *dist. 4. c. 13.* videntur ejusmodi pacta & juramenta improbare ac penitus annullare.

9. QUÆR. IV. Quæ qualitates requirantur, ut quis ad Dignitatem Ecclesiasticam canonicè eligi possit?

Re. Seqq. 1. Legitimitas natalium; nam illegitimi, quamvis à Principe sæculari forent legitimi, nequeunt ad Prælaturas eligi *c. innotuit 20. de elect.* econtrà legitimi per consequens Matrimonium, capaces sunt omnium dignitatum exceptâ Cardinalitâ, à quâ eos exclusit Sixtus V. in Constitutione, quæ incipit: *postquam* &c. Professio religiosa quamvis legitimet ad S. Ordines, non tamen ad Dignitates & Prælaturas; Item licet Episcopus cum illegitimo dispensare possit in Ordine ad minores Ordines & beneficium simplex, ad Ordines tamen majores, dignitates & beneficia curata solus Pontifex dispensare valet. *cit. c. innotuit §. c. 1. de filiis presbit. 2.* Eligi non possunt qui descendunt ex genere maculato per hæresin, & quidem in lineâ paternâ ad secundam, in maternâ ad primam generationem, nisi eorum parentes ante mortem fuerint Ecclesiæ reconciliati *c. statutum 15. de hæret. in 6.* hæc tamen constitutio, ut notat *Engell. 1. t. 6. n. 25.* non obtinet in Germania, ubi Zizania tritico impunè miscentur. Item prohibentur eligi scismatici & non permittuntur nisi dispensativè confirmari. *c. quia 5. h. t.* dispensatio autem

Vuu 2 hæc

hæc dari potest ab Episcopo, quia jura permittentia dispensationem rationabiliter intelligi non possunt de dispensatione Papæ, cum huic semper comperat, adeoque intelligi debet de dispensatione danda ab Episcopo. 3. Ad Episcopatum requiruntur 30. anni completi *C. 7. de elect.* & præterea ut eligendus saltem per sex menses fuerit in Subdiaconatu. *Trid. sess. 22. c. 2. de refor.* quod alii ad omnes Ordines extendunt; ad inferiores Dignitates & Beneficia curata requiritur annus 25. inceptus, nec requiruntur omnes majores, sed sufficit, quod intra annum à die adeptæ possessionis, vel quo possessionem adipisci potuit, Sacerdotium suscipiat, ut dixi *Cas. 78. nu. 3.* est tamen hic annus non continuus, sed utilis, ita ut non currat justè impedito, quod si post electionem impedimentum Sacerdotii occurrat, quod moraliter vel physicè sit perpetuum, aut ad plures annos sine certo fine duraturum, sive illud sit in- sive voluntarium; electus poterit dignitate privari, eò quod beneficium datur propter officium, ideoque incapax ad officium videtur etiam incapax ad beneficium, *c. 1. de atat. & qualit. h. t.* si tamen alius æquè idoneus non haberetur, posset dispensativè admitti, quod maximè tenet, si jam esset confirmatus & plenum jus in dignitatem accepisset. 4. Ut quis ad dignitatem regu-

larem eligi possit, debet esse non solum tacitè, sed expressè professus, cum in magistrum assumi non debeat, qui formam discipuli non assumpsit. *c. 49. h. t.* nec sufficit, quod simul velit profiteri, & in Abbatem eligi, nam talis professio censetur potius fieri amore Dignitatis quam Religionis *c. 37. h. t.* & si id in pactum deducatur & religionem profiteatur sub conditione, ut Abbas fiat, simoniæ crimen est. *c. fin. de pactis*; imò regulariter eligi non potest paulò post professionem, cum nondum censeatur satis instructus in Regulâ Monachali *c. 38. h. t.* nisi id exigat necessitas, vel evidens Ecclesiæ utilitas. *Dixi*, non tacitè sed expressè professus; nam quamvis tacita professio sufficiat ad electionem activam, non tamen ad passivam, nisi Ecclesia regularis simul esset Cathedralis, tunc enim Novitius aut etiam Clericus Sæcularis ob excellentiam Dignitatis in Episcopum eligi posset. *p. c. nullus 28. de elect. clem. 1. eod. 5to* Eligendus debet esse de gremio Ecclesiæ vacantis. *c. nullus 13. dist. 61.* quia tamen hoc in favorem eligentium statuitur, ne illis in vitis extraneus obrudatur, poterunt huic favori renunciare & extraneum, dummodo sit ejusdem Ordinis & licentiâ à suo Superiore obtineat, eligere: statuta Præmonst. *dist. 4. c. 12. n. 23.* privant illos eâ vice jure eligèdi, qui cõspirant de non eligendo alio Pastore seu Abbate quam de gremio Ecclesiæ, per-

permittunt tamen, ut Præses electio-
nis ad instantiam totius vel majoris
partis Conventus dispensare possit
cum iis, qui ex hac vel alia causâ
pro una vice sunt privati voce, resti-
tutio autem *voeis perpetuo amissa non
suffragatur nisi in scriptis obtenta à
Domino, pramonst. ibid. n. 26.* 6. In
eligendis requiritur congrua littera-
rum scientia. *c. 7. 17. 19. § 53. b. t.*
& quidem eligendi ad Ecclesiam
Cathedralem debent esse actu insigni-
niti gradu Licentiæ aut Doctoratus
in Theologia vel Jure Canonico,
vel saltem publico Academiæ testi-
monio esse idonei ad alios docen-
dos. 7. Eligi non potest Neophy-
tus, hoc est, noviter ad fidem con-
versus. *Can. Apost. 79.* quanto tem-
pore autem aliquis debuerit esse
conversus ut eligibilis fiat, relinquitur
judicio Superioris, cujus est con-
firmare electum, qui id ex moribus
& pietate conversi judicabit. 8. *Ob
15. morum improbitatem à Prælaturis
removentur 1. ambitiosi qui eligi
affectant. c. nullus 118. caus. 1. q. 1. c.
9. 10. 11. § 19. caus. 8. q. 1. c. 46.
b. t. unde Statuta S. Ordinis nostri
Præmonst. dist. 4. c. 12. n. 13.* eos,
qui per se vel per alios sive in-
extra Ordinem sibi litteras commen-
diticias procurant, ipso facto illâ
vice privant voce activâ & passivâ.
Item privant ipso facto of- vel be-
nificiis sic obtentis. *c. 14. p. totum.*
similiter ob notam ambitionis nemo
eligere potest se ipsum, ita quidem,

ut si omnes Capitulares essent mor-
tui vel jure suo privati & jus eligendi
in uno solo resideret, hic se ipsum eli-
gere non posset, sed necesse habet
alium Clericum ejusdem tamen Or-
dinis, si regularis sit, nominare vel
in alios per compromissionem aut
aliter jus eligendi transterre, à qui-
bus deinde etiam ipse, si idoneus
fuerit, eligi poterit. 2. Ob notam
eupiditatis ineligibiles sunt,
qui absque dispensatione Papæ tem-
pore electionis habent plures digni-
tates, vel beneficia curata. *p. c. 54.
b. t. § ibi Gloss. 3.* Qui consentit
electioni de se factæ per abusum sæ-
cularis potestatis, non tantum ad
hanc sed & ad omnem aliam fit ine-
ligibilis, nisi cum ipso dispensetur. *c.
quisquis 43. § ibi Panor. b. t. 4.* In-
trusi, qui nimirum autoritate pro-
pria absque Canonica institutione
aut titulo Prælaturam vel aliud be-
nificium occupant, detinent, aut
administrant, saltem ad eandem
Prælaturam vel beneficium fiunt in-
habiles. *Less. Azor. Konig. b. t. n. 43.
5.* Ad Prælaturas eligi nequeunt in-
fames infamiâ sive juris sive facti, ex
vulgata regula, quod infamibus
portæ dignitatum non pateant. *c. 87.
de reg. jur. in 6.* infamia autem juris
dicitur, quæ ex sententia judicis ori-
tur, infamia facti quæ ex publicitate
enormis alicujus delicti v. g. hæresis,
apostasiæ, sodomix, adulterii, in-
cestus &c. divulgatur. *Pirh. n. 94.
b. t. ubi dicit, infamiam juris non*

tantum remove à dignitatibus acquirendis, sed etiam ipso jure private acquisitis; econtrà infamiam facti solum facere inhabilem ad beneficia acquirenda, usque dum constet de constanti emendatione vitæ, nisi crimen forsan ipso jure pœnam suspensionis vel depositionis annexam habeat. 6. à dignitatibus & beneficiis arcentur simoniaci, id est, tales à quibus vel pro quibus etiam ipsis ignorantibus pecunia vel quid temporale datum aut promissum est, ut eligerentur, *c. 3. caus. 1. q. 7. c. 59. h. t. c. 27. de simonia.* & quidem si in facto aliquid datum sit, electio est ipso jure nulla. *extrav. 2. de sim. inter communes;* si verò tantum aliquid promissum fuerit, est irritanda *d. c. 27.* nisi in fraudem scilicet ad irritandam electionem aliquid datum vel promissum fuerit, aut electus promissioni vel donationi per alios factæ contradixerit, *Pirh. n. 96.* cum simoniacè electo solus Pontifex potest dispensare, nisi quis ignorans simoniacè sit electus ad beneficium simplex, illudque liberè & præviè resignaverit, tunc enim Episcopus dispensare poterit. *c. si alicujus 59. h. t. Pirh. n. 98. Wiestn. n. 64.* de cætero simoniacè electus illam dignitatem consequi non potest, nisi intermedia persona ad illam electa fuerit, & per ejus mortem vel resignationem denuò vacare contigerit; tunc enim nil obstat, quò minus saltem ille, qui ob simoniam sine sua

culpa remotus fuit, iteratò eligatur *c. 59. h. t.* multò minùs simoniacè electus prohibetur eligi ad aliam Ecclesiam, dummodo à Papà absolutionem ab excommunicatione, quam incurrit, obtinuerit & præviè pœnitentiam egerit. *Schmalzg. n. 19. v. Cas. 66. n. 36. & seq. 9. Ob censuram Ecclesiasticam* ab electione passiva remouentur 1. Omnes excommunicati excommunicatione majore & minore, ita ut major excommunicatio reddat electionem irritam, minor irritandam *c. 7. de cler. excom. c. fin. & ibidem Gloss. eod. 2.* Suspendi sive ab officio *d. c. fin.* sive à beneficio *c. 8. juncta Gloss. de atar. & q. 11. Ord. ne suspensio reddatur eluloria,* si privatus officio vel beneficio id per electionem denuò obtineret. 3. Interdicti personaliter, quia hi similes sunt suspensis ab officio. *Arg. c. 16. h. t. 4.* Irregulares saltem ex causa violati interdicti localis vel personalis, ut habetur *c. is qui 18. §. is verò de sent. excom. in 6.* & hæc tenent etiam de excommunicatis & suspensis toleratis seu non denunciatis, nec iis suffragatur *extravag. Martini V. ad evitanda,* cum per hanc Pontifex illis directè favere non intendat; nec obstat, quòd tolerati possint eligere, non autem eligi; nam eligi est in favorem electi, econtrà eligere est magis in favorem Ecclesiæ quàm eligentis. 10. Est in conscientia obligatio eligendi digniorem, est communis & quoad digni-

19.

20.

dignitates & beneficia curam animarum habentia certa. *D. Thom.* 2. 2. q. 63. a. 2. ad 3. c. 5. dist. 61. c. 9. dist. 63. c. 45. caus. 1. q. 1. *Trid. Sess. 6. de refor. c. 1.* & ipsa iustitia distributiva idem vincit; dignior autem dicitur, qui consideratis omnibus qualitibus &c. Ecclesie erit utilior; sic si Ecclesia in locis hæreticis, indigeat protectore, dignior censetur potentior, quavis alius sit sanctior, doctior, *V. dicta Cas. 28. n. 2.* valet tamen electio digni præ digniore, & taliter electus regimē turā conscientia suscipere potest. *c. 19. v. illius & ibi Gloss. b. r. Ratio est,* tum quia electus non debet se meliorem aliis reputare, hoc enim foret præsumptuosum, tum quia communis quies exigit ut ex hoc capite electio non possit impugnari, aliàs enim ferè omnes electiones versarentur in discrimine & infinitis litibus daretur locus, cum faciliè prætendi posset alium esse digniorem &c. **21.** Electioni obstat vinculum cum alia Ecclesia, hinc Episcopus unius Ecclesie saltem confirmatus, quamvis nondum consecratus, non potest eligi, sed debet postulari ad aliam; econtrà Abbas unius Monasterii potest eligi in Abbatem alterius, vel etiam in Episco-

pum, obtentā tamen licentiā transfundi ab illo Superiore, cuius est confirmare: *Ratio disp. est,* quòd inter Episcopum & suam Ecclesiam propriè intercedat matrimonium spirituale imprimens characterem Sacramentalem Ordinis Episcopalis, quale matrimonium non est inter Abbates & suas Ecclesias. *Schmalzg. l. 1. r. 5. n. 10. 12.* Circa Abbatissas statuit *Trid. Sess. 25. c. 7. de regul. ut* **22.** nulla eligatur, quæ non habeat 40. annos, & 8. annis in Monasterio laudabiliter vixerit; si talis in proprio Monasterio non habeatur, ex alio sumenda erit, vel si id commodè fieri non possit, eligi debet habens 30. annos, quæ saltem 5. annos in Monasterio cum laude exegit; occultè corrupta vel etiam vidua eligi & electionem acceptare possunt, quia defectum virginittatis supplere potest vitæ Sanctitas & in regendo prudentia; in pari tamen habilitate virgo viduæ ob honorem virginittatis præferenda est. Prædicta tenent etiam si vidua esset bigama, eò quòd habuisset plures viros vel viduum; nam in fœminas propriè non cadit irregularitas, quæ solos Ordines Clericales respicit. *Laym. l. 3. sect. 4.*

C A S U S LXXXI.

In Tit. 5. lib. 1. Decret.

De postulatione Prælat, &c.

FAbellius ad Dignitatem postulatus quærit 1. *An Superior teneatur postulationem admittere.* 2. *An ipse ante admissionem in eam consentire possit.* 3. *An à Capitulo possit revocari.* 4. *Quid de postulatione non solenni.* 5. *Qui postulari possint.* 6. *Quot suffragia ad postulationem requirantur.* 7. *Quid si postuletur indignus.* 8. *Quid de litteris postulationis.* 9. *Cujus sit admittere postulationem.* 10. *Quis modus postulandi.* Pro resolut.

QUÆR. I Quid circa naturam postulationis?

1. 2. Non solâ electione, sed & postulatione Dignitates Ecclesiasticæ acquiruntur; postulatio autem inventa est in subsidium electionis, ut si quis ob defectum Canonicum dispensabilem tamen eligi prohibeatur, saltem mediante postulatione dignitatem consequatur, ideoque postulatio definitur, quod sit *Capitulum petitiõ facta Superiori, ut is qui propter impedimentum Canonicum jure communi ad dignitatem Ecclesiasticam eligi non potest, ad eandem per dispensationem admittatur*: ita quoad rem omnes. Hinc patet prima & præcipua differentia electio-

nem inter & postulationem, electio enim juxta *Gloss. in c. un. h. t. in 6.* innititur juri, adeo ut legitimè facta ex justitia confirmari debeat, & electus sine injuria rejici non possit. *c. 3. de elect.* postulatio verò innititur gratiæ dispensationis quam Superior sine injuria negare potest. *c. 3. & 5. h. t.* nonnunquam tamen tenetur Superior dispensare cum Postulato, & si nolit compelli potest, si scilicet in ea versetur bonum commune. *Panor. c. 3. h. t. numer. 14. Wiestn. n. 41.* non quod Postulatus tali casu propriè habeat actionem contra nolentem dispensare, cum actio sit jus petendi rem ex justitia debitam, sed quod possit implorare officium judicis; hinc sequitur secunda differentia, quod Electus ante confirmationem simpliciter consentire possit in electionem, quia ex parte sua nullum est impedimentum, Postulatus verò, cum sit impeditus, consentire non potest, nisi sub conditione impetrandæ dispensationis, sicut sponsi habentes impedimentum v. g. consanguinitatis, non possunt simpliciter, sed tantum sub conditione futuræ dispensationis in sponsalia consentire. *Laym. Can. quest.*

3. *quæst. 1. Pirh. l. 1. tit. 5. numer. 2.*
 3. Differentia est, quod electio post publicatum scrutinium ab eligentibus revocari non possit, quia electus habet jus quæsitum *c. 58. de elect.* econtrà postulatio utcumque fuerit publicata, aut etiam ad Superiorem destinata, modò in factò nondum fuerit præsentata, revocari potest, post factam verò præsentationem sine consensu Superioris revocari non potest, ne videantur Superiori voluisse eludere. *c. 4. h. t. Leur. quæst. 212. & seq.*
 4. statuitur autem duplex postulatio à Canonistis, solennis scilicet & non solennis; solennis seu propriè talis est quando à Superiore petitur, quatenus in impedimento Canonico Postulati dispenset, ut si à Summo Pontifice postuletur minor 30. annis; simplex dicitur, quando non petitur dispensatio, sed solus consensus illius cui persona postulata est subjecta; sic requiritur licentia Superioris, ut Religiosus aut etiam ipse Abbas vel Prælatus ad Episcopatum vel Prælaturam alterius Monasterii sui Ordinis assumi valeat; cum enim talis Religiosus nullo jure ad ejusmodi Dignitates inhabiletur, nec defectum Canonicum habeat, nullà hinc opus est dispensatione, sed solo Superioris consensu, ne ejus juri præjudicetur; unde patet postulationem non solemnem magis esse electionem quàm postulationem, possunt tamen simul con-

R. D. Jansen Pars I.

currere postulatio solennis & non solennis, ut si religiosus aut Filius familias Laicus non habentes 30. annos ad Episcopatum postulentur, tunc enim præter licentiam Abbatis & patris simul requiritur dispensatio Summi Pontificis in ætate & statu laicali filii. *Pirh. n. 3.*

QUÆR. II. Quibus competat jus postulandi?

3. Regulariter omnes postulare possunt, qui possunt eligere. *c. 1. in fine c. h. t.* hinc qui jus eligendi præscripsit, hoc ipso etiam jus postulandi præscripsit, etsi ob defectum occasionis actum postulationis nunquam exercuerit, licet enim præscriptio utpote stricti juris juxta *Panorm. inc. 18. de præscrip.* non extendatur de casu ad casum, nec plus aliquis præscribat quàm possideat, *c. 3. de reg. jur. in 6.* fallit tamen hæc regula in iis, quæ necessariò connexa sunt, ut sunt electio & postulatio, hæc est enim supplementum & quasi pars electionis, per *c. 30. de elect. Engel de elect. numer. 2. Pirhing numer. 17. h. t.* si tamen extraneus ad electionem quidem per 40. annos fuisset admissus, à postulatione autem exclusus, solum jus eligendi, non autem postulandi præscripsisset, quia nequidem per connexionem jus postulandi possedit, utpote ab illo per expressum exclusus &c.

QUÆR. III. Quid circa suffragia

Xxx

fragia

fragia ad postulationem requisita

6. **¶** Tenenda esse sequentia : 1. Si postulatio concurrat cum electione, ita ut unus ab una parte postuletur, alter ab aliâ parte eligatur, tunc ut postulatio electioni prævaleat requiritur ut numerus postulantium sit duplo major quàm eligentium, v. g. ex 30. Capitularibus debent concurrere 20. ad postulationem, aliàs enim præfertur electio etiam à parte minori facta, modò unam tertiam superet, ita ut è 30. votis ad minus habeat 11. & sit de idoneo. *c. 40. de elect. & ibi Abbas numer. 13. & 14. Lott. l. 3. q. 17. numer. 241.* notant tamen communiter Doctores, hoc non ita strictè esse accipiendum, adèd ut licèt duæ tertiæ in postulationem non consentiant, sed tantùm major pars Capitularium v. g. ex 30. septemdecim vel octodecim, reliqui autem eligant, tunc possit Superior consideratis circumstantiis, & personarum qualitate vel postulationem admittere, vel electionem confirmare, vel utramque rejicere, adèd ut ne electo quidem hoc casu aliquod jus acquiratur ante secutam confirmationem, *c. pen. h. t. Engel Pirhing numer. 18. Laym. can. quest. 8. Leur. p. 2. quest. 210. 2.* Si postulatio non concurrat cum electione, èd quòd omnes postulent, alii hunc, alii illum, tunc sufficit quòd facta sit à majore

parte Capituli v. g. ex 30. concurrant 16. in unum, ut admitti possit à Superiore ex gratiâ speciali etiam invitâ minore parte, ut constat ex *c. postulationem h. t. & Ratio est*, quòd ordinariè ad gesta Capituli plus non requiratur, quàm ut major pars consentiat, *c. 1. de his que fiunt. Wiestn. num. 26.*

QUÆR. IV. Quid de postulatione indigni?

7. **¶** Postulantes scienter indignum, hoc est habentem defectum vel impedimentum, in quo Superior vel non potest vel non solet dispensare, privantur pro eâ vice potestate postulandi & eligendi, *Inn. in c. 1. & Panor. in c. ult. h. t.* impedimenta autem, in quibus dispensari solèt, sunt vinculum alterius Ecclesiæ, defectus Ordinis aut ætatis &c. econtrâ non facilè dispensatur, ut ad Episcopatum postuletur minor 27. annis, vel saltem id specialiter prohibetur sub pœnâ privationis vocis activæ pro illâ vice, *extrav. unic. de postul. prel.* similiter postulari prohibentur Mendicantes ad Prælaturas alterius Ordinis ab Episcopatu distinctas; eandem pœnam incurrunt, qui attentant innovare postulationem ob vitium personæ cassatam, *c. 2. de post.* aut recipiunt postulatam ad Ecclesiam tanquam institutum vel administratorem ante admissionem postu-

postulationis à Superiore factam; *c. 23. & ibi DD. h. t.* item qui postulant corpore vitiatum, simoniacum, moribus infamem, omnino illiteratum &c. in his enim facile dispensari non solet.

QUÆR. V. Quid circa litteras postulationis ejusque admissio-

8. *8.* *8.* Seqq. 1. In litteris postulationis exprimi debent omnes defectus postulati, qui electionem impediverunt, alias enim ejus admissio erit nulla & subrepticia, & ita scienter postulantes pro eâ vice æquè privantur jure eligendi & postulandi ac illi, qui scienter indignum postulant. *Arg. c. 20. de elect. c. 1. & 2. de filiis presbyt. in 6. Ratio est*, quod postulatus non admittatur nisi per dispensationem; cum autem dispensatio utpote juris communis relaxatio strictè interpretanda sit *per c. odia de reg. jur. in 6.* non extendit se ad ea, quæ litteris non exprimuntur. 2. Postulationis admissio regulariter spectat ad confirmantem & admissio postulationis habet vim confirmationis. *c. 2. h. t.* si tamen Superior immediatus, ad quem alias confirmatio spectat, in defectibus postulati dispensare non possit, etiam non possit admittere postulationem, quia admissio hæc est dispensatio. *Panor. inc. ult. numer. 10. h. t.* sed hæc tunc ad Superiorem poten-

tem dispensare vel Papam spectabit, 3. Episcoporum confirmatio, eorumque postulationis admissio soli Summo Pontifici reservantur. *c. 4. de off. legati c. 59. in fine de appellat.* 4. Omnes Dignitates sive Episcopales sive inferiores, quarum confirmatio vel admissio ad Papam spectat; si electio ad eas vel postulatio tanquam minùs Canonice à Papa rejiciantur, hoc ipso Sedi Apostolicæ reservantur per concordata Germaniæ §. 2.

QUÆR. VI. Quid circa modum postulandi?

8. *8.* *10.* Servanda esse seqq. 1. sicut triplex est via eligendi, scilicet per inspirationem divinam vel quasi, per compromissum & per scrutinium, sic & postulandi; quia electio & postulatio in jure æquiparantur, *Abb. in c. qua propter de elect. n. 9. 2.* Si certum est aliquem esse postulandum, non debet quis uti verbo eligo; neque econtrà uti verbo postulo, quando constat eum esse eligendum; neque uti formulis sibi repugnantibus, ut eligo postulandum, postulo eligendum, alias enim omnis actus foret nullus. *c. un. h. t. in 6. & ibi Gloss. c. 4. & ult. h. t.* si tamen probabilis facti [non juris *c. 12. de reg. jur. in 6.*] ignorantia vel dubitatio intervenerit, utrùm quis postulandus vel eligendus sit, valebit hæc formula: eligo & postulo, prout de jure melius valere potest, quo casu sic electus

Xxx 2

vel

vel postularus, quando consentit, tenetur viam postulationis vel electionis eligere & in ea quam eligit permanere, *d. c. un. & ibi Glos.* in postulatione verò non solenni, cum

aliquid de postulatione, aliquid de electione participet, Capitulares utroque nomine sive electionis sive postulationis uti possunt. *Eng. n. 8.*

CASUS LXXXII.

In Tit. 6. lib. 1.

De electionis ordine & forma.

Capitulares sede vacante inter se consultant. 1. *Quid agendum ante electionem, an v. g. electio defuncti? cuius sit vocare absentes, indicare locum & diem electionis, &c.* 2. *Quae forma electionis servanda.* 3. *An valeat per inspirationem divinam vel quasi, & an tunc indigeat confirmatione.* 4. *An inspiratio valeat apud regulares.* 5. *Quid de forma scrutinii.* 6. *Quid si aliqui veniant inchoatâ electione.* 7. *Quid si è Capitulo exeat major vel minor pars.* 8. *Quot esse debeant scrutatores & an de gremio.* 9. *An scrutatores & electores teneantur praevidè jurare.* 10. *Qualiter scrutatores vota exquirere debeant.* 11. *Qualiter vota in communi publicanda.* 12. *Quot vota in scrutinio requirantur & quid hic possit consuetudo.* 13. *Quid de collatione*

zeli ad zelum, meriti ad meritum, & an locum habeant apud regulares. 14. *Quid si dua tertia stent pro una parte; vel duo sint aequales; aut in nullum pars major Capituli consenserit, an tunc fieri possit accessus.* 15. *Quid electio communis.* 16. *Quid compromissum, an fieri possit in Laicum vel Clericum extraneum.* 17. *Quid compromissum absolutum & limitatum & quae utriusque conditiones.* 18. *Quot modis expiret compromissum.*

Ut electio ordinatè fiat & secundùm Canones, aliqua observanda sunt praevidè, alia in ipso actu, alia post actum electionis; de postremis casu seq. de primis in praesente

QUÆR. I. Quæ observanda sint ante electionem?

R. Seqq. 1. Electio non debet institui ante tertium depositionis diem,

diem, funere defuncti jam sepulto. *C. nullus 7. dist. 79. c. 36. h. t.* valet tamen electio ante sepulturam facta, ita cum communi *Georg. Fasel. in canon. metodo pag. 7. 2.* Capitulares praesentes congregati assignant diem & locum electionis, nisi consuetudo habeat, ut haec assignatio fiat ab Episcopo loci cum consensu Principis; in Ordine nostro Praemonst. assignatio diei & loci electionis fieri debet à P. Abbate, *statut. dist. 4. c. 12. n. 3.* intellige si hic commodè conveniri possit, aliàs à Priore & Conventu, & ita habet praxis. 3. Dies & locus absentibus notificatur per litteras vel per nuntium aut etiam per publicum proclama vel cridam, ut vocant, valvis Ecclesiae & Curiae Capitulari affixam. 4. Ipso die electionis celebratur Missa de Spiritu S. & electores etiam Sacerdotes [nisi consuetudo habeat ut singuli privatim Missam legant] sacra Synaxi reficiuntur. 5. Dein sono campanae vocantur ad Capitulum, *c. in causis 30. h. t.* 6. Antetractatum electionis invocatur gratia Spiritus S. per hymnum *veni creator Spiritus.* 7. Fit protestatio à Praeside vel alio nomine Capituli, nolle se quempiam admittere ad electionem, vel ejus suffragium valere, cui de jure eligendi potestas non competit, & haec protestatio hunc habet effectum, ut si quis inhabilis per potentiam vel aliter se electioni ingesserit, illa per hoc non vitietur. *Konig num. 85. 8.* Absolvuntur om-

nes electores ab excommunicatione aliisque censuris in ordine ad effectum electionis Canonicae tantum, si quisquam adfit habens talem potestatem. 9. Incipitur & continuatur electio ad lucem solis, ex causa tamen, ut si instet finis trimestris, vel timeatur aliud malum, etiam de nocte fieri potest accensis ad minimum tribus luminaribus, ne subsit suspicio fraudis aut electio dicatur clancularia. *Laym. quest. 34. Fasel. pag. 165.* haec tamen omnia excepta absentum citatione non sunt de substantia, sed convenientia electionis. *Pirb. lib. 1. t. 6. n. 161.*

QUÆR. II. Quid observandum in ipso tractatu electionis?

R. Servanda est forma seu modus à jure probatus; est autem triplex, per inspirationem divinam vel quasi, per scrutinium, & compromissum; alio modo facta electio non valet, & eligentes contra facientes eligendi potestate pro illa vice sunt privandi *per c. quia propter 42. h. t.* facta per fortes ipso jure est irrita, ut contra *Pellizar. docet Fasel, pag. 128. & Ratio* est, quia ejusmodi electio est contra formam à Trid. *sess. 25. c. 6. de regul.* praescriptam cum clausula annullativa actus contrarii; *Inspiratio autem divina* vel est vera, quæ fit per miraculum seu revelationem Spiritus Sancti, quemadmodum in Apostolum electus est S. Matthias, in Episcopum S. Nicolaus; & ejusmodi electio non subest legibus humanis,

Xxx 3

nec

nec indiget confirmatione; vel est inspiratio quasi divina, cum scilicet sine pravia conspiratione super certâ personâ omnes repente nullo excepto in unum conclamant & consentiunt. Tunc enim præsumitur ejusmodi electio fuisse facta inspirante Deo; quia autem hæc præsumptio fallere potest, hinc talis electio adhuc indiget confirmatione subestque Superioris examini, num absque fraude, simonia, vi aut metu liberè peracta fuerit, hanc viam *Quasi inspirationis* locum non habere in electionibus regularium, eò quòd in hac ex præscripto Trid. nomina eligentium nunquam debeant publicari, docet *Barb. in collect. ad c. 6. Trid. sess. 25. de reg.* refertque decisionem Cardinalium, quæ si in forma authentica appareat, ei acquiescendum erit, alioquin probabile est, quòd docet *Laym. qu. 230.* formam inspirationis etiam apud regulares locum habere, quia Trid. requirens vota secreta, commodè intelligi potest de forma scrutinii, & in electione per quasi inspirationem videtur cessare ratio occultandorum votorum, quia vix potest esse ansa inimicitiarum, ubi omnes unanimiter in unum conclamant & hanc formam inspirationis divinæ vel quasi approbant *Statuta Premonst. sup. num. 10.* § II. ubi econtrâ improbant sub peccata nullitatis viam scrutinii, ubi ex antiquo non fuit in continuo & pacifico usu; videtur autem mihi certum,

Statuta solum loqui de scrutinio rigorofo, in quo vota coram scrutatoribus dantur vivâ voce, non autem quando scripta & clausa conjiciuntur in calicem, ita ut maneant omnino secreta & ipsos scrutatores lateant; tunc enim non poterit esse occasio inimicitiarum, quòd præcipuè Trid. & Statuta præcavere voluerunt, & hæc forma eligendi incidit cum compromisso limitato seu mixto, quòd ab omnibus approbatur.

QUÆR III. Quid de forma scrutinii?

R. Modus eligendi per scrutinium accuratè describitur *c. quia* propter 42. h. t. his formalibus: *Ut presentibus omnibus, qui volunt, debent, & possunt interesse, eligantur tres de Capitulo fide digni, qui secreto, sigillatim, ordinatè ac diligenter exquirant vota cunctorum, & in scriptis redacta mox publicent in communi, nullo prorsus appellationis obstaculo interjecto, ut is collatione habitâ eligatur, in quem major & sanior pars Capituli consenserit.*

Dicitur 1. Præsentibus omnibus; nam omnes jus eligendi habentes, debent vocari; si vel unus negligatur, potest agere de contemptu & irritare electionem, ut ostensum est *Casu. 79. numer. 11.* Sed quid, si quis seriùs veniat inchoato jam actu electionis? R. Si fuerat contemptus & veniat post publicatum scrutinium, potest po-

tere

tere rescissionem omnium gestorum, nisi malit pro bono pacis ratihabere *c. quod sicut. 28. h. t.* Si non fuerat contemptus, & veniat dum fit scrutinium, debet quidem admitti ad suffragia & alia usque ad finem, non tamen est opus totum actum reiterare, imò si veniat publicato scrutinio, est solum admittendus ad ea, quæ restant facienda, jam factis in suo robore permanentibus, idque suæ negligentiae habet imputare. *Fasel. ex Pelliz. in man. Regul. to. 2. t. 9. c. 2. sect. 2. numer. 73.* Quid si cœpto tractatu electionis aliqui exeant? *7.* Si exeat major pars, censetur hoc ipso actum electionis velle abrumperè & in aliud tempus differre; & regulariter tenetur se minor pars accommodare, *arg. c. 1. de his que fiunt à maj. part. cap.* Dico regulariter, nam si periculum sit in mora, eò quòd instet finis trimestris, aut timeatur scisma, vel abusus Laicæ potestatis, aut etiam ex statuto talis Ecclesiæ vel consuetudine solus Decanus vel Senior haberet jus determinandi diem electionis, tunc aliis venire negligentibus vel temerè recedentibus jus eligendi manet penes eos qui remanent, etsi tantum essent duo vel unus, quia etiam in uno solo jus Capituli conservari potest. *l. sicut ff. de cuiusque universitatis. Pirh. num. 137.* Si minor

pars exeat, potest major pars remanens in electione pergere, *arg. c. cum nobis 19. h. t.* nam paria sunt non venire & non expectare finem. *c. 1. de judiciis*, unde tales discedentes frustra protestantur & appellant, quia recedendo fecerunt se à Capitulo & jure votandi alienos. *d. c. cum nobis. de Lucas discurs. 27. de Canonicis numer. 9.* hæc jam dicta tenent, etiam si post unam electionem ob non secutum consensum electi procedatur ad secundam, aded ut nec tunc de novo vocandi sint, qui sponte abierunt vel absunt, dummodo secunda electio fiat in continentis; sciunt enim vel scire debent, quòd electores possint toties quoties necesse est actum electionis repetere; cum ergo spontè absint, non poterunt agere de contemptu.

Dicitur 2. Eligantur tres [intellige scrutatores] de Capitulo nec pauciores nec plures, nec alii, qui non sint de gremio, idque substantiale esse cum communi docet *Fagn. in dict. c. quapropter nu. 43.* & videtur esse clarum ex textu *dicti c.* ubi subjungitur clausula: *aliter electio facta non valet.* & *Fasel. pag. 47.* adducit Decisionem Rotæ de Anno 1624. quæ dicit, esse indubitatum tantum debere esse tres & non plures scrutatores, aliàs electionem non valere, idque indubiè tutius est, hoc

tamen

tamen non obstante testatur *Eng. de elect. num. 34.* consuetudine invaluisse, ut ex communi consensu Capituli vel ordinatione Superioris alii viri idonei, qui non sunt de gremio, præsertim in electione regularium plures vel pauciores in scrutatores assumantur: & quamvis valde conveniens sit & in quibusdam locis usu receptum, ut scrutatores ante scrutinium præstent juramentum, quod fideliter agere & vota secretò servare velint, id tamen jure communi expressum non est, eligentes verò debent præstare juramentum de eligendo digniore; quod usu quidem firmatum esse ait *Konig num. 64. h. t.* sed nullo jure decisum. At *Fasel. pag. 12. & 13.* adducit Decretum Clem. VIII. de An. 1595. & Urb. VIII. de 1624. quod ultimum dicit esse irritum & inane, quidquid sine prævio ejusmodi juramento actum fuerit, derogatque contrariis constitutionibus etiam Mendicantium, ideoque pag. 15. exhibet formulam juramenti ab eligentibus præstandi.

10. Dicitur 3. *Qui secretò, sigillatim, ordinatè ac diligenter exquirant vota cunctorum.* Igitur 1. Vota exquirenda sunt *secretò & sigillatim*, hoc est non in communi, sed seorsim ab aliis Capitularibus, ut quisque liberiùs votum suum possit exprimere & eligendum vivâ voce nominare vel in scriptis offerre, & quidem vota eligentium apud Regulares si non manent secreta, *Trid. sess. 25. c. 6. de*

reg. decernit electionem futuram irritam; non tamen nocebit electioni, si unus vel alter votum suum revelet, nisi id fiat cum consensu majoris partis Capituli, imò etiam si post electionem omnium consensu vota propalentur, quia factum subsequens electioni legitimè factæ obesse non potest. *Konig Schmalzg. à num. 88. 2. Ordinatè*, ita scilicet, ut scrutatores primò à se invicem vota exquirant & duo excipiant votum tertii. Ratio est, ne scrutatores aliorum votorum conscii sua ex illis vota instruere, & interdum pro arbitrato electionem ratam reddere vel infirmare possint. *Panor. in c. quia propter 42. num. 9. de elect. 3. Diligenter* quoque vota exquirenda sunt, non tantum sciscitando nomen eligendi, sed etiam rationes, quare potius hunc quàm alium eligi velint, ut exinde collatio Zeli ad Zelum, & meriti ad meritum fieri possit, sed hic rigor uti & præcedens non observatur in electione regularium, ubi vota vivâ voce non exquiruntur, sed scripta in urnam vel calicem coram scrutatoribus positum conjiciuntur, ut ipsos quoque scrutatores lateat, cui singuli sua vota dederint. *Laym. quest. 73. 4.* Exquirenda sunt vota cunctorum, adeo ut si in civitate vel collegio sint infirmi, qui nolint vel non possint sua vota per procuratorem exprimere, hos teneantur scrutatores accedere & eorum vota excipere, &c.

Dici-

11. *Dicitur 4. Vota in scriptis* [intellige ab aliquo scrutatorum vel Notario] *reducta mox publicent in communi, omni obstaculo appellationis remoto; ut habet textus.* Vota in communi dicuntur publicari, quando ab uno scrutatore, vel cui hoc specialiter est commissum, integer eorum numerus publico Capitulo denunciatur, non explicando quot ex ipsis in unam vel aliam personam consenserint, sed tantum proferendo numerum personarum quæ votarunt, v. g. dicendo, vota quæ à Dominis Capitularibus exquisivimus sunt universim 30. tot scilicet, quot sunt votantes; in nonnullis tamen locis etiam exprimi solet, in quas personas & quot in singulas vota directa sint. Effectus hujus publicationis est, quod electores post illam censentur perfecti officio suo, ideoque vota amplius variare non possint *per d. c. 58. h. t.* aliud obtinet in postulatione, in qua etiam post publicatum scrutinium variationi locus est, usque dum Superiori fuerit præsentata, ut dixi *Cas. præc.*

12. *Dicitur 5. Collatione habitâ is eligatur, in quem major & sanior pars consenserit;* itaque 1. Publicato scrutinio statim fit collatio numeri ad numerum, ut inde appareat an & quis à majori parte Capituli electus sit, ubi de jure non sufficit habere majora vota comparatione minoris partis, sed requiruntur majora re-
R. D. Jansen Pars I.

pectu totius Capituli, nimirum ut ex 30. v. g. votis 16. stent pro electo, si unus haberet 14. alter 10. tertius sex, irrita foret electio *c. 48. 50. & 55. h. t.* & quamvis consuetudo contra jus prævalere possit, ut v. g. ille censetur electus, qui habet majora vota respectu partis minoris, etsi non superet medieta-tem eligentium, quia tamen consuetudo est quid facti, unâ cum suis qualitatibus probanda erit, an scilicet habuerit actuum frequentiam, tempus legitimum, an causam rationabilem, an nunquam per contrarios actus interrupta sit. *Eng. n. 38.* citans *Jansen. Mys.* ubi bene notat vota dubia aut incerta, v. g. *Eligo Petrum vel Paulum, eligo quem major pars elegerit,* haberi pro non datis, & in collatione numeri ad numerum non supputari *c. 2. h. t. in 6.* nec propterea novam electionem instituendam esse. 2. Fit collatio Zeli ad Zelum, id est, debet examinari, quo Zelo seu ex quibus motivis Capitulares hunc potius quam alium nominarint, ut constet, quis à majore simul & saniore parte [quod utrumque copulativè requiritur, *c. 57. h. t.*] sit electus, sanior autem pars censetur, à qua stant viri prudentiâ & pietate magis conspicui, vel ut ait *Pirh. n. 183.* qui meliori Zelo & intentione ducuntur, attendentes sola merita personæ & bonum Ecclesiæ, non autem affectum amicitijæ, consanguinitatis, aut

Y y

pro-

proptium interesse. 3. Collatio meriti ad meritum, seu examinantur merita electi, num cateris scientiâ virtutibusque præpolleat &c. 4. Hæc collatio Zeli ad Zelum, meriti ad meritum non solet fieri apud plerosque regulares, sed sola collatio numeri ad numerum, cum ob perspectam probitatem eligentium, eorumque juramentum dubitare non liceat, quin à majore parte electus verè sit dignus, id plerumque ex privilegio Apostolico fieri dicit *Laym. q. 76. Pirh. num. 184.* minùs expedit collatio Zeli ad Zelum, meriti ad meritum in electione Abbatissarum, ob sexum ad querimonias nimis proclivem, *c. 43. in fine h. t. in 6. Schmalzg. num. 48. h. t. 5.* Quamvis sæpè dictum *C. quia propter* requirat ut pro electo stet major simul & sanior pars, ita ut si unus habeat majora, alter saniora, neutrius valeat electio. *c. 57. h. t.* si tamen majora in duplum superent, seu pro uno stent duæ tertiæ, hic absque comparatione Zeli ad Zelum simpliciter erit confirmandus. *C. 9. h. t. in 6. & ibi gloss. V. si quando. 6.* Si vota ita sint dispersa, ut in nullum major pars respectu totius Capituli consenserit, aut duo in votis fuerint æquales, nova instituenda erit electio & quod suprâ dictum est ex *c. 58.* post publicationem scrutini, vota non posse mutari, intelligendum est in casu quo secuta est electio cum effectu; insinuat tamen *Eng. n. 40. Pirh.*

nu. 76. quod tali casu electores mutata sententiâ possint accedere ad numerum ejus, qui suffragia plura, sed non sufficientia nactus est, quæ electio dicitur per accessum; & quidem in electione summi Pontificis per *c. 6. & ibi Panor. n. 8. h. t.* ac Monialium seu Abbatissæ juxta *c. 43. §. sanè eodem in 6.* locum habet, & in aliis quoque Theoricè defendi potest, id tamen in praxi suadere non audet *Konig nu. 70.* præsertim si confirmatio à Sede Apostolica petenda sit, cum constet in Curia Romana electionem per accessum frequenter non admitti &c. 7. Si verò facta collatione constet majorem & saniorem partem in unum eumque dignum convenisse, confestim proceditur ad electionem communem, quæ nomine totius Capituli per unum è scrutatoribus vel alium à Capitulo ad hoc deputatum facienda est; formam hujus communis electionis exhibet *Laym. q. 77.* videlicet *Ego N. meo & eligentium mihi que consentientium nomine invocata gratiâ Spiritus sancti in Episcopum vel Abbatem hujus Ecclesie eligo & electum coram vobis pronuncio NN. in nomine Patris & Filii &c.* Hæc electio vocatur communis, quia fit nomine totius Capituli, electio enim privata nihil aliud est, quàm singulorum Capitularium votatio, ideoque privata electiones sunt tot, quot sunt vota.

QUÆR. IV. Qualiter electio fiat per compromissum?

2. Electio fit per compromissum, quando potestas eligendi uni vel pluribus idoneis committitur, qui vice eorum Capitularium Ecclesie viduatae de pastore provideant *c. quia propter 45. h. t.* quocirca tenenda sunt legq. 1. Ut compromissum subsistat, omnes omnino Capitulares consentire debent, ita ut unius contradictio compromissum impediatur; agitur enim hic de jure singulorum, ne quis invitus sua voce privetur, *Pasfer. de elect. c. 21. num. 19. Zois. num. 74. eod. 2.* et si compromissio non recte fiat in Laicos *per c. 56. h. t. & c. 2. de judiciis.* Potest tamen fieri in unum vel plures Clericos extraneos, qui non sunt de collegio, v. g. in Episcopum vel Abbatem. *c. 8. & 21. V. post hac h. t.*

17. 3. Compromissum est duplex; aliud absolutum, aliud limitatum; absolutum est, quo datur compromissariis absoluta potestas eligendi quemcumque idoneum sive sit, sive non sit de gremio vacantis Ecclesie. *c. 33. & 52. h. t.* adeo ut hujusmodi compromissarius absolutus etiam postulare possit, si ita videatur Ecclesie expedire, ex recepta apud DD. regula, quod qui potest eligere etiam possit postulare: *c. 30. h. t. Schmalzg. num. 58.* Compromissum limitatum est, quod fit sub hac limitatione, ut compromissarius perscrutatus omnium votis teneatur illum eligere, qui a maiore parte Capituli fuerit nominatus; unde patet hunc

modum constari partim ex compromisso, partim ex scrutinio, *c. cum dilectus 32. h. t. c. cum expediat 29. eodem in 6.* ideoque non valet compromissum sub hac conditione, ut eligatur, in quem major pars Capituli non respectu totius, sed comparatione ad minorem partem consenserit. *C. si cui 23. h. t. in 6. & Ratio est, quod haec conditio sit contra substantialem formam scrutini; quae mixta est compromisso limitato, & in eo servanda. Pasfer. c. 22. num. 6.* in hoc scrutinio etiam alias conditiones admittit *Laym. v. g.* ut unus ex Capirularibus eligatur, aut unus eligatur qui non sit de compromissariis, quas conditiones si compromissarii acceptent, etiam servare debent; de caetero non prohibentur se ipsos eligere, ne officium illis fiat damnosum, si propterea excluderentur ab electione passiva: & quidem si e tribus compromissariis v. g. primus det votum suum secundo vel tertio, hic acceptando tale votum in effectu habebit duo adeoque majora; *nec obstat, quod eligentes se ipsum reputentur ambitiosi, & hoc ipso ineligibiles per c. in scripturis 9. caus. 8. qu. 1.* nam acceptans tali casu votum pro se, principaliter non eligit seipsum, sed accessorie tantum coeligit, ed quod electio ortum non habeat ab electo, sed ab aliis. *c. cum in jure h. t.* hoc autem locum tantum habet, quando compromissarii

palàm & vivâ voce eligunt, ut unus alterius votum audiat & cognoscat; si enim secretò aut per privatum scrutinium v. g. in scripto procedant, tunc sicut quilibet ex ipsis ante publicatum scrutinium nescit, an electus sit an non, sic nec præviè consentire potest. *Panor. sup. num. 6.*

18. *Vivianus num. 4. 4.* Exspirat autem compromissum præcipuè quinque modis: 1. Per secutam electionem, quamvis fortè non habuerit effectum, ed quòd electus eam noluerit acceptare, vel mortuus sit, aut instituta per compromissarios postulatio ante factam Superiori præsentationem per Capitulum revocetur; tunc enim compromissarii censentur perfuncti suo officio, ita ut illud reassumere non valeant, nisi Capitulum expressè vel tacitè, tolerando v. g. eorum actum, consentiat. 2. Si compromissarii tempus ad faciendam electionem sibi à Capitulo præscriptum elabi sinant, vel condiciones sibi positas non servent, *c. 52. h. t. 3.* Si res adhuc sit inte-

gra, hoc est, si ad substantialia electionis v. g. nominationem personæ eligendæ nondum processum fuerit; compromissum enim habet se in hoc veluti mandatum, quod re integrâ revocari potest. *Leg. 16. ff. de procur.* debet tamen ejusmodi revocatio fieri à majore parte Capituli, quamvis enim unus compromissum impedire possit ne fiat, non tamen cum præjudicio majoris partis jam factum revocare. *Eng. num. 43. 4.* Si compromissarii elegerint indignum sive scienter sive ignoranter, censentur perfuncti suo officio, & jus eligendi redit ad Capitulum, nisi ipsi electionem indigni ratam habuerint. *C. si compromissarius 37. h. t. in 6. 5.* Si compromissarii tempus trimestre sine electione elabi permiserint, tunc electio pro eâ vice devolvitur ad Superiorem, & Capitulum sibi imputare debet, quòd in negligentes compromiserit, electionem non uferit, nec mandatum revocaverit. *d. c. 37. & ibi DD.*

C A S U S LXXXIII.

In eund. Tit. 6. lib. 1.

De Consensu, confirmatione, & electione Electi,

Capitulares elegerunt Hadriam, quarunt 1. Qualiter presenti vel absenti intimanda sit electio. 2. An electus teneatur electionem acceptare & quo tempore. 3. An Religiosus ad Episcopatum electus consentire possit non expectata Superioris licentia, & an sufficiat licentia generalis. 4. Quomodo hi menses computandi. 5. An acceptare possit habens occultum impedimentum. 6. Qualiter facienda installatio. 7. Intra quod tempus & à quo petenda confirmatio. 8. An electus se ante confirmationem regimini immiscere possit. 9. Quid de Monialibus. 10. Quid si aliqui contradicant, aut major pars asserat se in electum non consensisse, scrutatores verò testentur contrarium. 11. Quando ab Episcopo petenda consecratio, & an hoc fieri possit ab uno tantum Episcopo. 12. Qui sint effectus confirmationis & consecrationis. 13. Quid de benedictione Abbatum ejusque effectum.

Electionem sequuntur consensus electi, confirmatio, consecratio. De quibus

QUÆR. Quid circa consensum electi?

1. Tenenda esse seqq. 1. Intra

8. dies, vel quò citius consideratâ loci distantia fieri potest, debet per electores electio facta presentari electo & ab eodem consensus requiri, aliâs electores quoad se à processu prosecutione totaliter excluduntur, & ab omnibus beneficiis suis, quæ in ipsâ Ecclesiâ, de cujus electione agitur, obtinent, toto triennio ex tunc inchoando suspensi sunt. c. 6. § 16. h. r. in 6. si electus est presentis, potest hæc electionis intimatio fieri oreteus, si verò sit absens, debet ei electio notificari in formâ authenticâ, hoc est subscripta ab omnibus electoribus Pelliz. in manuali regul. tr. 9. c. 2. sect. 1. n. 44.

2. Electus non tenetur electionem acceptare, imò etiam si sit regularis, ad acceptandum per Superiorem cogi non potest; cum jure per professionem acquisito privati non debeat invitus; si tamen necessitas Ecclesiæ id exigat, & æquè idoneus non adsit, ex charitate acceptare obligabitur & à die electionis sibi presentatæ habet mensem deliberandi, intra quem si non consentiat, hoc ipso omni jure per electionem acquisito privatus est. c. 6. h. r. in 6. si tamen persona electa non sit in

Y y 3 statu

- statu consentiendi ante habitam Superioris licentiam, veluti Religiosus, tunc mensis deliberationis prius incipit à die obtentæ licentiæ, quæ pro majori vel minori distantia Superioris celerius petenda erit. *c. 5. de concess. præb.* Religiosus electus ad Episcopatum vel Prælaturam alterius Monasterii si consentiat ante obtentam à suo Abbate [qui eam irrequisito Conventu præstare potest] licentiam, electio ejus hoc ipso in pœnam viribus evacuatur. *c. 27. h. t. in 6.* nec sufficit licentia Generalis à Superiore concessa, vi cujus Religiosus omni electioni vel promotioni consentire valeat; cum enim hæc ambitioni viam parat, reprobatur & invalida declaratur per *Clem. ult. h. t.*
3. 3. Computantur autem pro mense tot dies, quot habet mensis ille, in quo fuit electio præsentata; ut si præsentatio fiat in Majo, habet 31. diem ad deliberandum; si in Februario, habebit tantum 28. & si dies aliqui de mense sint elapsi, suppleantur ex diebus mensis sequentis. *Arg. c. 2. de supp. negl. Præl.* quod idem dicendum videtur de tribus mensibus ad eligendum & ad petendam confirmationem concessis, ut notat *Gloss. in c. 6. V. mensem h. t. in*
4. 6. 4. Qui habet occultum impedimentum, v. g. est illegitimus aut irregularis, non potest licite consentire in electionem ante impetratam dispensationem, nisi evidens utilitas vel Ecclesiæ necessitas non per-

mittat expectare dispensationem, nec recusans dignitatem propterea diffamatur, quin potius sit laudabilis propter humilitatem, colligitur *ex c. innotuit 20. h. t. Ratio est*, quod Leges justæ in foro externo etiam sint justæ in foro interno, & quamvis fortè sint pœnales, si tamen pœna ipso jure sit inflictæ, & aliam exteriorem executionem non requirat, veluti irregularitas, excommunicatio, impedimenta matrimonii, inhabilitas ad beneficia, & similia, quæ in negativo aut inhabilitate consistunt, etiam in conscientia locum habent. *Engel n. 54. h. t. 3.* Post acceptatam electionem, electo solent tradi claves, & præcipuè clavis ad archivium & ærarium, deinde superpellicio, stola, & byreto indurus medius inter electionis præfides, præcedentibus electoribus, ad Ecclesiam processioniter & sub solenni campanarum pulsu deducitur; ubi post cantatum solenniter *Te Deum*, & datâ in majori altari benedictione in Episcopali cathedra intronifatur vel ad stallum Abbatiale deducitur, & manuum osculo eidem obedientia promittitur &c. notandum tamen, quod per ejusmodi intronifationem, installationem aut similes ceremonias ante confirmationem exercitas non acquiratur propriè possessio beneficii, quia hæc capi non potest ante confirmationem. *Leur. q. 802.*

QUÆR.

QUÆR. II. Quid circa confirmationem?

7. *Re.* Observanda seqq. 1. Confirmatio debet peti intra tres menses à die præstiti consensûs, intra quos si cessante justo impedimento non petatur, electus hoc ipso censetur suo juri renunciassè, eoque de facto privatur. *d. c. 6. h. t. in 6. 2.* Confirmatio debet peti & dari gradatim, hoc est, à proximo Superiore; sic confirmatio Abbatis nisi exemprus sit ab Episcopo, Episcopi ab Archiepiscopo, Archiepiscopi à Patriarcha petenda erit, nisi hujusmodi confirmatio specialiter Sedi Apostolicæ reservata fuerit, quemadmodum per concordata reservatur confirmatio & consecratio Episcoporum in Germania. In S. Ordine nostro Præmonst. confirmatio competit Patri Abbati; norandum hîc, quòd jura tempus non præfigant, intra quod Superior electum teneatur confirmare; si tamen injustè differatur, potest à Superiore confirmantis peti, ut is terminum, intra quem confirmatio fieri debeat, constituat, quo elapso ipsemer confirmabit. *Arg. c. 13. §. excessus de offic. jud. ord. 3.* Ante obtentam confirmationem electus se regimini immiscere nullatenus potest, quòd si se immisceat sive per se sive per alium, sive in parte sive in toto, etiam tantùm administrando sub nomine œconomi, aut juramenta & homagium recipiendo, excommunicando,

absolvendo, judicando &c. hoc ipso privatur omni jure per electionem quæsito, & redditur imposterum ineligibilis. *c. 9. 12. § 17. h. t.* faciens verò sola præparatoria ad futurum regimen non dicitur se immiscere, pœnalia enim sunt cum effectu accipienda. Ab hac generali regula excipiuntur extra Italiam per concordiam, hoc est, saltem per majora nullo electionem impugnanter electi, quorum confirmatio immediatè spectat ad Sedem Pontificiam, his ob distantiam loci & periculum Ecclesiæ interim vacantis, conceditur statim administratio in temporalibus & spiritualibus exceptâ solâ alienatione rerum Ecclesiasticarum, aded ut ab iis gesta tanquam valida sustineri debeant, licet fortè confirmatio ex post non sequatur. *c. 44. h. t. Pirh. n. 300.* neque videtur his obstare *extrav. 1. h. t.* nam hæc ne sit juris correctiva, strictè & de solis intra Italiam electis & ad confirmationem vel consecrationem S. Sedis spectantibus intelligi debet. 4. Speciale est in electione Monialium, quòd electa à sola majore parte, minore licet invitâ, etiam ante confirmationem suscipere possit administrationem bonorum, dummodo de rebus Monasterii nil penitus alienet, nec aliquam quovis modo in Monialem recipiat, *c. 43. §. sanè h. t. in 6. 5.* Superior antequam electum confirmet, debet diligenter inquirere in ætatem, mores, sci-

9.

10.

scientiam aliasque qualitates electi, item debet examinare formam & processum electionis, an sit legitime celebratus, & si aliquis in particulari electioni contradicat, hunc debet nominatim evocare seu citare, si nullus talis adsit, edictum generale ad valvas Ecclesie affigendum est, in quo peremptorie ad diem definitum citantur, si qui velint se electioni factae opponere; hæc vocatio seu citatio si negligatur, subsequuta confirmatio est ipso jure irrita *c. fin. h. t. in 6. Pirh. numer. 321.* hæc tamen citatio apud regulares fieri non consuevit. Quod si major pars Capituli dicat se in electum non consensisse, sed in alium vota direxisse, e contra scrutatores testentur contrarium, magis his quam electoribus credendum est, eò quod electores sint testes singulares, ignorant quale votum alter in secreto dederit, quorum etiam 100. non faciunt plenam probationem, e contra scrutatores sunt contestes in causa aliena, & quamvis fortè non sint testes omni exceptione majores, eò quod ob suspensionem falsi videatur simul agi de eorum honore & in tantum testari in causa propria, tamen prævaleat testibus singularibus pariter in causa propria testantibus. *Engel n. 53.*

QUÆR. III. Quid circa consecrationem Episcopi?

II. R. Post confirmationem sequitur consecratio, quam si Episcopus intra

tres menses à die confirmationis numerandos non petat, tenerur ad restitutionem fructuum perceptorum; si intra tres alios menses, hoc est, intra sex non petat, Dignitate Episcopali ipso jure est privatus, debet autem hæc consecratio fieri die Dominicâ tempore Missæ à tribus Episcopis, ex dispensatione tamen Papæ etiam ab unico Episcopo assistentibus duobus Abbatibus. *Pirh. numer. 344. Schmalzg. n. 8. & colligitur ex can. 1. Apost. ubi Episcopus à duobus vel tribus ordinari jubetur.*

QUÆR. IV. Qui sint effectus confirmationis & consecrationis?

R. Sunt seqq. 1. Per confirmationem acquiritur plenum jus in dignitatem, ita ut confirmatus vi confirmationis possit omnia ea, quæ sunt jurisdictionis Episcopalis, ut judicare, punire, absolvere, dispensare, visitare, gratias, privilegia & beneficia conferre, juramenta & homagia recipere, electos confirmare, investire, alteri Episcopo licentiam dare ad exercenda in sua Ecclesia Pontificalia &c. ipse tamen Pontificalia exercere, ordinare, confirmare non potest ante consecrationem; quia hæc non sunt jurisdictionis, sed Ordinis Episcopalis, qui per solam consecrationem obtinetur; imò Archi-Episcopus licet confirmatus ante obtentum pallium non potest ea exercere, quæ ei ut Archi-Episcopo competunt, velut indicere Capitulum Provinciale, Provinciam visitare. *c. 28. §. super eo h. t.*

h. t. 2. Post consecrationem vel saltem elapso tempore consecrationi præfixo, beneficia prius obtenta vacant ipso jure, ita ut collator ea alteri liberè conferre possit. *c. 7. §. cum verò & ibi Gloss. & DD. h. t. 3.* Sicut Episcopus sic & Abbas cum proportionem vi confirmationis potest omnia quæ sunt Ordinis, scilicet exercere Pontificalia, benedicere vestes & paramenta sacerdotalia, ac cetera omnia in quibus non intervenit S. Unctio, item conferre minores Ordines non tantum suis subditis, ut concedunt omnes, sed etiam Novitiis qui in favorabilibus veniunt nomine professorum, imò non subditos ex delegatione scilicet alterius Abbatis; qui sicut ipse ordinariè potest, sic & suas vices alteri, eandem

potestatem habenti, delegare. *Engel de priv. Monast. priv. 49.* vide dicenda *Cas. 103.* si usus loci non habeat, ut Abbas benedicatur, per solam confirmationem non tantum potestas jurisdictionis sed & Ordinis Abbati confertur, dummodo sit Sacerdos. *Arg. c. alienationes caus. 12. q. 2. & ibi Gloss. Pirh. n. 402.* differt autem benedictio Abbatis à consecratione Episcopi, quòd benedictio Abbatis non imprimat characterem, sed sit tantum deprecatoria manuum impositio. *c. 1. dis. 69.* nec fiat per assistentiam Episcoporum, sed duorum Abbatum, illa verò Abbatibus præcipuè impenditur, ut in honore proximè ad Episcopos accedant & quædam ex eorum officio participant &c.

CASUS LXXXIV,

In Tit. 5. lib. 3. Decret.

De beneficiis Papæ per Concordata Germaniæ & aliter reservatis,

J An Canonista interrogatur 1. An omnia beneficia possit Papa conferre. 2. An Ordinarius validè conferat reservata vel affecta, quid si quis intuitu beneficii affecti aliud dimiserit. 3. Qualiter reserventur beneficia vacantia apud Sedem Romanam vel in Curia. 4. Qualiter vacantia per obitum

Nunciorum vel Officialium Curia. 5. An vacantia per promotionem à Papa obtentam, & quid si ex dispensatione Papæ priora retineantur, an adhuc manebunt affecta. 6. Quid si promotio fiat ab Ordinario. 7. Quid de beneficiis resignatis apud Ordinarium in mense Papali. 8. Quid de vacantibus per depositionem, translatio-

Zzz nem,

nem, resignationem Roma factam.
 9. Quid de regulis Cancellaria. 10. Quid de beneficiis ob delictum reservatis. 11. Qua beneficia à reservatione sint libera. 12. Quid sint concordata Germania, & an vi illorum vacent beneficia Episcoporum titularium vel promotorum vi precum. 13. Quid de alternativis presertim Sede Papali vacante. 14. Quid in dubio, an beneficium vacet in mense Papæ vel Ordinarii. 15. Quid si Papa non conferat intra tres menses. 16. An hoc trimestre currat sede Papali vacante, Quid si Papa contulit, sed indigno. 17. Quid si Papa intra mensem non conferat beneficium vacans in Curia. 18. Quid concordata habeant circa Dignitates in Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, & regularibus. 19. Quid de annatis. 20. An Papa concordatis possit derogare. 21. Quinam concordatis obligentur. 22. An consuetudo concordatis derogare possit. 23. Quid circa beneficia urbis Coloniensis. 24. Quid sint Preces Casarea. 25. Quid si Ordinarius precibus deferre nolit. 26. Quis sit effectus Precum. 27. In quibus beneficiis locum habeant. 28. In quibus non habeant. 29. An Caesar variare possit. 30. An pro eadem persona apud plures collatores Preces interponere. 31. Quid si Precista beneficium vacans intra mensem non acceptet, vel Preces non insinuet. 32. An Preces expirent morte Casaris. Pro resol.

QUÆR. I. Quid Papa possit circa beneficia in genere?

R. Ad S. Pontificem de jure spectat conferre omnia totius orbis beneficia. per c. 2. de prob. & dig. in 6. ex post verò cum dilatata per orbem Ecclesiâ Romano Pontifici de idoneitate singulorum impetrantium constare non posset, in partem sollicitudinis vocavit Episcopos iisque potestatem conferendi beneficia suarum Diœcesium communicavit, eâ tamen moderatione, ut Papa tanquam Ordinarius Ordinarium cum iisdem haberet jurisdictionem concurrentem, imò superiorem & præcipuam. d. c. 2. & e. dudum 14. §. nos igitur h. t. in 6. ita ut locus esset præventioni & ille potior foret jure, cujus collatio prior erat tempore; sed cum hic modus concurrenter conferendi multas invehret lites & confusiones, eò quòd Ordinarii volentes prævenire Papam, sine delectu personarum præcipitarent collationes, Papa tum per Canones clausos in corpore juris, tum etiam per Bullas extraordinarias, Regulas Cancellariæ Romanæ, concordata Germaniæ &c. certa beneficia suæ collationi reservavit, ita ut nullus inferior Prælatus sine speciali privilegio vel commissione Papali ea conferre valeat, & si ejusmodi beneficium Papæ reservatum vel affectum, id est tale, in quo Papa de facto manus apposuit, seu circa quod disponere cœpit, Prælatus inferior conferat, tamen ex ignorantia juris vel facti, collatio hujusmodi est

est irrita; qui tamen intaitu ejusmodi collationis præhabitu beneficium resignavit, poterit ad illud redire, etiam si jam aliis collatum fuerit, modò in dimittendo altero, quod ab Episcopo invalidè accepit, difficilem se non exhibuerit. *c. si postquam* 13. *c. 20. h. t. in 6. Barbos. Gonz. Parisius. Eng. h. t.*

QUÆR. II. Quæ sint beneficia Papæ jure communi reservata?

3. 32. Seqq. 1. Reservantur beneficia vacantia apud Sedem Romanam vel in Curia, hoc est, beneficia eorum, qui ob quodcunque negotium Curiam Romanam sequuntur; in ea vel ab ea recedentes, aut ad eam accedentes intra duas diætas legales moriuntur, diæta autem legalis hic significat iter unius diei, id est 20. milliaria Italica, seu 4. vel 5. Germanica; hoc tamen Statuto non comprehenduntur ii, qui in loco Curia domicilium suum ordinatum habent, & non sunt Curiales, neque ratione Curia ibi degunt; nec comprehenduntur ii, qui à Curia recedunt ad sua domicilia intra duas diætas distica. *c. licet* 2. *c. statutum* 3. *c. presenti* 34. *h. t. in 6.* porrò Curia Romana ibi censetur esse, ubi est Papa cum Cancellaria & Tribunalibus, si Papa aliò proficiscatur relictis Romæ Tribunalibus, quoad effectum reservationis in utroque loco dicitur esse Curia, & ita declarasse Clem. VIII. testatur *Reiffenst. l.*

4. 3. *t. s. n. 422.* meritò tamen cum *Engel* dicit in hoc attendendum esse stylum Curia. 2. Reservantur beneficia vacantia per obitum Cardinalium, Nuntiorum aliorumque Sedis Apostolicæ Officialium Curialium aut Familiarium, quantumcunque locus, in quo decedunt, à Curia distet, quia ratione officii semper censentur affixi Romæ. *Laur. t. 2. quæst. 536.* 3. Qui autoritate Pontificiæ ad aliquam Dignitatem promoventur, omnia eorum beneficia præhabita tam regularia quàm secularia etiam electiva *p. extrav. ad regimen inter communes h. t.* reservantur, si sint cum nova dignitate incompatibilia, & nova dignitas quietè possideatur, idque tenet etiam si Papa dispenset, ut priora simul retineant neopromoti. *Garc. Barb. Schmalzg. l. 3. t. s. n. 256.* contra *Eng. n. 16. Laur. Wistner &c.* & ita habere praxin Curia testatur *Croix l. 4. n. 508.* Ratio est 1. Quòd *d. extrav.* dicat generaliter reservari omnia beneficia qua obtinebant tempore promotionis nunc vacantia & in ante vacatura. 2. Illa beneficia manent affecta per appositionem manûs Pontificiæ & per consequens reservata, nec Papa dispensans plenè de iis disposuit, ut vult *Engel*, tum quia dispositio perfecta fit de solis beneficiis vacantibus, dispensatio autem fecit ut in effectu non vacarent, tum quia provisus alioquin deberet iterum solvere statuta, iterum emancipari

& esse junior, quod est contra praxin. *Dices cum Engel 1. d. extrav.* reservat tantum beneficia vacantia per promotionem; sed beneficia, quæ promotus retinet usque ad mortem, non vacant per promotionem; ergo. 2. Eiusmodi Papæ dispensatio non est nuda manûs appositio, sed potius actualis collatio, reservationis consummativa; quid enim refert, an Papa beneficium sibi per promotionem delatum alteri vel eidem concedat. 3. Talia beneficia possunt resignari, ergo signum est non amplius esse reservata. 4. Reservatio est odiosa, ergo non est extendenda ultra verba clara. *Be. ad 1. § 2.* non tantum beneficia vacantia, sed & affecta reservantur, usque dum Papa de iis perfectè & cum effectu disposuerit, de his autem non disposuit perfectè ut patet. *Ad 3.* dico beneficia hæc posse resignari, sed ad manus Papæ, quod non obstat reservationi. *Ad 4.*

6. verba *extrav.* sunt satis clara. *Dixi, autoritate Pontificiâ*; nam si provisio de secundâ dignitate vel beneficio fiat ab Ordinario, tunc quidem prima ipso jure amittuntur post adeptam possessionem secundi, an autem priora Papæ sint reservata est incertum; *Chockier. Nicolart. dis. 1. § 22.* dicunt esse reservata, sive vacent in mensæ Papali sive Episcopali, e contra *Eng. n. 16.* dicit theoreticè, hoc est, si stilus Curie seu praxis Romana non sit contraria, esse certum in

mensæ Episcopali vacantia per factam ab Episcopo collationem vel promissionem non esse reservata, quia *d. extrav.* clarè habet hanc clausulam: *per nos seu autoritate nostrâ promoti*, ergo beneficia vacantia per promotionem factam ab Episcopo non sunt reservata, in materia enim reservationis utpote odiosa non est facienda extensio. Pariter sub reservatione vacantia per resignationem apud Ordinarium, sed Episcopus potest in omni mensæ admittere resignationes simplices & conferre beneficia etiam in mensibus Papæ resignata. *Gonz. al. Chok. Nicolart. d. 9. §. 9.* Regula enim octava Cancellariæ in suis reservationibus habet hanc clausulam: *aliâs quàm per resignationem quocunque modo vacantia.* 4. Dictâ *extrav. ad regimen* reservantur omnia beneficia vacantia per depositionem, privationem, translationem, muneris vel consecrationis susceptionem, electionis vel postulationis cassationem, item per resignationem vel renunciationem admissam, intellige si illa omnia fiant Romæ vel alibi autoritate Pontificiâ; nam si resignatio fiat coram Ordinario, etiam si resignans vel electus existat Romæ, propterea non inducitur reservatio; resignatio autem in favorem certæ personæ non potest fieri nisi coram Papa, ut dicam *Cas. 86.* sæpe dictâ *extrav.* etiam tenet in his partibus utpote inserta Concordatis Germaniæ, 5. Regulæ Can-

7.

8.

9.

Cancellariæ, quarum tenorem exhibet *Reiffenst. post nu. 487.* varias continent reservationes, sed de his in quantum Germaniam concernunt dicitur infra, quando de Concord. Germ. Regulæ autem Cancellariæ sunt certæ constitutiones, quas singuli Pontifices in ingressu sui regiminis circa causas judiciales & beneficiales facere vel à Prædecessoribus factas renovare, augere, vel minuire solent, nec hæ regulæ corpori juris insertæ sunt, sed sub singulis Pontificibus noviter imprimuntur, quia expirant cum morte Pontificis & sede vacante cessat reservatio in solis his regulis fundata v. g. reservatio alternativa mensum, ut infra videbimus, & his regulis speciale est præ aliis legibus, quod statim ligent ut primum à novis Pontificibus assumuntur vel confirmantur etiam non publicatæ, scilicet quoad effectum nullitatis actûs in contrarium gesti, non verò quoad culpam vel pœnam, nisi post publicationem. *Eng. hic n. 19.*

10. 610 Etiam in pœnam delicti reservantur beneficia 1. Ob hæresin. 2. Ob simoniam. 3. Si in collatione beneficiorum non observetur forma Trid. ut si Episcopus beneficium curatum conferat non habenti 25. annos vel beneficium simplex impuberi. 4. Si neglecta est publicatio resignationis. 5. Si quis molestet litigantes in Curia Romana, aut eorum Judices, Advocatos &c. 6. Si ex

potestate concessâ à Papa beneficium conferatur inhabili &c. sed hæc & similia locum non habent in Germania, eò quod non contineantur in concordatis. *Chockier tit. 8. nu. 24. Eng. t. 5. n. 18.*

QUÆR. III. Quænam beneficia à reservatione sint libera?

11.

RE. I. Etsi Papa absolute possit, tamen de facto non reservat beneficia juris patronatûs Laici, quod habetur ex fundatione, dotatione aut constructione Ecclesiæ, ne homines à piis fundationibus faciendis absteruantur; neque illa beneficia cadunt sub alternativâ. Idem dicendum, si jus patronatûs sit mixtum, id est, Clerico simul & Laico competens; quia æquum non est, ut Laicus ex Societate Clerici privilegium suum amittat. *Garc. van Espen. Pirh. nu. 324.* beneficia tamen, quæ Clerici fundarunt, non ex bonis patrimonialibus, sed Ecclesiasticis sub reservatione cadere possunt, sicut & ea, quorum jus patronus Laicus vel Clericus habet ex privilegio vel præscriptione. *Eng. num. 8. Leur. q. 534. Reiffenst. nu. 396.* 2. Non observantur beneficia manualia, tum quia in odiosis non veniunt nomine beneficii, tum quia beneficiati ad nutum revocari possunt, & hoc ipso, quod Superior illos amoveret, eluderetur reservatio; tum denique, quia nunquam proprie vacant, eò quod Rector principalis sit Prælatus vel Collegium, cui beneficium est incorporatum:

ratum. *Reiffenst. n. 304. 3.* Non reservantur beneficia, in quæ quis tantum habet jus ad rem, non autem jus in re, v. g. ex collatione nondum accepta, quia ante acceptationem nondum censetur beneficium fuisse ipse. *C. si tibi absenti 17. h. t. in 6. 4.* Nec reservantur beneficia resignata ex causa permutationis, quia non censentur propriè vacare. *Laym. Schmalzg. nu. 222. 5.* In Germania nulla beneficia reservantur, nisi contenta in Concordatis, de quibus

12. QUÆR. IV. Quid circa concordata Germaniæ?

R. Famosa Germaniæ Concordata aliud non sunt, quam certæ constitutiones & pactiones ad terminandas innumeras lites circa beneficia, Anno 1447. conventæ inter Nicol. V. Sum. Pontificem & Fredericum III. Imper. totumque Imperium, tenorem Bullæ exhibet *Croix l. 4. n. 503. Reiff. n. 335.* ejus substantia consistit in sequentibus: 1. Repetit omnes reservationes, quæ habentur in *Extrav. ad regimen*, de quibus sup. scilicet circa beneficia apud Sedem per mortem in Curia aut in cecinita intra duas dietas, aut per dispositionem, privationem, resignationem, vel promissionem auctoritate Apostolicâ factam vacantia; excipiuntur beneficia promotorum ad Episcopatus titulares, velut Suffraganei. *Nicolarts tit. 1. dub. 1. §. 24. Leur. q. 542. n. 11.* Item non reservantur beneficia, quæ vacant per promotionem factam vi Precum Im-

peratoriarum, quia talis promotio non censetur immediatè facta vi litterarum Apostolicarum. *c. de multa 28. de præb. Schmalzg. n. 255. 2.* reservantur in Germania tantum sex menses alternativè, ita ut collatio beneficiorum vacantium in primo mense, scilicet Januario, spectet ad Papam, in Febuario ad Ordinarium, in Martio iterum ad Papam & sic deinceps: & quidem Sede Papali vacante omnia beneficia etiam in mense Pontificio vacantia conferri posse per Ordinarium non obstantibus Concordatis docent *Barb. alleg. 57. num. 62. Leur. q. 600. Engel à nu. 48.* idque de beneficiis curatis expressum habetur *c. 35. de præb. in 6. de simplicibus probatur: quamvis Concordata sint perpetua & non exspirent per mortem Pontificis sicut regulæ Cancellariæ, tamen Pontifex vi illorum non intendit aliter sibi reservare menses, quam priùs per regulas Cancellariæ reservare consueverat, scilicet vivente tantum Pontifice; ergo vacante Sede Pontificâ nulli menses vi concordatorum reservantur; attendendus est stilus Curiæ. In dubio, an beneficium vacaverit in mense Papæ vel in mense Ordinarii, eò quòd v. g. beneficiatus ultimâ nocte reperiatur in lecto mortuus, nec sciatur, an ante vel post duodecimam ultimæ noctis discesserit, præsumendum esse pro Ordinario docent *van Espen. Nicolartz. dub. 32. §. 7. Pirh. n. 354. Leur. q. 562.**

13.

14.

- quæst. 562. etiam si Papa prævenit & provisus à Papa sit in possessione beneficii, nihilominus præferendum esse provisum ab Ordinario, quia Ordinarius habet intentionem fundatam in jure communi ad conferenda omnia suæ Diocesis beneficia non reservata, quo jure privari non debet, quamdiu non constat de reservatione, cujus probatio incumbit provisio Papali, & Papa intendit providere vi reservationis, quæ utpote odiosa in dubio non præsumitur.
15. Addit quoque Pontifex §. 5. quod menses Ordinariorum per quamcunque reservationem, gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem nolit impedire; imò si intra tres menses à die vacationis notæ in loco beneficii non apparuerit, quòd de beneficiis in mense Papali vacantibus alicui Apostolicæ auctoritate provisum fuerit, jus conferendi redibit ad Ordinarium, hoc trimestre currit etiam Sede vacante, & ita habere praxin testatur *Wistner hic n. 118.* Si Papa intra trimestre beneficium quidem contulit, sed indigno, ex praxi Germaniæ redit ad Ordinarium. *Schmalzg. num. 322.* si verò beneficium sit reservatum propter privationem, promissionem, vel obitum in Curia aut vicinia, tunc si Pontifex intra unum mensem à die vacationis de eo non disposuerit, ordinarii collatores de eo disponere poterunt per c. statutum 3. h. t. *Chockier. van Espen. Nicolartz. dub. 11.*
- §. 4. & hic mensis computatur non à die notitiæ, sed vacationis, ut habet clarus textus. *Nec obstat*, quòd Concordata hujus Canonis nullam mentionem faciant, nam etiam non corrigunt, & cum correctio juris sit odiosa, sine clara ratione afferri non debet maximè in odium nationis Germanicæ, cui per Concordata Pontifex favere voluit.
3. Pontifex in Concordatis sibi 18. reservat majores Dignitates post Pontificiales in Cathedralibus, & principales in Collegiatis Ecclesiis, quales sunt Præposituræ, vel si tales non habentur, Decanatus. *Nicolartz §. 10.* nisi ex speciali privilegio sint exemptæ, uti exemptæ sunt Præpositura Monasteriensis Westphaliæ, Præpositura Cathedralis Augustana, Elvacensis, item omnes Præposituræ urbis & Diocesis Leodiensis, quia ex Indulto Eug. IV. sunt electivæ, modò intra 30. dies à die vacationis fiat electio, & intra 6. menses à Sede petatur confirmatio. *Branden. Nicolartz l. c. Croix numer. 507.* Contra conceditur omnibus Germaniæ Ecclesiis Metropolitanis & Monasteriis etiam Sedi Apostolicæ immediatè subjectis libera Prælati electio, Episcoporum tamen & Prælatorum immediatè subjectorum confirmatio reservatur, & si electio ob neglectam præsentationem intra tempus præscriptum vel alium defectum Canonicum non

non fuerit confirmata, jus providendi Ecclesiæ ad Papam devolvitur.

19. 4. Habent Concordata, ut de Ecclesiis Cathedralibus & Monasterijs virorum Sedi immediatè subjectis, si vacaverint, solvantur annatæ, hoc est, unius anni fructus; de aliis autem beneficiis ad provisionem Papalem spectantibus à tempore possessionis intra annū mediam fructuum partem, si tamen redditus annui juxta taxam Cameræ valorem 24. florenorum in auro excedant, aliàs nihil solvunt, & ex hoc capite Canonicatus Germaniæ & Hispaniæ annatas non solvunt, quia ex stilo Curia non æstimantur supra valorem 24. ducatorum, etsi fortè redditus annui unius Canonicatus excurrant ad mille ducatos. *Pirh. n. 364.*

20. 5. Dicit Pontifex hæc Concordata fore perpetua, & se iis sine consensu nationis Germanicæ & extra generale Concilium nunquam velle derogare, imò nec derogare potest, nisi id fortè exigat gravis Ecclesiæ necessitas vel communis utilitas. *Lotter. Branden. Eng. n. 54.* Ratio est, quòd hæc Concordata non sint mera gratia, sed vera pactio & promissio utrimque acceptata, habens expressam clausulam de non revocando, cum onere ex parte Germanorum taxas Cameræ Apostolicæ si voluerit fideliter exsolvendi.

6. Concordatis obligantur omnes Germani, non verò Itali, aut alii, qui sunt tantum de feudo Imperii, neque Ecclesia Metensis,

Viridunensis, neque Belgæ, quia non sunt de Imperio, neque Concordata unquam acceptarunt excepta Ecclesiâ Nivellensi, Cameracensi, Lewenssi, & Thenensi, quæ etiam nunc postquam ab Imperio sunt avulsæ, pristina privilegia retinent. *Wex. Nicolart. tit. 3. d. 1. §. 3. Leuren. q. 591. 7.* Concordatis per prescriptionem contrariam vel prescriptionem derogari non posse, docent *DD. cit. Gonzal. Pirh. n. 363.* quia id exigit publica tranquillitas, & consuetudo non potest derogare aliis reservationibus Apostolicis, ac constanter ita judicatur in Curia; nihilominus per prescriptionem inmemorialem Concordatis derogari posse non minus probabiliter docent *Zypaus. Wistner hic n. 71. Croix n. 20.* quia ejusmodi consuetudo nullo jure expressè reprobatur; deinde ex privilegio Apostolico concessò Universitati Lovaniensi Sixtus IV. defacto derogavit Concordatis, ergo idem potest consuetudo inmemoralis, quæ habet vim privilegii.

QUÆR. V. Quid circa beneficia Urbis Colonienfis?

21. Pro Urbe Colonienfi habentur specialia concordata, vi quorum 1. In Ecclesia Cathedrali & in aliis undecim Collegiatis est una certa Præbenda, quæ dicitur *Prima Grata*, hæc quocumque mense vacet semper confertur ab Universitate, hoc est, à Rectore Magnifico & quatuor Provisoribus. 2. Est adhuc una certa Præbenda

benda in singulis Collegiis, quæ semper confertur à Capitulo in quocunque mense vacet, & hæc vocatur *Secunda Gratia*. 3. Papa nullos sibi Colonia reservavit menses, sed suos transulit partim in Archi-Episcopum, partim in Universitatem, ita ut Episcopus habeat *Januarii, Maium & Septembrii*, Universitas verò *Martium, Julium & Novembrii*, in quibus Canonicatus & Vicarias per mortem vacantes conferunt Rector Magnificus, quatuor Provisores, & quatuor Decani, & hæc Præbendæ dicuntur *Tertia gratia*; alii sex menses, scilicet *Februarius, Aprilis, Junius, Augustus, October, December*, alioquin ad Episcopum spectantes Coloniae competunt Capitulis. Quoad Præbendas primæ & tertiæ gratiæ specialiter est notandum, quod conferri non possint nisi Magistris artium, & Indultum conferendi Præbendas tertiæ gratiæ debet confirmari à singulis Pontificibus, & quandoque confirmatur tantum ad aliquot annos, potestas autem conferendi Præbendam primæ & secundæ gratiæ est perpetua.

24. QUÆR. VI. Quid circa primarias Preces, ut vocantur à Romano Imperatori recentiter electo à Papa antiquitus concessum fuit privilegium nominandi in qualibet Ecclesiâ Romanæ Imperii semel personam idoneam ad beneficium vacans, vel proximè vacaturum, quæ nominatio à Cæsare facta primæ seu Primariæ Preces vocantur, eò quod ordinarius collator personæ à Cæsare nominatæ præ omnibus aliis beneficiū conferre & ad possessionem

R. D. Jansen Pars I.

intromittere teneatur; hinc patet penes Cæsarem non esse jus conferendi, sed tantum nominandi; nam jus conferendi retinet Ordinarius, cum obligatione tamen præferendi nominatum à Cæsare, qui si id renuat habet Cæsar privilegium eligendi personas in Ecclesiastica dignitate constitutas Precum suarum executores, qui auctoritate Apostolicâ Episcopos & quosvis electores etiam per censuras Ecclesiasticas cogere possint ad recipiendas Preces, vel si eas omnino admittere nolint aut beneficia sint Papæ reservata, tunc ipsimet executores Cæsarei auctoritate apostolicâ ea Præcistæ conferre poterunt. *Wex. Chock. fol. 28. Eng. n. 71.* extenduntur autem preces ad totum Imperium Romanum prout nunc est, non autem prout fuit; nisi cum reservatione hujus juris dominia translata sint: neque Preces extenduntur ad Imperii feuda. *Chock. Wistn. n. 157. 2.* Habent Preces hunc effectum, ut beneficium pro quo interponuntur, reddant affectum, ita ut si collator ordinarius illud alteri quàm Præcistæ etiam ex ignorantia cõtulerit, collatio sit invalida. *Chock. lect. 4. de primis precibus Schmalzg. n. 330. 3.* Preces, ut patet ex earum formula, quam exhibet *Pirh. n. 367.* non obstantibus Concordatis Germaniæ locum habent in omnibus beneficiis vacantibus sive in mense Ordinarii sive Papali, sive sint beneficia curata, sive non curata, item resignata simpliciter in manus Ordinarii *Chock. Wagner. f. 488. Leur. q. 607.* imò in Indulto exprimentur etiam beneficia regularia, ta-

Aaaa

men

18. men quoad hæc Cæsar non utitur suo privilegio. 4. à Precibus excipiuntur beneficia reservata per *Extrav. ad regimen*, hoc est, vacantia apud Sedem & in Curia per mortem, privationem, resignationem &c. autoritate Pontificiâ factam &c. Item omnes Dignitates Episcopales & in Ecclesiis Cathedralibus prima Dignitas post Episcopatum; Item Dignitates primæ in Ecclesiis Collegiatis & Prælatuæ regularium; beneficia litigiosa, quia generatim gratiæ expectativæ non cadunt super beneficia litigiosa, ut à Rota decisum testatur *Wagn. §. 2. Chock. f. 77.* beneficia resignata ex causa permutationis coram Ordinario, vel in favorem tertii, quia hæc non censentur vacare nisi ad effectum ut conferantur iis, qui permutationem fecerunt, vel in quorum favorem dimissa sunt. *Chock. f. 74. Wist. n. 163.* item excipiuntur beneficia ad Sedem Apostolicam devoluta, ut expressè habet Indultum, erecta post concessas Preces, manualia mensæ Episcopi vel Abbatis incorporata, Commendata, Vicariæ temporales &c. *DD. CC.* denique omnia beneficia spectantia ad jus patronatûs laicale vel mixtum, cui Pontifex nunquam intendit derogare. *Chock. Engel. n. 71.* & ut Preces locum habeant, debet collator ad minus quatuor beneficia conferre posse, debetque quilibet collator tantum semel à Cæsare gravari. *Wex. Wagner. l. c. Pirb. n. 376. §.* Si res adhuc sit integra, id est, si Precista nondum imploravit officium collatoris, Cæsar adhuc variare & alium nomina-
- 19.

re potest; idem à potiori tenet, si nominatus obierit, uxorem duxerit, vel aliter Precibus renunciaverit, quia Preces nondum fuerunt sortitæ effectum. *DD. CC. 6.* Potest Cæsar pro unâ eademque personâ apud plures Collatores Preces interponere, non ut à singulis Collatoribus Precista beneficium obtineat, sed ut eò certius accipiat, idque tenet, etiam si Precista modò in eadem Ecclesiâ unum beneficiû habeat, dummodo secundû cum primo non sit incompossibile, ut Canonatus & Dignitas, aut Canonatus & beneficium curatum; si compatible sint, utrumque absque dispensatione retinere potest; quia Preces etiam ad pluralitatem se extendunt. *Leur. q. 620. dixi, in eadem Ecclesiâ;* nam si Precista in diversis Ecclesiis etiam duo vel tria qualiacunque beneficia habeat, nihilominus ei beneficium, ad quod à Cæsare nominatus est, conferri debet, nec tenetur priorum beneficiorum mentionem facere. *Chock. f. 74. Pir. n. 382. 7.* Precista debet intra mensem, postquam ipsi vacatio beneficii innôuit, Preces collatori insinuare & beneficium per se vel alium acceptare, aliàs amittit suum jus; si tamè res post mensem adhuc sit integra, acceptationi per negligentiam omissæ adhuc locus erit propter clausulam Indulto additam, § *fin. VVagn. Schmalz. g. à n. 354. Reiff. n. 591. 8.* Preces à Precistâ acceptatæ non expirant morte Cæsaris, et si nondum secuta sit collatio, sicut morte patroni nō expirat præsentatio, aut aliæ gratiæ jam concessæ. *C. si super q. de off. del. in 6. Wex. Croix n. 573.*

CASUS LXXXV.

De Surrogandis Collitigantibus, de annali & triennali possessione,
& aliis ad beneficium litigiosum pertinentibus.

KRamerius optat surrogari in beneficium Crusii, dubitat an possit, 1. Quia Crusius ultra mensem est mortuus & beneficium collatum alteri, & Kramerius non est presentatus à vero patrono. 2. Movit Crusio litem spe surrogationis, & beneficium est de patronatu Laico, & lis fuit super solâ possessione. 3. Beneficium est affectum & surrogatio petitur ab Ordinario. 4. Crusius fuit in annali possessione, sed inhabilis sine titulo & bonâ fide. 5. Quid si triennio possederit, sed beneficium sit reservatum, regulare &c. 6. Quid si fuerit non consuratus, bigamus, hereticus, excommunicatus, irregularis, carens requisitâ etate, ordine, gradu, aut retineat beneficia incompatibilia, vel neglexerit publicare resignationem. 7. Quid si fuerit in mala fide vel ignorantia juris clari. 8. Quid si possessio non fuerit pacifica. 9. Quid si sit seipsonicè ingressus vel intrusus. 10. An triennalis possessio non tantum possessorium sed & petitorium excludat & in conscientia absque dispensatione securum reddat. 11. Quomodo solvantur opposita. 12. Quid circa revalidationem tituli.

Ad amputandas lites circa beneficia, Papa in Regulis Cancellariæ varias & salubres fecit ordinationes, circa quas

1. QUÆR. I. Quid de Regula 29na de Surrogandis, Collitigantibus?
R. Hæc statuit, ut si duo super beneficio litigent & alter à lite per mor-

tem, Matrimonium, vel professionem religiosam recesserit, tunc alter habeat mensem unum à die notitiæ, intra quem possit petere surrogationem, seu substitutionem in jure vel ad jus, quod alter habebat, & intra hunc mensem non valet gratia vel concessio beneficii litigiosi alteri facta, quàm collitiganti, modò petens surrogationem non fuerit in dicto beneficio intrusus, seu occupavit beneficium propriâ auctoritate sine titulo ejus, qui potest providere, neque fraudulenter egerit impetrando beneficium senis vel periculose ægrotantis, eique litem movendo spe consequendæ surrogationis, neque adversarius illud per triennium possederit. De cætero surrogationem locum habere etiam in beneficiis, quæ sunt juris patronatûs Laici, docet de Luca, *Leur. p. 2. q. 667. n. 1.* debet tamen lis fuisse non super solâ possessione, sed principaliter super proprietate beneficii. *Chock. Lotter. Rosa c. 17. à n. 71. & quamvis durante lite beneficium litigiosum utpote affectum à nullo nisi Papâ concedi possit, per c. 1. & 2. ut lite pendente in 6. clem. 1. eod.* attamen uno litigante mortuo alter superstes, & non alius surrogari poterit ab ordinario Collatore vel præsentari, eò quòd cesset ratio prohibitionis, quia ita surrogando non datur novus adversarius nec occasio nova litis. *Parisius, Garc. p. 5. c. 9. à n. 220.*

Aaaa 1 QUÆR.

4. QUÆR. II. Quid de Regulâ 35ta de annali possessore? R. Hæc ordinat, ut quicumque beneficium ab alio per annum pacificè possessum, certo modo vacare prætenderit & impetrarit, debeat specificè & clarè probare possessori nullum jus in beneficium competere, cumque intra sex menses ad iudicium evocare, causamque ex tunc intra annum usque ad sententiam definitivam prosequi, alioquin impetratio prædicta & quæcunque inde secuta nullius erunt firmitatis, & impetrans de damnis & interesse possessori tenebitur; hæc regula tuetur quemcumque pacificum unius anni possessorem etiã aliàs inhabilem, de jure privatum, intrusum, carentem bonâ fide & omni titulo, item possessorem nondum percipientem fructus. *Leur. g. 832. & 842.* præcipuè tamen regula locum habet in Curia Romana & apud Legatos Pontificios, non item in aliis Curii. *Chock, ad hanc reg. n. 55.*

5. QUÆR. III. Quid de Regula 36ta de triennali possessione? R. Hæc Regula est plurimum notabilis, in qua statuitur, ut omnis, qui quæcunque beneficia ex quovis titulo, sive Collationis, electionis, præsentationis &c. per trienniũ pacificè possedit, modò in illa non sit intrusus, aut simoniacè ingressus, *Super beneficiis taliter possessis molestari nequeat, nec non impetrationes de beneficiis sic possessis factas irritas esse decernitur, lites super illis motas penitus extinguendo.* Explicatur Regula: *Dicitur 1.* Beneficia quæcunque etiam reservata Pontifici, nisi reservata sint propter

obitum in Curia, vel reservatio tollat omnem colorem tituli aut capacitæ possidendi, *Gomez, de Luca de benef. d. 91. n. 8.* hæc Regula etiam tenet, si sæcularis possideat beneficium regulare vel econtrâ, ita ut post triennium pacificæ possessionis molestari non possit; nam licet requirantur quadraginta anni, ut beneficium regulare fiat sæculare vel econtrâ, ad hoc tamen ut beneficium possessori censeatur acquisitum, sufficiunt tres anni, qui etiam sufficiunt ad præscribendos fructus. *Dicitur 2. omnis qui possedit,* quia qui non possunt beneficia Ecclesiastica possidere, velut Laici, non tonsurati, conjugati, bigami & hæretici *c. si adversus de heret.* etiam triennali præscriptione gaudere non possunt, sine possessione enim non currit præscriptio; econtrâ alii omnes qui ob pœnam, censuram, irregularitatem vel aliter excepto intruso & Simoniacò, beneficiis ipso jure sunt privati, eò quòd v. g. *atatem, gradum, vel ordinem ad beneficiũ requisitum non habuerint, beneficia etiam incompossibilia retinuerint, resignationem debite publicari intermiserint &c.* juvantur hæc regulâ, ita ut post triennium molestari non possint; *Ratio est,* quia hæc pœnæ quamvis dicantur ipso jure infligi & privati beneficiis, tamen cum ad sui executionem requirant factum hominis scilicet cognitionem causæ ex parte iudicis, & dimissionem beneficii ex parte possessoris, non obligant in conscientia ante sententiam declaratoriam, ut cum communi docet *Covar. Laym. lib. 1. tr. 4. c. 15. n. 6.* ergo si ad sit

ad sit capacitas possidendi, & titulus saltem coloratus, poterit beneficium bonâ conscientia retineri, adeoque & per triennium vi hujus regulæ præscribi; titulus autem coloratus est collatio vel institutio ab Ordinario facta sed ob defectum aliquem nulla. *Si dicatur*, qui ipso jure est beneficio privatus, est in mala fide vel saltem in errore juris clari & notorii, sed mala fides aut ignorantia juris clari non prodest ad præscriptionem. *2.* Est in mala fide, hoc est, habet vel saltem habere potest notitiam pœnæ à jure sibi decretæ, *77.* est in mala fide, id est, continuat possessionem malâ conscientia, quod propriè significat esse in mala fide *N. Dicitur 3.* omnis qui possidet pacificè, ille autem pacificè possidet, cui lis super beneficio mota non fuit, ita quidem ut si Cajus possessori intra triennium litem moverit, non verò Titius, præscriptum sit contra Titium, non verò contra Cajum, quia respectu Titii pacificè possedit, non verò respectu Caji. *Dicitur 4.* dummodo intrusus non sit vel simoniacè ingressus, & quamvis communiter dicatur intrusus, qui occupat beneficium sine titulo Canonico, hoc est, sine institutione, collatione aut confirmatione, tamen ut quis non gaudeat effectu triennalis possessionis, solùm hic nomine intrusi venit, qui ab alio quàm Papa acceptat & ingreditur beneficium vacans in Curia, aut qui cujuscunque beneficii vel dignitatis à Papa impetrandæ administrationem suscipit ante obtentam confirmationem vel ad solam signatam à

Papa supplicam nondum expeditis litteris. *Leur. q. 862.* & licet ex communi DD. teste *Parisio lib. 10. q. 1. n. 20.* gratia dicatur perfecta per solam signaturam, quâ Papa supplicationi sibi factæ subscribit per verbum *fiat ut petitur*, tamen adhuc ista gratia est informis & quasi conditionata, antequam ordinaria collationis Bulla desuper expediatur. *Arg. regul. 27. Cancel.* ideoque qui ante expeditas litteras se in beneficium ingerit, amittit omne jus præhabitu, venitque hic nomine intrusi. Dicitur verò simoniacè ingressus, qui sciens à se vel alio in adeptione beneficii commissam esse simoniam realem & completam, beneficium illud ingreditur; econtrâ si à tertio ipso ignorante simonia commissa sit, à triennali præscriptione propterea non excluditur. *Leur. Rebuff. Garc. p. 8. c. 1. n. 15. Leur. q. 873. Dicitur 5. super iisdem beneficiis* taliter possessis molestari nequeat, *lites super illis motas penitus extinguendo*; circa quam clausulam magna est inter DD. disceptatio, an scilicet *triennalis* possessio non tantùm excludat omnem litem super possessorio, ut faterentur omnes, sed etiam super petitorio, ita ut probatâ post triennium nullitate tituli beneficio privari non debeat, sed possit illud tutâ conscientia sine dispensatione retinere, in quo dubio judico *triennalem* etiam valere pro petitorio, modò adsit capacitas personæ ad possidendum, bona fides & justus titulus coloratus. *Rebuff. Navar. Engel. Laym. l. 4. t. 2. c. 15. n. 4. Pirh. l. 2. t. 26. n. 115. Ratio est 1.*

A a a a 3 Quia

Quia id videtur habere clarus textus Regulae, lites super illis motas penitus extinguendo, quomodo autem lites dicentur penitus extinguere, si maneant quoad principale punctum scilicet petitorium; 2. Triennalis possessio non tantum facit praesumptionem tituli, sed revera illum confert, quemadmodum praescriptio confert dominium rei praescriptae, si enim triennalis possessor non consequeretur titulum, ejus beneficium semper de jure vacaret, nec esset ratio, cur ab alio valide impetrari non posset; cum tamen Regula dicat impetrationes de beneficiis sic possessis factas irritas esse, & si bona Ecclesiastica tempore a jure requisito praescribantur, cur non beneficia?

Dices: Regula tantum prohibet per litem molestari triennalem possessorem, cum hoc autem stat quod possessor post triennium cognoscens nullitatem sui tituli, teneatur beneficium dimittere vel dispensationem petere. 2. Titulus non potest alter acquiri quam per institutionem Canonicam. *Reg. 1. juris in 6. 3.* Ordinarius Superior ex communi sententia etiam a triennali possessore potest exigere titulum, & de super inquirere; ergo signum est, quod triennalis possessio per modum praescriptionis non conferat titulum;

frustra enim inquiretur in hoc, quod jam per triennalem possessionem scitur esse collatum, sicut post completam praescriptionem domus, frustra a iudice inquiretur in titulum domus &c. *Ad 1.* hoc ipso quod Pontifex prohibeat molestari possessorem triennalem, dat ei jus ad retinendum beneficium & percipiendos fructus, quod jus est sufficiens titulus. *Ad 2.* triennalis praescriptio habet vim institutionis Canonicae. *Ad 3.* sicut iudex non obstante, quod praescriptio transferat dominium, adhuc potest inquirere, an adsit titulus coloratus, bona fides, & similia ad praescriptionem communiter requisita; sic quamvis triennalis possessio det titulum seu dominium beneficii, Superior adhuc inquirere poterit, an adsint omnia requisita ad hunc effectum, an scilicet sit bona fides, persona apta possidere, possessio pacifica, an non sit intrusus, simoniacus &c. quae dicta sunt de possessione triennali, a potiori intelligenda sunt de decennali; nam hanc habere vim tituli docent omnes, nisi manifeste constaret de intrusione. *Paris. Luca. de benef. d. 91. n. 15.* Quo ad revalidationem tituli tenenda sunt quae dixi *Cas. 78. n. 21.*

CASUS LXXXVI.

In Tit. 9. lib. 1.

De Renuntiationibus seu Resignationibus Beneficiorum.

M Alius Licentiandus interrogatur 1. Quid sit Resignatio, & an valeat dolo vel metu extorta.

2. Quid sit expressa, tacita. 3. Pura & condicionalis, & coram quo fieri possint. 4. An beneficia resignata dari possint.

consanguineis, 5. Aut aliis, quàm iis in quorum favorem sunt resignata. 6. Quid si conditio sit intrinseca aut sit simoniacca, 7. Vel cum reservatione pensionis. 8. Cum conditione regressus, accessus &c. 9. Ex causa permutationis. 10. Quid de causa resignationis. 11. An necessarius consensus Superioris, Patroni &c. 12. Quid circa regulam de viginti. 13. Quid de publicatione resignationis. 14. Quid si resignatio facta est in plures. 15. Quæ beneficia resignari possunt. 16. An etiam reservata. 17. Expectativa, 18. Litigiosa. 19. Concessa in titulum Ordinationis, 20. Ob crimen vacantia ipso jure. 21. Aut beneficia Novitii. 22. An resignatio revocari possit; quid si revocatio procuratori non intromittitur vel principalis moriatur. 23. Cui post resignationem debeantur fructus. 24. Quando beneficium resignatum conferri debeat, quid si resignatarius moriatur, an resignans regredi possit.

Sicut beneficia diversis modis acquiruntur, sic & diversis amittuntur, veluti per mortem naturalem, per depositionem, per certa crimina, saltem post sententiam declaratoriam, aliasque causas, de quibus egimus sparsim suis locis; restat examinandum, qualiter beneficia dimittantur per renunciationem vel resignationem. Itaque

QUÆR. I. Quid & quotuplex sit Resignatio?

R. 1. Resignatio est spontanea beneficii dimissio coram Superiore facta & acceptata: est communis. Dicitur spontanea, quia resignatio facta ex

dolo vel metu injusto est irritanda & resignans restituendus, per c. 3. & 4. de his que vi &c. imò si dolus sit circa substantiam, resignatio est ipso facto irrita defectu consensus, Flam. l. 13. de resig. q. 3. Wiestn. hic n. 9. & 2. Dividitur resignatio 1. in expressam & tacitam; expressa est, quæ fit verbis aut scripturâ, voluntatem resignandi apertè significantibus; tacita est, quæ fit facto dimissionem beneficii significante, vel ex dispositione juris importante, sic censetur renunciare beneficio, qui religionem solenniter profitetur. c. benef. 4. de reg. jur. in 6. qui in minoribus constitutus uxorem ducit. c. 1. & 3. de clericis conjug. qui beneficium cum priore impossibile suscipit, qui militiam sequitur, qui Parochiam adeptus intra annum Sacerdotium non suscipit, & generaliter qui aliquid facit propter quod ipso jure beneficium vacat; tunc enim statim alteri conferri potest. Schmalz. g. n. 2. h. t. 2. Resignatio dividitur in puram & conditionalem; pura est, quæ fit simpliciter absque omni pacto, restrictione, conditione; e contra conditionalis est, quæ fit sub certâ conditione, restrictione aut pacto, qualis est 1. Quæ fit in favorem certæ personæ, ut illi & non alteri beneficium resignatum conferatur; hæc resignatio cum importet speciem hæreditariæ successionis est in jure odiola, & coram solo Papâ & non coram Ordinario fieri potest, nil tamen obstat quominus resignatio simplex in manus Ordinarii aut Episcopi fieri possit etiam

2.

3.

etiam cum recommendatione certæ personæ, ex qua tamen Episcopus non obligatur beneficium dare personæ recommendatæ, sed potest sine injuriâ dare alteri. *Zoes. Garc. p. 11. c. 3. n. 154.* imo ex Bulla Pii V. *quanta Ecclesia*, beneficia resignata nec licitè nec validè dari possunt consanguineis, affinis, vel familiaribus resignantis vel admittentis resignationem; sed hæc Bulla teste *Zypro & Laym.* non est ubique recepta, esse tamen receptam in Diœcesi Coloniensi, Leodiensi & Monasteriensi testatur *Croix lib. 4. n. 1073.* in permutationibus verò, quæ fiunt apud Papam, non attenditur consanguinitas, neque hujus necessaria mentio facienda est. *Luca d. 40. n. 15.* quòd si resignans coram Ordinario addat clausulam: *quòd non aliter intendat resignare quàm in favorem tertii, tunc Episcopus* ejusmodi resignationem nec admittere, nec beneficium cassâ hâc clausulâ alteri dare potest. *Ratio est*, quòd talis non simpliciter dimittat beneficium, sed sub conditione & pacto, ut detur personæ à se nominatæ; cum ergo Episcopus hanc conditionem implere non possit jure id prohibente, etiam resignationem admittere & beneficium alteri conferre non valet, imò ipse Papa quamvis pro libitu admittere vel rejicere possit resignationem factam in favorem, postquam tamen admisit, non potest beneficium alteri conferre, quàm in cujus favorem fuit resignatum, sicut non potest alteri conferre beneficia resignata

6.
cum animo permutandi: resignans enim non intendit jus suum aliter abdicare, nec debet invitus & innocens privari suo jure. *Pirh. n. 78. h. t.* si tamen conditio sit intrinseca v. g. resigno beneficium ut in eo resideas, ut præhabitu impossibile vel superfluum dimittas, ejusmodi conditio nata resignatio etiam coram Ordinario fieri potest, quia non imponitur per conditionem appositam nova obligatio: econtrà si resignem beneficium eâ conditione, ut tu hoc vel aliud beneficium suo tempore in mei vel alterius favorem resignes est simonia, & quamvis simoniaca resignatio sit ipso jure nulla, tamen tenet in præjudicium resignantis simoniacè, qui ideo amittit jus, nec conceditur ei regressus, sed beneficium tanquam vacans à tertio impetrari potest; at tamen simonia commissâ ab uno non potest nocere parti innocenti. *Leur. q. 754. 3.* Fit resignatio conditionalis, quando resignans sibi certam pensionem aut refutionem expensarum reservat, & hæc resignatio etiam coram solo Papa fieri potest; tum quia ejusmodi reservatio simoniam sapit & in effectu beneficium quasi pro fructibus permutat, tum quia beneficia conferri debent sine diminutione seu novi oneris impositione. *Pirh. n. 8. Eng. n. 10. h. t.* ubi dicit, Episcopum ex justa causa v. g. ad finiendam litem resignanti pensionem constituere posse, si resignet simpliciter & purè sine restrictione; 4. Est resignatio conditionalis, si fiat *sub conditione regressus, accessus*

8. *cessus, vel ingressus* ad beneficium, casu quo resignatarius non solvat pensionem tempore constituto, & quamvis Concilium Trid. *Sess. 25. c. 7. de refor.* abrogarit omnem accessum & recessum in beneficia, attamen hoc non intelligi de huiusmodi regressu propter non solutam pensionem docet *Azor. Flam. de resig. l. 6. q. 5. n. 110. 5.* Fit resignatio condicionalis ex causa permutationis; clerici permutare volentes debent 1. resignare sua beneficia in manus Papæ vel Episcopi; si tamen permutatio fiat inter plures quam duos, v. g. resigno tibi ut Titio, & ut Titius mihi &c. quæ resignatio dicitur triangularis vel quadrangularis, hæc non coram Ordinario, sed necessariò coram Papâ fieri debet. *Pirb. n. 82.*

- QUÆR. II. Quæ conditiones requirantur, ut resignatio fiat legitimè? *Re. 1.* Debet esse libera à metu, dolo, & simonia. 2. Requiritur iusta causa resignandi saltem in beneficiis curatis, præcipuè Prælaturis & Episcopatibus; iusta autem causa censetur defectus scientiæ, debilitas ex morbo vel senectute, conscientia criminis, malitia plebis &c. in simplicibus beneficiis admittuntur resignationes sine graviore aliqua causa in libera voluntate resignantis factæ. 3. requiritur consensus Superioris, per Superiorem autem hic intelligitur, qui habet potestatem ordinariam beneficiarum à beneficio removendi, qualem non semper habent collatores, & præterea si beneficium sit electivum, requiritur consensus omnium eligentium; si verò collativum, consensus collatoris; si Patronatum, consensus Patroni, si Patronus sit
- R. D. Jansen Pars I.*

Laicus, si Clericus; quia horum interest, ne ipsis neglectis aliquis instituatur in beneficium fortè ipsis infensus aut inimicus. *Flam. lib. 2. q. 1. n. 1. & 4. Schmalzg. n. 7.* Resignatio in favorem vel animo permutandi facta his invitis & intra tempus ad præsentandum concessum contradicentibus, est ipso jure nulla. *Garc. c. 3. n. 19. & 21.* vel certè irritanda juxta *Chockier Pirb. sup. n. 13.* in renunciatione tamen simplici & absolutâ non videtur necessariò requiri consensus Patroni, cum in hac nullum versetur præjudicium Patroni, cui salvum manet jus alium præsentandi in locum renunciantis. *Pirb. n. 86. 4.* Ex regula Cancellariæ, quæ dicitur *de viginti* vel *de infirmis resignantibus* requiritur, ut resignans [sive sanus sive infirmus, ut docet *communis*] post præstitum coram Superiore consensum vivat p. 20. dies, intra quos si moriatur, beneficium non per resignationem, sed per mortem vacat, ejusque collatio ad Ordinarium spectat, ideòque si mors incidat in mensem Episcopi vel Capituli, ad Episcopum vel Capitulum spectabit collatio, non verò ad Papam; *ne obstat*, quòd ejusmodi beneficium videatur affectum propter appositionem manûs Papalis, nam hæc affectio non causat hic reservationem, eò quòd Pontifex per hanc regulam velit conservare jus Ordinarii, ideòque apertè dicit huiusmodi beneficium non per resignationem, sed per obitum vacare, & collationem aliter factam quacunque autoritate esse nullam. *Parisius l. c. Garc. p. 5. c. 1. n. 160.* dixi post præstitum consensum coram Superiore, nam

ex stilo Curia Rom. resignans porrigit supplicam, quæ si placeat S. Pontifici, signatur seu subscribitur ab eo *fiat ut petitur*, insuper post signatam à Papa supplicam debet resignans in Camera vel Cancellaria per se vel per procuratorem iterum in resignationem expressè consentire & jurare, quòd omnia fideliter acta fuerint, seu quòd non intervenerit fraus, vis, metus, simonia &c. itaque non à die porrectæ vel signatæ supplicæ, sed à die præstiti in Camera consensûs dicti 20. dies numerari debent; & quia ante hunc consensum resignatio necdum est perfecta, ideòque adhuc res integra, resignans adhuc poterit pœnitere; aliud est in resignatione, quæ fit apud Ordinarium, quâ semel à Superiore admissâ non est pœnitentiæ locus. *c. 5. 6. § 12. h. r.* sed expectari debent à die admissæ à Superiore resignationis 20. dies, intra quos si resignans moriatur, beneficium non per resignationem, sed per mortem vacat. *Flam. Pirh. n. 34. § n. 112. 5.* Provisus de beneficio resignato debet ex eadem regula facere resignationem publicari præsentem populo in Ecclesia beneficii, & Cathedrali, & quidem si resignatio sit facta Romæ & beneficium sit in Italia, intra sex menses à die supplicationis oblata; si extra Italiam, intra novem menses, resignatio verò facta extra Curiam apud Ordinarium intra tres menses publicanda erit; alioquin si contingat resignantem mori, antequam resignatarius ceperit possessionem, beneficium censetur vacare per obitum & collatio facta resolvetur. *Azor. Flam. l. 11. q. 3.*

13. *Schmalzg. n. 4. 6.* Si quis resignet in fa-

vorem plurium, sola resignatio pro primo est valida, licet posterior esset sub priore data, uti habet *reg. 40. Cancell. & secundus est intrusus, ideòque juxta plures non præscribit, etiam si per triennium possideat, sed V. Cas. 85. à n. 5. præmissa tenent, etiam si pro primo resignasset per procuratorem aut apud Ordinarium, pro secundo autem per se ipsum apud Papam; si tamen prima resignatio non fuisset admissa aut revocata ante præstitum in Camera vel Cancellaria consensum, valeret secunda. *Rebuff. Leur. p. 3. q. 263.**

QUÆR. III. Quæ beneficia resignari possunt? *g.* Omnia cujuscunque generis, etiam nondum possessa, nisi specialiter à jure resignari prohibeantur; hinc resignari potest Papatus, Patriarchatus purè non in favorem, Episcopatus etiam in favorem; item resignari possunt Dignitates electivæ, Abbatia, Prioratus, Parochia, sed ordinariè tantum post tres vel quatuor annos; item Vicariæ perpetuæ, præstimonialia, Patronata, pensiones non in tertium sed tantum in beneficiatum, nisi accedat Superioris licentia. *Pirh. n. 17.* manualia cum expressione tamen manualitatis, aliàs resignatio est nulla etiam facta coram Papâ *Leur. q. 280. 2.* Beneficia Papæ reservata etsi apud Ordinarium possint resignari purè, non tamen in favorem vel animo permutandi, sed taliter resignari debent apud Papam, qui & solus de iis providere potest; de his ab Episcopo provisos est intrusus, nec titulum nec possessionem acquirit. *Felin. Garc. Leur. q. 297. 3. Illa, 17. super*

- super quibus data est expectativa, resignari non possunt nisi coram Papâ de hoc admonito. *Clem. 1. de renunc. Ratio est, quod aliàs fiat præjudicium expectanti, ideoque si ejusmodi resignatio fiat coram Ordinario, hoc ipso beneficium vacat & subintrat expectans. Rora. Flam. 4.* Habens tantum jus ad rem, veluti electus nondum confirmatus, potest quidem jus suum dimittere, sed non propriè resignare; quia nondum est beneficii Dominus. 5. Beneficium legitimum coram Ordinario dimitti potest, non verò ab Ordinario conferri, nisi surrogando colligantem; quia est affectum & reservatum Papæ c. 1. § 2. ut lite pend. coram Papa si fiat resignatio debet fieri narratio litis, aliàs est invalida, nisi resignatio fuerit facta ante motam litem; tunc enim resignatario possunt expediri litteræ & capi possessio pendente lite.
18. *Azor. Imola Leur. q. 308. n. 5. 6.* Voluntariè non potest resignari beneficium, super quo quis ad ordines majores est ordinatus, nequidem apud Papam, nisi hæc duo narrentur, quod scilicet super hoc beneficio sit ordinatus, & aliunde habeat unde vivat, aliàs resignatio est irrita, *Trid. Sess. 2. c. 2. de refor. dixi, voluntariè*, nam si resignatio aut privatio inducatur à jure v. g. ob consecutionem beneficii impossibilis cum præhabito, valida est, nec opus est ista narrari, quia tamen secundum beneficium tunc succedit in locum primi tituli, nec hoc resignari poterit, nisi dicta duo narrentur *Chock. Garc. p. 2. c. 5.* præfata tenent etiam de titulo patrimonii, super quo
20. quis ordinatus fuit. 7. Ob delictum vel

aliter ipso jure privatus beneficio non potest resignare, nam quamvis ex dictis ante sententiam non teneatur se ipsum exequi & beneficium dimittere, quia tamen à tempore commissi criminis amisit omne jus & beneficium ipso jure vacavit, per resignationem non potest impedire, quominus collator alteri beneficiū liberè conferre queat. *Felin. Flam. l. 3. q. 1. à n. 20.* si verò criminofus non sit ipso jure beneficio privatus, sed solum privandus, ante sententiam adhuc resignare poterit, quia retinet jus in beneficium. *Flam. q. 16. Schmalzg. n. 10. 8.* An Novitius ante ultimos duos menses validè possit resignare beneficium, non convenit inter DD. hoc certum est ejusmodi renunciationem non habere effectum, nec vi hujus beneficium alteri conferri posse, nisi subsecutâ professione, ne tollatur Novitio libertas regrediendi ad sæculum, *Pirh. n. 25. Wiest. n. 36.* colligitur ex *Trid. Sess. 2. c. 16. de reg.*

QUÆR. IV. Qui sint effectus resignationis? R. Præcipuè sunt seqq. 1. Resignatione legitime factâ non est amplius locus pœnitentiæ, prout explicatum est sup. sed resignans etiam invitus compelli potest ad dimittendam beneficii possessionem; si resignatio fiat per procuratorem, potest quidem resignans re integrâ pœnitere & mandatum revocare, sed revocatio debet procuratori vel parti adversæ vel Superiori fuisse intimata, aliàs procurator validè procedet ad resignationem, licet in ejus absentia mandatum revocatum fuerit. *Clem. un. h. r.* quamvis contrarium obtineat in matrimonio, ad quod contrahendum missus

procurator etiam in absentia & inscius revocari potest ob favore libertatis matrimonialis. *c. fin. de procur. in 6.* in aliis autem contractibus id ita se non habet. *L. si precedente 58. ff. mandati.* e contra morte principalis revocatur mandatum re adhuc integrâ, etiam si mors procuratori non innotescat, ideoque si procurator in vim mandati perrexerit, & à Superiore beneficium vigore resignationis alicui obtinuerit, totus actus erit nullus, & beneficium vacat per mortem. *Ratio est,* quod beneficium mortuo principali cesset esse in ejus vel hæredû potestate, ergo ejus nomine per procuratorem renunciari nõ potest; e contra si principalis vivat, sed ejus revocatio non intimetur procuratori, beneficium adhuc manet in principalis potestate; ergo nihil obest, quin à procuratore jure sic permittente in *Clem. fin. b. t.* nomine principalis resignari possit. *Flam. l. 9. c. 24. n. 14. 2.* Post admissã & perfectã resignationẽ resignans non potest amplius beneficii fructus percipere, cum per renunciationem titulû beneficii amiserit, sine quo beneficiû justè possideri non potest, per consequens nec

fructus percipi; fructus tamẽ industriales & naturales à solo separati usq; ad diem admissæ resignationis debentur resignanti, etiam si prædia frugifera essent locata & dies solutionis nondû advenisset, sufficit enim fructus à solo esse separatos; fructus verò naturales pendentes quia censetur pars fundi, uti & fructus civiles v. g. pensiones ex censu vel locatioe adiuveniẽtes, quorû dies solutionis tempore acceptæ resignationis nondû advenerat, debentur successori. *Eng. n. 16.* intellige si consuetudo non sit contraria, aut resignans fructus etiã civiles sibi reservavit. *Croix l. 4. n. 96 2. 3.* Post admissã à Superiore resignationẽ debet beneficiû resignatû cõferri juxta *Paris.* intra mensem, juxta alios intra sex menses; si beneficiû resignatario cum effectu collatum fuit, resignans non poterit sine novâ collatione ad illud redire, etiã si resignatarius ante sumptã possessionẽ moriatur, quia prior titulus fuit extinctus; si verò resignatio non habuerit effectu ob non impletas conditiones, potest resignans sine novâ provisione ad beneficia redire quia jus nõdû fuit amissû. *Schmalzg n. 50*

CASUS LXXXVII.

In Tit. 4. lib. 3. De Residentia Clericorum,

L Abano Clerico variè proponuntur questiones. 1. Quid sit residentia. 2. Sub qua pœna residere teneantur Episcopi, 3. Abbates, 4. Parochi. 5. Quid hinc valeat consuetudo. 6. Licentia præsumpta, 7. Aut concessa ab Episcopo causâ studiorû. 8. Quo loco residendum. 9. Quid si Parochus exerceat curam per alios. 10. An beneficiû simplex obliget ad residentiam. 11. Quæ sint causæ à residentia excusantes. 12. An

absentium portio accrescat presentibus, an fructus lucrentur qui choro intersunt, sed non cantant, 13. An sunt in religione Novitii. Pro resol.

QUÆR. I. Quid sit residere: r. Residere nihil aliud est, quàm in loco beneficii permanere eique personaliter deservire: Residentia verò est duplex, vera & ficta; vera est, quâ quis corporaliter præsens per se ipsû beneficii sui functiones

exequitur; *ficta* est, quâ quis corporaliter quidem absens, fictione tamen juris & in ordine ad fructus & præsentiâs percipiendas habetur tanquam præsens vel interessens. *Pirh. n. 1. h. t.* Beneficium verò aliud est *simplex* sine adjunctâ animarum curâ; aliud *curatum*, cui annexa est cura animarum, ut Episcopatus, Prælatûra, Pastoratus &c. Certum est de jure omnes beneficiarios tam simplices quàm curatos ad residentiam obligari, & quidem simplices ex solo jure Ecclesiastico, curatos verò ad residentiam ipsam secundum se & in genere ex jure divino, ut clarè ex *Conc. Trid. sess. 23. c. 1. de refor.* dico ad residentiam secundum se, nam quòd Episcopi, Pastores &c. si ex justa causa abesse velint, sub certis pœnis debeant petere & in scriptis obtinere licentiâ, id utique ex solo jure Ecclesiastico provenit.

2. QUÆR. II. Quid circa residentiam Episcoporum? *Re. Trid. sess. 6. c. 1. sess. 23. c. 1. de refor.* circa residentiam Episcoporum, Archiepiscoporum statuit sequentia: 1. Episcopi sine graviore ex æqua tamen causa duobus vel tribus ad summum mensibus computatis omnibus partialibus absentis, idque sine detrimento sui gregis, quod eorum conscientia relinquitur, singulis annis à suis Ecclesiis abesse possunt, modò in festis solennioribus scilicet Adventûs, Quadragesimæ, Nativitatis, Paschatis, Pentecostes & Corporis Christi sint præsentes. 2. Si diutius abesse velint præter graviores causas v.g. Christianæ charitatis vel urgentis reipublicæ necessitatis, requiritur licentia Papæ, Metropolitanæ aut senioris Suffraganei in scriptis obtenta, quâ

tamen licentiâ opus non est, si periculum appareat in mora, aut si causa absentia sit notoria, ut dum Episcopus, qui simul est Princeps Imperii, ad comitia comparere debet. 3. Episcopi qui ultra tres menses sine licentiâ vel rationabili causâ absunt, præter reatu peccati mortalis fructus sui Episcopatus pro ratâ absentia non faciunt suos; sed in conscientia ante omnem sententiam eisdem ad fabricam Ecclesiæ vel in pauperes erogare debent; non enim eos tam ex pœna amittunt quàm deficiente causâ non acquirunt. *Barb. Covar. Leor. p. 1. q. 389.*

4. Quamvis *Trid. de Abbatibus* specialem mentionem non fecerit, dubitandum tamen non est, ut ait *Eng. n. 5. h. t.* quin veniant nomine curatorum Episcopo inferiorum, quibus omnibus *Trid. l. c.* residentiam seriò præcipit, ita ut sine justâ causâ ultra duos vel tres menses à sua Ecclesia absentes peccent mortaliter. *Schmalzg. n. 39. h. t.* pœna tamen circa amissionem fructuum locum non habet in Regularibus, quia ob votum paupertatis nihil habent proprii & ex culpâ Abbatis non debet damnificari Monasterium. *c. delictum 76. de reg. jur. in 6.* quanto autem tempore Abbates sine licentiâ abesse possint, præcipuè ex consuetudine & timoratorum praxi metiendum erit.

4. QUÆR. III. Quid circa residentiam Parochorum aliorumque curatorum Episcopo inferiorum? *Re. Cit. Trid. sess. 23. c. 1. §. eadem omnino,* circa hos statuit, ut *quandocunque eos causâ prius per Episcopum cognita & probata abesse contigerit, Vicarium idoneam ab ipso Ordinario approbandum cum debitâ mercedis assigna-*

tione relinquunt, discedendi autem licentiam in scriptis gratisque concedendam ultra trimestre tempus, nisi ex gravi causa non obtineant: ubi pœnas Episcoporum in tantum ad Parochos extendit, ut & ipsi præter peccati mortalis reatum pro rata temporis absentia fructus suos non faciant, nec tui à conscientia alià declaratione etiam non secutà illa sibi retinere possint, sed teneantur fabrica Ecclesiarum aut pauperibus loci erogare &c. Quòd si major fuerit contumacia, liberum erit Episcopo per censuras aut subtractionem fructuum etiam usque ad privationem beneficii procedere. Quoad hanc constitutionem in praxi tenenda sunt seqq. 1. quamvis *Trid.* Episcopis & aliis Canonice concedat trimestre, quo singulis annis non petita licentià abesse possint, id tamen non extendit ad Parochos, qui semper indigent licentià Episcopi & ita declarasse S. Congregatione, ex *Garc.* tradit *Eng.* n. 10. *Schmalz.* n. 18. non tamen peccat mortaliter Parochus, qui sine licentià Episcopi ex justa causa [qualis juxta *Garc.* est honesta recreatio & amicorum visitatio] per trimestre abest, minus tenebitur ad restitutionem fructuum pro rata absentia, tum quia hæc absentia juxta *Navar. Bonac. &c.* videtur modica, tum quia ex sententia istorum Doctorum est probabile pro absentia duorum mensium Parochum nunc non indigere licentià Episcopi, modò nullum inde oriatur damnum animarum, & ita habet consuetudo, ut modico tempore absq; omni licentià Episcopi abesse possint, constituto tamen semper Vicario idoneo. *Reiff. hic* n. 78. 2. Quamvis nullà

consuetudine nequidem immemoriali induci possit, ut curator animarum nec per se nec per alium in loco beneficii vel in vicinia resideat, eò quòd hoc sit contra jus divinum, & ejusmodi consuetudo ob periculum animarum foret irrationabilis, ut habet communis, nihilominus per consuetudinem saltem immemorialem ex justa causa induci possit, ut rector animarum non per se, sed per Vicarium perpetuum vel temporalem ad nutum revocabilem æquè idoneum resideat, ita contra *Eng.* aliosque *Pignat. Laym. Pirh.* à n. 13. *Leur.* q. 368. Ratio est, quòd populus tunc nullum patiat damnum spirituale & consuetudo immemorialis æquivaleret privilegio, ita ut quidquid induci potest privilegio, etiam possit consuetudine immemoriali. c. *sup. quibusdam* 26. §. *præterea de V. S.* at per privilegium Papæ induci potest & de facto multis in locis inductum est, ut Rector principalis non per se sed per Vicarium perpetuum aut temporalem curam animarum exerceat, ergo. *Si dicar:* ejusmodi consuetudo est contra jus divinum & à *Trid.* dicitur corruptela, ergo est irrationabilis adeoque nulla, &c. Id verum esse, si Parochus non possit per alium suis æquè utiliter providere, tunc enim jure naturali & divino officium pastorale in propria persona exercere debet; contra si possit æquè vel magis utiliter officium suum explere per alium, tunc tantum jure Ecclesiastico sub pœnâ amissionis fructuum per se ipsum residere obligabitur, quæ obligatio prout tolli potest per dispensationem & privilegium, sic & per consuetudinem saltem immemorialem.

3. Ad

6. 3. Ad hoc, ut Parochus legitime absit, nõ sufficit tacita vel præsumpta Episcopi licentia, sed requiritur expressa, etiam si adsit causa gravissima discedendi, v. g. instans bellum vel insidiæ; tunc enim præviè ante discessum, vel si id fieri non possit, quamprimum potest, licentia petenda, & causa absentia Episcopo significanda erit, ut de sufficientia causæ cognoscere & tempus redeundi determinari possit, & sic declarasse S. Congreg. docet *Garc. de benef. p. 3. c. 2. n. 34.* nec poterit Episcopus quoad residentiam etiam in beneficiis simplicibus, minus in curatis dispensare in perpetuum; hoc enim soli Papæ comperit; sed tantum ad tempus ex justis causis. 4. Olim Parochi poterant cum licentia Episcopi studiorum causâ septem annis abesse, *c. cum ex eo 34. de elect. in 6.* hodie autem post *Conc. Trid.* Episcopos Parochis ejusmodi licentiam dare non posse respondit Pontifex à S. Congreg. Concilii consultus, ut testatur *Fagn. in c. super speculâ de Magistr. n. 17.* Ratio *Trid.* est, quod Parochiæ hodie conferri debeant per concursum, & examen Episcopi, in quo non admittuntur nisi capaces, qui necessaria studia jam absolverunt, nihilominus hæc declaratione non obstante cum *Fagn. Vist.* aliisque docet *Schmalzg. l. c.* Episcopum Parochis ejusmodi licentiam concedere posse, quia de contraria declaratione non constat authenticè & fundatur in concursu, qui ubiq; receptus non est. 5. Locus, in quo residere debet, est locus beneficii, ideoque Episcopus debet residere in civitate, in qua est Ecclesia Cathedralis. *Can. placuit caus. 7. q. 1.* Parochus
- in sua Parochia; unde non satisfaciunt si resideant in vicinia, nisi excuset consuetudo rationabilis vel necessitas. *Garc. sup. Schmalzg. n. 10.* qui habet plures Parochias aut Parochiam simul & Abbatiam vel Præposituram, in loco digniori seu in Abbatia vel Præpositura residere debet; si verò habeat Parochiam & Canonicatum, in Parochia ob favorem curæ animarum residere debet, & nihilominus quoad perceptionem fructuum imò etiam quoad præsentias quotidianas, si Parochia Canonicatui fuerit unita, fictione juris habetur pro præsentente. *Eng. n. 20.* intellige nisi consuetudo vel statuta loci contraria fuerint. 6. Peccat Pastor, si totam curam per cooperatores exercent; nam non sufficit quod materialiter resideat, sed etiam debet residere formaliter, saltem aliquando & maximè si Parochiani id petant per se ipsum officium parochiale exercendo, non tamen incidit in pœnas non residentium, neq; tenetur ad restitutionem fructuum. *Garc. c. 2. n. 53. Reiffenst. n. 87.* Item teneri Parochum residere tempore pestis, contagionis, vel belli, declaravit S. Congreg. 11. 8bris 1576. quia tunc oves assistentiæ sui Pastoris magis indigent; non expediet autem tunc, si solus sit & successorem statim habere non possit, Sacramenta minus necessaria cum novo periculo administrare, ne ex præmaturo ejus morbo vel obitu subditi careant Sacramentis necessariis, unde oportebit ipsum magnâ cautelâ & continuâ præservativâ uti, pro qua *Eng. n. 19.* multa & præclara suggerit remedia & ego dabo aliqua *Cas. 88. q. 6.*

QUÆR.

10. §68

QUÆR. IV. Quid de iis, qui habent beneficia simplicia? *B.* Non tantum curati, sed etiam omnes habentes beneficium simplex quantumcunque tenue, de jure communi ad residentiam obligantur, ut patet ex *c. 2. b. 10. h. s.* dico de jure communi, nam modò generali consuetudine introductum est, ut Capellani seu obligati ad certas Missas & similes à residentia sint liberi possintque Officium suum explere per alios, nisi aliud habeat beneficii fundatio; Canonici verò Cathedralis & Collegiati tenentur residere juxta sequentes limitationes: 1. Canonici habent à jure annuò tres menses, quibus etiam pro solâ animi recreatione abesse & nihilominus fructus annuos lucrari possunt; si ulterius abesse præsumant, præterquam quòd fructus pro rata absentis non faciunt suos, insuper primo anno mediâ parte, secundo anno omnibus fructibus, etiam quos causâ residentis jam fecerant suos, eo ipso privantur. *Trid. sess. 24. c. 12. de reform.* Notandum autem hic, quòd proventus Canonicales sint duplices, alii vocantur distributiones quotidianæ seu præsentis, quæ singulis dantur, quoties Matutino, Missæ, vel alteri Horæ interfunt; alii vocantur fructus annui, qui dantur propter annuam residentiam in loco beneficii, statuit autem *Trid.* in Ecclesiis, in quibus nullæ aut exiguæ sunt distributiones quotidianæ, ut tertia pars fructuum annuorum illuc impendatur, ne defectu præsentiarum ad Officium chorale negligentius accurrant Canonici, 2. Dux sunt causæ, ob quas Canonici ultra tres menses abesse & tamen fructus lucrari possunt, moralis scilicet impossibilitas, & communis utilitas. Ratione moralis impossibilitatis excusantur, qui ob ægrotudinem, insidias hostiles, injustam captivitatem, pestem &c. adesse non possunt, & tales fictione juris habentur pro præsentibus saltem quoad fructus annuos, etsi in eadem urbe præsentis sint, quamvis Chorum non frequentent etiam quoad distributiones quotidianas per *C. unic. h. s. in 6.* modò alias soliti fuerint Chorum frequentare, nam si sani non frequentassent, non censeretur infirmitas dare causam absentis *Schmalzgg. n. 91.* Ratione communis utilitatis excusantur, qui absunt non ex privata sed publicâ causâ v. g. pro tuendis sui Capituli Provinciali vel Generali, Inquisitores hæreticæ pravitatis, Penitentiarum in Ecclesiis Ca-

thedralibus dum confessiones audiunt, auditores Rotæ Romanæ, Sacellani, Consilarii, & similes Ministri, qui Episcopum adjuvant in regendâ Diœcesi. *Barb. de off. alleg. 53. an 171. Pirb. n. 91. h. s.* Item Canonici, qui docent Theologiam vel Jus Canonicum in aliqua Universitate, aut de licentia Episcopi in Gymnasio (non autem in villa vel loco privato, ubi exiguum est litterarum exercitium) *C. 4. c. 10. h. s.* denique juxta *Garc. p. 1. c. 2. n. 334. Leur. q. 397. ii* qui per quatuordecim annos diligenter divinis interfuerunt, si ita habeat statutum vel consuetudo; omnes hi fictione juris habentur pro præsentibus saltem quoad lucrandum corpus seu fructus annuos, an verò etiam lucrentur præsentias quotidianas attendenda erunt statuta & consuetudo cujuslibet Collegii, ex quibus pariter colligendum, an Concionatores vel legentes Missas cum aut sine licentia tempore Horarum, lucrentur præsentias; Item an præsentis chorales Canoniorum absentium accrescant Canonici præsentibus; quâvis *Trid. sess. 22. c. 3.* dicat omnes applicandas esse arbitrio Episcopi ad fabricam Ecclesiæ vel alium locum piû, quia tamen *Trid.* ibi tantum loquitur de præsentis, quæ noviter ex tertiâ parte fructuum deductæ sunt, hinc comuniter DD. censent aliud obtinere in præsentis antiquis putantque has accrescere præsentibus; qualiter autè peccent & ad restitutionem teneantur Canonici, qui quidem resident sed Chorum non frequentant, aut in Choro præsentis non cantant, vel dormiunt; dixi *Cas. 7. n. 14.* finaliter dubitari posset, an Canonici intrantes religionem tempore Novitiatus lucrentur fructus, eò quòd ingressus in religionem sit causa favorabilior, quàm causa studiorum; sicut ergo studiorum causâ absens habetur fictione juris pro præsentis, sic & absens causâ religionis, in quâ enim videtur, ut aspirans ad statum perfectiorem propterea privetur fructibus; ubi enim non est culpa non debetur pœna; his non obstantibus negativa videtur verior, nam quamvis talis Canonicus justissime absit, quia tamen hoc non cedit in utilitatem publicam sed privatam, & Novitiatus non refertur inter causas legales & privilegiatas in jure uti refertur studium, hinc ejusmodi Novitiatus fictione juris non habetur pro residente, nec privatur fructibus in pœnam, sed tantum eos non acquirit, defectu conditionis ad acquirendum requisitæ, scilicet residentis personalis. EX